No 10 - Juillet **Prix 5 Piastres**

رسملی کتاب

Les Commandants de l'Armée libératrice. — حركت اردوسی قوماندا هیئت عالیه‌سی

اداره خانه‌سی

یکی پوسته‌خانه قارشو

سلیمان نظیف بکك | رؤف یکتا بکك | رؤف بکك

بیکر مغازه‌سی

غایت ماهر انکلیز
مقاصدارلرمز اولوب
اولچو اوزرینه ضابطان
اونیفورمه‌لری اعمال
اولنور. حربیه نظارتی
طرفندن تقدیر و قبول
اولنمش کرك بوکلی وکرك
کتنلی قاکی قماشلری یالکز
مغازه‌مزده بولنور.
حربیه نظارتی
طرفندن قبول اولنمش
صارغی قالچیلر یعنی
طولاقلر قاکی اونیفور-
مه‌لرك عینی رنکده
شاپاقدن ۲ متره ۹۰
سانتیم طولنده و ۱۳
سانتمتره عرضنده
صارغی قالچیلری یالکز
مغازه‌مزده صاتیلور.

حربیه نظارتی
طرفندن قبول اولنمش
صاری دریدن (کیتر)
توزلق مغازه‌مزده
صاتیلور.
حربیه نظارتی
طرفندن قبول اولنمش
سواری وپیاده ضا-
بطانی ایچون اکرلر یالکز
مغازه‌مزده صاتیلور.

MAISON BAKER

Rayon de tailleur - Coupeur Anglais spécialiste puor confection sur mesure d'Uniformes militaires avec étoffe Khaki en laine et en coton Choisies et adoptées par le Ministère de la guerre trouvant en vente exculisivement chez nous Coupe et façon irreprochable.

Guètres en cuire adoptées par le Ministère de la Guerre.

Les selles adoptées pour la cavallerie et pour officiers d'infanterie par le Ministère da la guerre sont en vente exclusivement chez-nous

نومرو : ١٠ — ١٠ تموز ١٣٢٥ — جلد : ٢

رسملی كتاب

مؤسس ومديری : عبيدالله اسعد

ادارەخانەسی : يكی پوستەخانە ارقەسندە اسكی ضبطيه سوقاغندە ٢ نومرولی دائرۀ مخصوصه

امور ادارە وتحريره ايچون مديره مراجعت اولنور

Directeur et Propriétaire
UBEID-OULLAH-ESSAD

RESSIMLI KITAB
REVUE MENSUEL

Bureaux : Rue Eski Zaptié
Près de la nouvelle poste № 2
CONSTANTINOPLE

Prix : 5 Paistre

هر آيك اون بشندە نشر اولنور ادبی ، سياسی ، فنی ، فلسفی و اجتماعی مجموعۀ مصورەدر

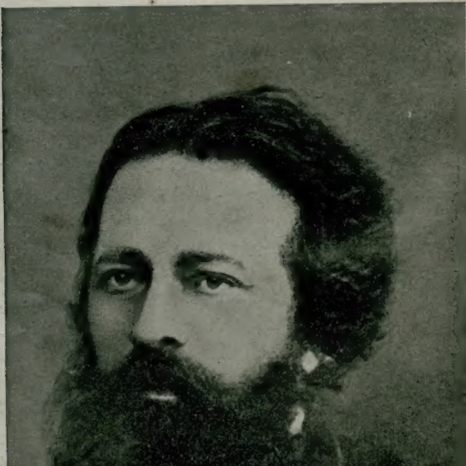

اديب وطنپرور نامق كمال بك مرحوم
Le grand patriote et écrivain, feu Namik Kémal Bey

رسملی کتاب

۱۰ تموز عید مقدس ملیسی مناسبت میجرسیله قارئ وقارئه‌لرینه و بتون ملت معظمهٔ عثمانیه‌یه عرض تبریکات ایله کسب شرف ایلر .

بر سنه‌لك انقلاب

نه یاپدق ؟ نه یاپمدق ؟

حیاة مشروطیتمز ایلك سال‌صباوتی اکمال ایتدی . شو بر سنه ظرفنده مساعیمزدن نه‌کبی ثمرات اقتطاف ایتدك ؟ . . شو ایلك خطوهٔ ترقی بزی نره‌لره کوتوردی؛ بو سؤاللره جواب ویرمك ایچین حسیاتمزی بر مدتجك تعطیل ایدرك یالکز مفکره‌مزی ، یالکز وجدانمزی دیکله‌مك مجبوریتنده‌یز . فی الحقیقه هیچ بر نظر ، نه قدر خرده‌سنج ، نه قدر موشکاف اولورسه اولسون او برسنه‌لك رفعت اجتماعیه‌مزی تعیین وتمیزه مقتدار اوله‌ماز . ظاهراً شهریمز ، خلقمز نه ایدیسه همان همان ینه‌او ! . . . شوراجقده هوای حریت ایچنده دالغالانوب دوران بر لوای ظفرله متمیز بر مجلس مشورت . . . . بر آز اوته‌ده وظیفه‌یه دوغرو شتابان بش اون پولیس قالپاغی . . . . بر محشر حوادث . . . بر محشر موزع . . . اوچ بش مکتب . . . بر ایکی بالون، اوتوموبیل . . . ایشته دیدهٔ مراقه منعکس اوله‌جق شیلر! سامعهٔ تجسسکزی برلحظه‌جق کفتکوی محیطه وقف ایدیکز : بر هـای وهوی ستم وشکایت ، تأسف وتلهف ، بهت وحیرت صدالری... ایشته یالکز بونلری دویارسکز. انسان صرف منظورات ومسموعاتنه بنای محاکمه ایده‌جك اولورسه شمدی‌یه قدر اك کوچك براثر ترقی حصولنی مصدق اولمق شویله دورسون حالك اولکندن بدتر اولدیغنه قرار ویره‌جکی کلیر . لکن ازیجق انصاف ! بوتون جهانی بردن تطمین ایتمك ناصل قابل اولور ؟ هیچ برفکر مقبول ، هیچ برتشبث مستحسن متصورمیدرکه علیهی، بطلانی اثباته خادم دلائل بولنمسون ؟ . . . زراعمز الآن فقر وسفالت ایچنده نالان ، خلقمز حالا اقعار جهالنده پویان اولمسی نعمت مشروطیتدن هیچ استفاده‌چین اوله‌مدیغمزه نه‌دن دلالت ایتسین؟ بنیهٔ اجتماعیه‌مزك روحی دیمك اولان مالیه‌مز انقلابدن بری بك محسوس براثر صلاح وتجدد کوستردیکنده شبهه ایدیله‌مز . هر هانکی بر قوتك ، بر حرکتك ناظمی بولنمدقجه حصوله کتیره‌جکی عمل غیرنافع اولور . واردات دولتك صورت قبض وصرفی تعدیل واصلاح ایدلمزدن اول بودجه تنظیمی درجهٔ وجوبده ایدی . ملتزملرك ورودینی ماتملر ایچنده بکله‌ین چفتجی باباکینلرك چوروبوب کول اولدیغنی کوروپورمش، محصولات ارضیه عشری ملتزملری دولاشه دولاشه دست حکومته نصفنه قریب دون بر حالده کیریپورمش . مسامحه کار مفتشلرك

زیارتی حس ایدن اغنام قافله قافله مرعای اخذقایه چکیلیورمش . . . . بونلرك هپسی حقیقت! فقط، شو اون ایکی آی ظرفنده وحتی دها سنه‌لرجه بو سؤ استعمالاتك اوکنی آلمق قابل اولورمی ؟ . . ذاتاً کویلی ، جسم بشریتك اك جوال ، فعال ونافع بر عضو منسیسی نره‌ده مسعود اولدی ، ونه زمان کولدی که ! . . . .

بو صنف حقیر همان هریرده بردر. اونلرك موجب ادباری اولان تکالیفك منتظم اخذ وقبض ایدلدیکی ممالکده استحصال ایده‌جکلری بر ایکی کیله فضله بغدای اشخاصك جیب احتکارینه کیره‌جك یرده خزینهٔ دولته داخل اولور، اوزاقده‌کی پایتختلرك ایوان زرینه خرج اولور . بناءً علیه رسوم وتکالیفك تنسیق واصلاحی چیفتجینك ترفیه حیات وتهوین احتیاجاتنه دکل بلکه خزینهٔ دولتك ، بلکه هیئت عمومیهٔ ملتك تزیید ثروت وارداتنه خادمدر . شو قدر وارکه یالکز بو یولده‌کی اصلاحات‌ده بو مقصدی مکفل اوله‌ماز. محصولات ارضیه‌یه مخرج تأمینی ایچون درجهٔ اولاده لازم اولان یوللر ، شمندوفرلر وجوده کتیرلمزدن اول نه زراعت ونه‌ده ثروت ملتده ترقی امید ایتمك بر خیال خام حکمنده قالیر .

نسغ حیات بخش زراعتك شراییه جریانی اطلاقنه سزا اولان طرق عادیه وحدیده انشاسی، نواقل بخاریه والکتریقیه اشتراسی واك نهایت مزروعاته مخرج اولمق ایچون‌ده فابریقه‌لر ، اعمالاتخانه‌لر انشاسی . . . ایشته بوتون بونلر تأسیس صناعته ، صناعتك ظهوری ایسه شعبات مختلفهٔ فنونده متخصص مهندسلر ، فابریقه‌تورلر ، معدنجیلر وسائره کبی لایعد بر طاقم عوامل مدنیه‌نك وجودینه وابسته‌در. معرفت حاضره‌مز بو امل بهینك حصولنه مانعدر .

حکومت مشروطه‌مزك بو خصوصده خیلی چالیشدیغی جای انکار دکلسه‌ده شو بر سنه غایه‌سنده دها جدی، دها نافع ثمره‌لره انتظار ایده‌بیلیردك . احتمال معارف حقنده متخذ ، بیلمم کیمدن ، نره‌دن سرایت ایتمش باطل ، باطل اولدیغی قدرده عجیب اولان فکر عمومی درکه بزی شاشیرتیور، عقیم یوللره سوروکلیور. ملکمز خلقنك ازدیاد عرفانی ایچون بوکون هرکیمله مناقشه ایدلسه یکزبان اوله‌رق مکاتب صغیره‌نك تکثیری ومعارف ابتدائیه‌نك تزییدی لزومنه قرار ویریلیر . حالبوکه اقطار جهانك هیچ برطرفنده تحصیل ابتدائی ترقی وتعالی‌یه اساس اولمامش ، بالعکس مدنیتك ، ترقینك اثرینی تعقیب ایدرك اونلردن صوکره تأسس ایده‌کلمشدر. انکلتره‌ده نیوتونلر نافذ نظرلرینی لاتناهی فضاده دولاشدیروب دورورکن، واسینلر، پاسقاللر ، روسولر ، بوارق عرفان صاچارکن بو ایکی مملکت خلقی بالخاصه عوام جاهل ومتعصب بیکلرجه رهبانك دست ضلالته منقاد ورام ایدی . اك بویوك کشفیات ، ابداعات وترقیاتك هنکام ظهورنده معارف ابتدائیه‌هر طرفده ناقص ، (روسو)نك دیدیکی کبی جهالتدن، امیلکدن ادهش برحالده نمایان ایدی... فقط وقتا که دها علم وادبا ختراعات کوناکون ایله خزینهٔ عرفانی دولدوردی ؛ کویلیدن

شهری‌یه‌قدر هر کسك سویهٔ ادراکی‌یوکسلدی. بو کون معـارفجه اك مترقی اعتبار ایتدیکمز ممالك اهالیسی‌ایشته بومعلملرك شاکر معرفتی، او مخترعاتك نظرانداز بهت وحیرتی اوله‌رق بو حال کماله رسیده اولمشدر .

تکمل نفسی ایله اکتفا فلسفه‌سی اسـکی مصریلرله برابر سونوب کیتدی. ملل حاضره یاشایه‌بیلمك ایچین بوتون‌جمعیت بشریه‌یه نافع، ثمره‌دار بر تربیهٔ اجتماعیه ایله مجهز اولملیدر . بوتون مملکت اهالیسی امیلکدن قورتولســه ، چفتجیلر اوقوسه، حماللر یاز ایلسه اوممکلتك حال‌اجتماعیسی دکیشمش اولورمی؟ خایر ! ... اساساً تحصیل عالی‌مکمل اولمیان‌ممالکده تحصیل ابتدائینك تربیهٔ معنویه‌یه اجراایده‌جکی تأثیرده غایت محدودوحتی سائقهٔ تعصبله بعضاً مضردر.

اولادلریمزك‌تحصیل‌وتربیه‌سیله مکلف‌اولان بر مکتب عالی شـاکردانی ، کناه دکیلدرکه طروز مختلفهٔ معماریه‌یی تعداد وایضاح ایدرك توسیع معلوماتلرینه خدمت‌ایدن معلمی ذی‌روح تصورندن بحث ایتدی دیه تحقیره قدر تخطئهٔ وتذلیل ایتسین؟ انسال آتیه‌مزی بو مربیلرك دست تربیته ناصیل تودیع ایده‌جکز ؟ نور دائما یوکسکدن ایتر . هر یرده معارف تحصیل عالی سایه‌سنده ترقی‌ایدر . فی‌زماننا الفبا اوقو- ده‌جق بر معلم هر شی بیلملی، وشعبات فنونك برنده اختصـاص تام صاحبی اولملیدر . اشد احتیاج ایله محتاج اولدیغمز یوللر، شمندوفرلر، ماکنه‌لر، فابریقه‌لر تجارتخانه‌لر کبی احتیاجات مبرمهٔ اجتماعیه‌یی نژه تأمین ایده‌جك تحصیل ، تحصیل تالی وعالیدر ، معارف ابتدائیه دکلدر.]

دارالفنونلریمز مکاتب عالیه‌مز نقصان ! . . . تمنی‌ایدردك‌كه حکومت مشروطه‌مز شوبرسنه‌لك فاصـلهٔ زمان ظرفنده (هر شـیدن اول) بو امراهمی نظر دقته آله‌رق اوروپانك مدارس عرفانیه یوزلرجه شـا کرد وعمله کوندرسین ارباب اختصاص یتشدیرسین ! . . . . احتمال، بوتصورات یالکز بزم دماغمزده نمو ایتممش، بر چوق رجال دولت بو مسأله حقنده اعمال فکر ایلمه‌مشلردر. واحتمال که ینه ضعف مالیمز بو بویوك تشبثلره حائل اولمشدر . هر حالده کرك‌مالیه وکرك معارفمزده برسنه ظرفنده‌جالب دقت بر ترقی مشاهد اولمدیغنی کورمرك یالکز حکومته عطف مسـئولیت ایدرسه‌ك بویوك بر حقسزلقده بولنمش اولورز . بر مملکتده تزاید ثروت وعرفان‌ایچون ملتك‌حکومتله برابروحق اوندن قات قات دهـا زیاده چالیشمه‌سی لازم کلیر. حکومت‌فاحش‌غیرفاحش‌یکی‌یکی استقراضلر عقدی، نسبی غیر نسبی ویرکولر طرحی صو- رتلریله بر مدت موقته ایچین بودجه‌سنی تعمیر وتنظیم ایده‌بیلیر . شو قدر وارکه بوقبیل‌تدابیر مالیه ایله ملتك ، افرادك وضع اقتصادیسی‌هیچ ده کسب مکملیت ایتمش اولماز .

حکومته‌ترتب‌ایدن وظائف‌اصلیه‌ومستقله‌دن بری وبلکه برنجیسی افراد تابعه‌سی آراسـنده صلح ومسالمتك تأمین وحق وعدالتك تأسیسی قضیه‌لریدرکه بو خصـوصلرده وقوعه کله‌جك اك کوچك براهمال موجب مؤاخذه‌در. حال‌بوکه بکن تموزدن بری هرکون بر اثر تجددوتکمل

بیوك وطنپرور محمود شوکت پاشا برنجی ، ایکنجی ، اوچنجی اردولر مفتش عمومیسی
Mahmoud Chevket Pacha, Inspectuer général de I. II. et III. corps d'armées.

ارائه‌سیله بزی لبریز فخر و مباهات ایدن ضابطه‌مز عدلیه‌مز، جابجا کشاد ایدیلن پولیس وژاندارمه مکتبلری بوتون بونلر حکومتك وظیفهٔ اساسیه‌سنی تمامیله ایفا ایتدیکنه دلیل کافی اوله‌بیلر. قوهٔ بریه وبحریه‌مزك تزییدی، قناللر حفری، کوپریلر، طرق ومعابر انشاسی کبی خصوصات اساساً پك چوق زمانه محتاج اولدیغی حالده شو بر سنه ظرفنده بویولده‌ده سعهٔ مالیه‌مزدن افزون خیلی ترقیات ایله مباهی اولدق. خلاصه بو کبی تشبثات غیر محدوده پك عظیم ثروتلره معلق، بر حکومتك مقبول ونافع بر صورتده زنکینلشمسی ده تبعه‌سنك کسب غنا ایلمسنه متوقف اولدیغندن بر سنه ظرفنده حکومتلردن یوز سنه‌لك بر محصول ترقی ایسته‌مك محاکمه‌یه استناد ایتمز. فکریمزه قالیرسه انظار تدقیق وامتحانمز حکومته، هیئت وشکل اداره‌یه دکل کندی کندیمزه منعطف اولملیدر. شو بر سنه ظرفنده نه یاپدق؟... بر استعداد ترقی اولسون اظهار ایده‌مدکسه اوزمان وقوعه کلن انقلاب بر تبدل شکل اداره منزله‌سنده قالیر.

ملت عثمانیه انقلابدن بری فکراً، حساً وروحاً شایان دقت بر حرکت اجتماعیه تولید ایتمشدر. آرتق شبهه ایدیله‌مزکه پیشمزده کشاده اولان شهراه ترقیده بزلرده ایلك خطوه‌لری آتمغه باشلادق. دها شو ایلك تجربه‌لر کوستریورکه عصرلردن بری طریق تجرد وعطالتده اویوشان ایاقلریمزده اوروپانك ادوار مدیده تمارساتیله کیت کیده کسب وسعت وعظمت ایدن دیو آدیملرینی تقلید ایده‌بیله‌جك بر قدرت فطریه موجود! پس ویشمزی صاران او کرداب سیم وذهب، او رعد وبرق حرص وطمع ایچنده ادامهٔ حیاتمز ایچین عادات وحسیاتمزدن بر چوغنی فدا ایدرك هرچه باد آباد احتمال غایةً دها الیم، دها مهلك اولان او شهراه مزهره قدم نهاده اولمق، او کردابده آتیلمق، او قیرطنه‌لره کوکس کرمك لازمکلدیکنی نهایت ادراك ایتدك.

بنیهٔ اجتماعیه‌مزده شمدی‌یه قدر قانایان جراحتمزده هیچ کیمسه‌یه بکزمه‌مك، بسبتون یالکز، بسبتون بیکانه یاشامق ایسته‌یشمزدن متحصل دکلیدی....

فاتحلرك، سلیملرك النده مهابت جهان اولان شمشیر ظفره استناداً اغیار ایله الفت واختلاطدن مستغنی قالدق... تفرد وغالبیت یالکز افرادی دکل بوتون بر ملتی‌ده مغرور ایده‌بیلیر. رخاوت وکسلانك منابع حقیقیه‌سندن بری‌ده بو غرور وتعظمدر. احتیاج الفت ورفاقتدن وارسته قالمش اولان ملل غالبه چوق دفعه مضمحال وپریشان اولوب سونمشدر. چیلغین سزارلر، قالیغولالر کبی جهانکیران النده روما تهاجم موران ایله محوونابود بر غضنفره بکزه‌دی.

مدید ومتوالی غالبیتلرك نتایج طبیعه‌سی اولان شعر وادبیات، فن موسیقی و معماری، دبدبه وزینت، رخاوت وعطالت، آریستوقراس ویورقراس بوتون بونلر بر برینی تعقیباً بزی عصرلرجه اشغال ایتدی. ایشته غیر مترقی ملتلر ایچون موجب محوونکبت اولان بو عوامل مضره تحت تأثیرنده‌درکه شمدی‌یه قدر منافع حقیقیه‌مزی استحصاله چالیشه‌مامشدق.

جدلکاه معیشته آتیلان بر ترك مواهب

ممتازهٔ فطريه‌سنى كهواره‌سنده ترك ايدرك صوك درجه مضيق بر دائرهٔ سعى وعمل ايچنده ياشار، حتى غايت‌سفيلانه، مسكينانه موجوديته كرديداده انقياد اولورده ينه آغوش پدرى براقز، دوغديغى، بويوديكى خانه‌يى، محله‌يى ترك ايتمك ايسته‌مزدى. حال‌بوكه بر ملتك ترقى وتعاليسى هر فردينك راه غيرتده مستقل شد رحل ايتمسيله ممكن اولور: بو كونكى بريتانيانك شو اوج رفعته وارابيلمسى‌ده ينه تشبث شخصى سايه‌سنده‌در.

انكلتره تاريخى تدقيق ايديله‌جك اولورسه كورولوركه بو مملكت (قروموەل)ك gation actofnavi-ندن اول اقتصاداً پك مظلم ومتدنى بر حالده ايدى. وقتاكه هركس نفقه‌سنى انكلتره خارجنده آرامق، قافله قافله آسيا، افريقا، امريقا، قطعه‌لرينه قدر اختيار سفر ايدرك سنه‌لرجه چاليشمق مجبوريتنده قالدى؛ ايشته او تاريخدن اعتباراً‌درکه انكليزلر جداً ارتقايه باشلاديلر.

شو ايلك سال‌حربمز ظرفنده حصوله‌كلان الك بويوك ترقيمز سبب رخاوتمز (بوروقراسى)نك دوچار اولديغى ضربهٔ شديده‌در.

آيلردن برى موضوع بحث ايديلن تنسيقات، محاذير آتيه وخصوصيه اولسه‌ده، بو ضربهٔ قاهره‌يه آلت اولمق اعتباريله‌نه قدر آلقيشلانسه آز در.

مملكتمزده آرتق هر كس خزينهٔ دولته بيهوده‌بار اولمقدن متنفر، قواى‌ماديه ومعنويه‌سنى ايشلتمك، چاليشمق، ديديمك اشتياقيله نائر! هركسده‌بر انكليز، بر آلمان، بر فرانسز قدر چاليشمق، اونلرك واصل اولديغى جاه رفعته ايره‌بيلمك هوسى ظاهر!

پارتيلر، غزته‌لر، جمعيتلر، محفللر، خطيبلر، محررلر علمى، صناعى، تجارى، متشغلر، تشبثلر ايشته بوتون بونلر مدنيت غربيه‌يى مملكتمزده تمثيله چاليشديغمزى اثبات ايدر. فقط دقت ايدەلم؛ بر زمان حياة وحدث كرتمز نه‌قدر موجب‌فلاكت اولديسه بوكونكى تقليديمزده اودرجه‌ده باعث مضرت اوله‌بيلير.

اوروپا كاشانهٔ مدنيتنده بو كون پك عظيم بر كتلهٔ بشر كيت كيده مدهش، كيت كيده شفاناپذير بر علت ايله نالاندر: سفالت! او كاشانه‌نك اساسانى قورولوركن شبهه‌سز درجهٔ متانت ومقاومتى اهمال‌ايدلمش ويا كشف وتقدير اولنه‌مامشدى. حيفاكه آرتق وقت كچيكدى: اوقوجه بنا ييقيله‌ماز. اوحالده‌يز، اوت، بزلركه بوكون متين ورصين بر سعادتكده‌نك ايلك تمل طاشلرينى وضع ايچين طوپلاندق. اوروپا دستكاه صنعتندن هر شى آله‌بيليرز. آلمقدن توقى ايده‌جكمز بر شى وارسه اوده اسراف وسفالت دنيلن ايكى عنصر محو ونكبتدركه الحالةهذه‌مليونلرجه سوسياليستك نالش بيهوديته سبب يكانه اونلردر.

م. رؤف

قهرمان حريت بيكباشى انور بك
Le Héros de la liberté : Le Commandent Enver Bey

قهرمان حريت قول اغاسی نیازی بك
Le Heros de la liberte: Le Lieutenant Major Niazi Bey

صلح مسلح

ازمنهٔ قدیمه‌ده بر حربی اعلان ایتمك ایچون (حکمدارك — حقیقی سائق وماهیتی اکثریا معاصر ووزیرلرنجه‌ده مجهول قالان — امر وآرزوسی کافی ایدی) دیمك کفایت ایدر.

مثلا یکی جلوس ایتمش اولان بر پادشاه، بر قرال اجداد واسلافنك شهنامهٔ مفاخرینه بر قاچ مصراع خونین علاوه ایتمك ایچون — چونکه او زمانلرده اك بیوك تاج شوکت قان ایچنده تثبت ایدردی — تبعه‌سندن بر قاچ بیك بیکناه وبیخبر آدمی سرحده آتیلیر وبو کشمکش ومقاتلات نتیجه‌سنده او قومك تاریخنه یا بر صحیفهٔ ظفر، یا بر فصل الم علاوه اولنوردی.

اسباب حرب بالکز بوکا انحصار ایتمز. او زمانلرده هر شیء بر سبب جنك وجدال اوله‌بیلیردی. مثلا حرمنك، کلیننك جهازی اولان بر ولایته تعلق ایدن بر حق مکتسبی حق فتح ایله تأیید ایتمك حربه مشروع بر وسیله اولدیغی کبی، قومشولرینك ثمرات مساعیسندن قوت متفوقه‌سنك حق صریحنی استحصال ایچون دوکوشمك‌ده پك مقبول بر حرکت ایدی.

هر محاربه‌نك یا مظفریت، یا هزیمتدن بریسیله نتیجه‌یاب اولمسی طبیعیدر. بر حکمدار غالب اولورسه، غلبه‌لرینی توالی ایتدیرمك ایچون، ضعف وبیتابی‌یه دوشونجه‌یه، مغلوب اولورسه تلافیٔ مافات ایچون، مضمحل اولنجه‌یه قدر اوغراشیردی.

علوم وفنونك ترقیاتی محاربه‌لرك یالکز اشکالنی دکشدیرمشدر. وسائط اختلاطك خارق‌العاده بر سرعتله ترقی وتکمل ایتدیکی اون طقوزنجی عصر، بر چوق حکما وحکمداران طرفندن واقع اولان مساعی‌یه رغماً، حقوق ودعاویٔ اقوامك محکمه‌زوری محاربه میدانلرندن حکم هیئتلری حضورینه نقل ایدلدیکنی کورمه‌دن صوك دقیقه‌سنی اکمال ایتدی. بو کون بیوك بر مهمات حربیه دپوسی شکلنی آلان اوروپانك بوسنه باقلسه عادتا یارین اعلان حرب اولنه‌جقمش کبی بر چوق استحضارات متلاشیانه کوریلیور. هر دولت قومشوسنك احتمال تفوقی قارشیسنده اندیشه‌ناك‌در. وبو اندیشه متقابلاً ومتوالیاً سلاحلانمنی ایجاب ایدییور. بوندن ماتلر ایچون اك بیوك محاربه‌لردن دها مصرفلی وکلفتلی بر صلح مسلح تولد ایتدی. شیمدی سلاحك آنی بر صورتله ایقاع تخریبات ایتمسنه بو صلح مدهش مانع اولیور.

واقعا اقوامك حقوق ومدعیاتنه واسطهٔ احقاق وتعقیب اولان سلاح، موقعنی حالا قواعد نظریات قانونیه‌یه ترك ایتدی. وحالا

حقلك ماهیتی حربك نتیجه‌سیله تعیین اولنیور ؛ فقط هیچ اولمازسه محاربه‌لر دها اوزون فاصله‌لرله وقوعه کلمکده‌در . قرون قدیمه‌دن بری بر چوق دول اقوامك معرکهٔ حرص وجدالی اولان بالقان شبه جزیره‌سی استثنا اولنورسه ، اوروپاده ۱۸۷۰ سنه‌سندن بری هیچ بر طوپ پاطلامادی. مع‌مافیه آنفاده بیان اولندیغی کبی، بوصلح مدیدك بدلنی اقوام، الك بیوك محاربه‌لرك ایجاب ایده‌جکی کلفت و مصرفله اوده‌مکده‌در .

آفاقده دائما غمائم اندیشه طولاشان بالقان شبه جزیره‌سنه متعلق احتراصات بر طرفه براقیلیرسه ، اوروپاده شایان اهمیت یالکز بر مسئلهٔ متنازع فیهاقالیر. بوده (آلزاس و لورەن) مسئله‌سیدر .

۱۸۷۱ ده فرانسه‌دن حرباً ضبط ، دها طوغریسی استرداد ایتدکلری بوقطعه‌ده آلمانلر حاکمیتلرینك حق فتح ایله تأیید ایتمش اولدیغنی ادعا، فرانسزلر ایسه هرمملکت متمدنه اهالیسنك کندی حاکمنی تعیینده مختار اولدیغنی بیان ایده‌رك آلزاس ولورن سکنه‌سنك استخراج حسیاتنه لزوم بولندیغنی دعوی ایدیورلر. هر بری کندی نقطهٔ‌نظرندن تعیین حق ایتمك ایسته‌ین بو ایکی دولتك قوای ذاتیه و اضافیه‌سی مساوی ویا متوازن بولندقجه (صلح مسلح) هر ایکی طرفك حیات اقتصادیه‌سنه یوکلوب قاله‌جقدر .

سلیمان نظیف

قهرمان حریت اسماعیل حقی بك

— ویانه سفارتی آتاشه میلتری —

Ismail Hakki Bey, héros de la liberté. Attaché militaire de l'Ambassade de Turquie à Vienne.

بر اتحاف خیالی [*]

— همشیرهٔ روحه —

Quand luira cette étoile, un jour,
La plus belle et la plus lointaine,
Dites-lui qu'elle eut mon amour,
O derniers de la race humaine!

SULLY-PRUDHOMME

شو سطرلری یالکز سنک ایچون یازییورم؛ باصیله‌جقلرینی و قاچ بیک نسخه نشر ایدیله‌جکلرینی بیلم؛ فقط بو نسخه‌لردن برینک بر کون — اکر وارسه‌ک ویاخود اوله‌جقسه‌ک! — یالکز سنک نور معصوم نظرکله مسعود اولملری احتمالی دوشونه‌رک یالکز او احتمال تخیل ایچون یازییورم.

بوکون، یارین، یاخود بتدن آنجق شوسطرلرک بلکه قاله‌جق اوزاق زمانلرده مصادف نظرک اولویده بونلرده حیاتک متوالی، مخرب امل خونکارلقلری ارەسنده هنوز باکرحس وشعر، هنوز مشتاق حسن و رقت قالان روح کزینک اکلاشلمامش، تقدیر اولنمامش، حس اولونمیه‌جق، زیان اوله‌جق ظن ایتدیکک احتیاجاتی بولورسه‌ک، کندی لایق کوردیکک علوی پرستش و تعبدک بتون واست کلدیکک عادی روحلی ارکک قلبلرنده بولونمدیغنی، وبولونمیه‌جغنی کوروب محکوم فنا ایسه بتون بو احتیاجلرک بتون بو نزاهتلرک نیچون موجود اولدیغنی سؤال ایده‌رک مأیوس اولورکن، نصل سنی بیلدیکی و تصادف ایتمک احتمالی اولمدیغی حالده‌ده مجهول، سفیل بر موجود طرفندن تعزیز ایدلمش اولدیغنی کوررده بونلرک زیان اولمدیغنی ومقصدسز موجود اولمدقلرینی اکلارسه‌ک... عصرلردن عصرلره میلیونلرجه روحلر ارەسنده بر برینی بولان، بر برینک جوابی اولان بوایکی روحک صحیفه‌لر ارەسنده اولسون بو تلاقیسی او قدر بیوک وامثالسز بر سعادتدرکه ایلک نفسمدن بری چرک آلود سفالتلر ایچنده کچمش اولان حیاتمک بتون محرومیتلرینه هیچ غم یمم: حیاتده لایق ومقدر اولدیغم نعمته کندمی نهایت نائل اولمش، بتون او اضطرابلری، او محرومیتلری شو برین ومحتشم سعادته لایق اولمق ایچون قدرک برجلوه‌سی عدایده‌رم: زیرا بوسعادت، او قدر مهیب، او قدر یکانه، اوقدرفوق الاحتمالدر.

تصور ایتدیکم درجه‌ده شاعر روح، اصیل حس، نجیب قلب، ونفیس رقت ایله سنی بوله‌میه‌جغمی، بلکه بو دنیاده، هله بو سفیل شهرده بولونمدیغی، بولونمیه‌جغنی بیلمز دکلم؛ چونکه، بنم نجیب ویکانه شاعرم بیوک و مستثناشه‌لەی کبی بنده قبل الوجود بر حیاتده آنتیغونی سومش اولدقلرندن بو دنیاده هیچ برقادینی قلبلرنده‌کی امثالسز خیال حسنه لایق بولامیان زواللیلردنم؛ فقط اوقدر منحصراً، اوقدرساده سنک ایچون وجود بولمشم‌که بوله‌میه‌جغمی بیلدیکم حالده، ساده بکزتمک بیله باشقه‌لرینه کافی کله‌جک بر سعادت، ساده «بلکه!» دیمک بیله باشقه‌لرینک حیاتنی قاووروب «صوک درجه‌ده سودم!» ظن ایتدیره‌جک درجه‌ده

[*] مؤخراً فی الحقیقه ضایع اوله‌رق ظن اولوندیغی کبی باصیله‌مامقه محکوم اولمش اولان «ستاره» نامنده‌کی رومانک ایلک صحیفه‌سیدر.

بر التهاب اولیور ؛ فقط او قدر یالکز سنك عشقك ایچون وجود بولمشمکه بتون حیات بشر یداختیارمده اولسه‌یدی ، بر تبسمك ایچون اونی بختیار اوله‌رق سکا ایثار ایدر وکافی بوللازدم. وبوکون، یاشیورسه‌م بیله بردرلو روحم بوحسن تخیلدن مأیوس اوله‌مدیغی ایچوندر . سن ظن ایدرك شتاب والتجا ایتدیکم ورفق وتسلیته بدل کذب وخیانت بولدیغم بتون بو یالانجی سینه‌لرك آچدیغی یاره‌لردن صوکره بیله ، سکاحالاوینه صادقم . سندن دکل، قادیندن عودتسز مأیوسم . سندن شبهه ایده‌مم ، وبوکون طانیمامش، حق کورله‌مش ، فقط دبدبهٔ محاسنلری ایشیدیله‌رك تخیل ایدلمش مستثنا خانملره آیلرجه سورن کتوم وبیکس روابط عاشقانه‌م بیله بو ساده سکا وقف ایدلمش اشتیاق روحمك خلجانلرندن باشقه بر شی دکلدر . سیلیك ، صولوق ومتورم بر هاله، زرین وسیمین انجیلرله مشعشع، زمزمه‌دار عشق وخشوع نهایتسز بر دریای لاجورد ایچنده ، امواج ضیا ایله شلاله‌دار فضای بی انتها ارهسنده سلسبیل انواره مستغرق اسداد آفاق ایله شعشعه‌دار جوش وخروش بر مهتابه نظراً نه ایسه ، بتون بوحسلره بتون بوشمدیکی عشقلرمده سنك بخش ایده‌جکك عشقه نظراً اویله‌در . . .

بویله اولمقله برابره بنی کورسه‌ك طانییه‌جقسك، کیم بیلیر ، بلکه‌ده کوریورسك ، بربرمزه تصادف ایدییورز؛ فقط، انسانلرك اختیار وعتوه قانونلری بزی آییردیغی کبی، بلکه سن‌ده امالهٔ نظره بیله تنزل ایتمزسك .

فقط بنم ایچون او قدر محال ، او قدر خیال ، اوقدر برین‌پرستاره اولدیغك حالده ، کوریورسك‌که، سزه سن دیه خطاب‌ایدییورم ؛ ودنیانك‌هیچ‌برقوتی بنی سنك ایچون دنیایه کلش اولمقدن، سنك ایچون یاشامقدن ، ویاشامش اولمقدن‌منع ایده‌منز؛ محالسك، خیالسك ؛ اوت ، اوزاق، پك اوزاق پرستاره‌سك، فقط‌خیالده،روحده، معنویتده بنمسك؛ بز بربرمزکز..

ایشته‌بونك ایچون، یاصلیه‌جغنی بیلدیکم حالده، یازدیغم شو سطرلری سکا اتحاف ایدییورم .

بیوك اطه، مایس ۱۳۲۲ **محمد رؤف**

کولکه‌لر وحقیقتلر

۲

— فانتازیه —

نه ؟ کونلرکده اسیللری ، حکمدارلری ، مشئوملری ، آلچاقلری ، فقیرلری بولندیغنی بیلمه‌یورمیسکز ؟ اوت ، اونلرده‌ده بر سلسلهٔ مراتب ، برسلسلهٔ تمیز واردر . . اویله کونلر واردرکه حیاتمزده یاخود برقومك حیاتنده بك مسکین ، بك آلوده ، بك خوار وسفیل بر خاطره‌یله یاشار . ینه اویله‌لری واردرکه رحم ازماندن کیرلی ، شئامت - آور ، ظلم - آکین طوغار . . وبعضیلری مغرور ، افتخار - نثار ، ازهار صیت ورفاهله آلوده ، حاکم روح بشر ، متوج ، متحکم اعصار استقبال آره‌سنده پارلار ، ابدی ، پارلاق بر ییلدیزه بکزه‌ر اونلرك بعضیلرنده کیرلی بر روح ، وبعضیلرنده لکه‌سز برقلب واردر . . غریبدره السانلر مشئوم کونلری ، واونلرك تأثیرینی ، تأثرینی پك چابوق اونوتیر — بو نسیان طبیعی بولنماسه‌یدی اختیارلق زمانلری کنجلکك فلاکتلریله ، الملریله بولانیردی . . مسعودیت دقیقه‌لری زهر ماضیله ، زهر مصائبله تسمم ایدر ، بیتردی . . وحیات اولمازدی . . . بو فراموش ایام‌مشئومه ؛ آلچاق ، دیکنلی ، کیرلی مؤلم کونلره بر مجازاتدر ، وبشریتك فراری ، ناقابل تماس ، عودت - ناپذیر بر ماضی فلاکته‌قارشو انتقامیدر آجی‌یی اونوتمق ، حیاتده اك بویوك تسلی ، اك بویوك قوت رفاهدر ، وبزده بونك ایچین اون تموزدن اولی اونوته‌لم ، وابدیاً قبر نسیانه آته‌لم . . خایر ، اوندن باشلایه‌لم . .

*

* *

آرقداشم فرید ، هر آقشام تپه باشنده بکا « ظلم‌ده برخطوهٔ ترقیدر . فقط بطیدر . . حمید ظلم واعتسافیله کندینه بر مزار ، ملته اویانه‌جق برکون حاضرلایور » دییوردی . . او کوزل ، مقدس سیما ، نوار کونك تخیلیله برکوشه‌یه چکیلیر ؛ باغچه‌نك حوله ظرافتنی ، حوله نفاستنی قادینلرینی کنج ، وحریص لظرلرله سوزردك . .

باغچه کزه‌ن ، اوطوره‌ن ، دونن شاپقه‌لرله مالامال . . . بیلمم ، قادین شاپقه‌لرینك سحر ونفوذینه ، باراماز لغنه ، چاپقینلغنه ، جلوه‌سنه ، جاذبه‌سنه دقت ایتدیکزمی ؟ . . اونلرك بعضیلری مختلف رنکلرله سوسلو کوچوك بر قادین شمسیه‌سی قدر بویوك ، اهتمام - آلود بر بیغین تشکیل ایدن صاچلرك اوزرنده « وارمی بکا یان باقان ؟ بن حاضرم » دییه‌ن بر وضعله سزه بز اونلره ، او قادینلره عائدر ، دیر . . بعضیلری کوچك ، بر مزهره‌نی بوی مصنوعدر . . بعضیلری قیریق بر کلبك قنادی کبی سوسلی

ومغموم هوالرده اوچار . بعضیلری بر قادین الی قدر کوچوک ، ظالفه‌لی ، رنکارنك بر یاصدیغه مشابه کوزل باشلرك بر قیسنده ، بر کل کبی ، اهالکار بر شکل ووضعیتده یاشار .. اونلرکده اوکسوزلری ، یتیملری ، اونلرکده قازانانلری ، مغرورلری ، اونلرکده خائنلری ، حیله‌کارلری وار : بر شاپقه کوریرسکز که پك سوسلی ، پك ظریف . . عادتا کنج بر قیز .. فقط اویله بر چهره‌نك اوستنده‌در ، که اونك ، چهره‌نك چیرکینلکلرینی ، کیرنتیلرینی چیقینتیلرینی قاپاته‌مامقدن متولد بر عذابله بورغوندر ؛ زواللیدر ، اوکسوزدر . ودها صوکره بر باشقه‌سی کوزل بر چهره ایچین بر لکه‌در . . . عادتا کوزللکی اورتر ، صاقلار ، کومر ، وصوکره بوتون بو شاپقه‌لرك اوستنده سما بیلدیزلریله ، قمریله ، کونشیله سیاه یاخود مائی یاخود کوموشی تولدن واسع ، لایتناهی ، شعرلی ، سوسلی بر شاپقه‌در . وسز بو بویوك شاپقه‌نك آلتنده ، اوته‌کیلرك ، کوچکلرك اوکنده استبداده قارشو بر عجز وبر نفرت صیزلایان ، اینکله‌ین برر مخلوقسکز . . . بوتون محیط ، اوهام وتجسس میقروبلریله ، خفیه‌لرله مشحون . . . هر یرده هر کوشه‌ده کیزلی بر نظر ، بیلدیزك خائن ، متفسخ ، قورقاق ، قوجه مان کوزندن بر نظر صاقلی . . . اسکمله‌لرده صانکه نامرئی قورناز برر قولاق مختفی . . . بو راده‌کی ، باغچه‌ده‌کی حرکته ، نشئه‌یه بدل قلبلرده ، ناموسلی یورکلرده برماتم ، برالم محفوظ .. هر کس ، کوزل ، نوار مقدس بر کون تخیل ایدییور . . . هر کس « آه ! او مقدس کون » دییور . سویله‌یه‌مه‌یور ، بکله‌یور . . وشاپقه‌لرك رقص بیهوشیله ، روش جاذبیله بو خولیاسنه وسعت ویرییور وتصادفاً نظرلر سمایه ایلیشیرسه یردن بره کوزلر قاپانیور ، صانکه اونلر « خاکی بر بیلدیزك » سونمه‌سنی بکله‌یور . . .

• • •

ونهایت امید ایدیلن ، انتظار اولنان یوم مقدس ، یوم شفا ، یوم خلاص بروعد وبر امل ، متوج ، متحکم ، ازهارصیت ورفاهله مغرور ، عالی وحکمدار طوغدی : اون تموز .. بو کون سمای حافظهٔ ملتده پارلاق ، ابدی ، وجد آور ، ضیای افتخارله آلوده ، ناشر نور حریت بر بیلدیزدر . .

فرید ، ینه باغچه‌ده بکا دیدی ، که . . . « ایشته استبدادی قیورایان ، قیران ، ازه‌ن ، بیقان کوزل کون . . . بزاونی نه قدر بکله‌دك دکلی ؟ . . » وکزمن ، اوطوران ، دونه‌ن شاپقه لری نظرلریله سوزدکدنصکره علاوه ایتدی .. « بیلسه‌ك بو شاپقه‌لردن ، بو قادین شاپقه‌لرندن نه قدر نفرت ایدییوردم . نه قدر . . . بکا اویله‌کلیردی ، که . . . بونلر ماتم مملکتله استهزا ایدییورلر ... اونلرك بعضیلری چوق سوسلی ، چوق شن وشاطر کیدی . . . کندی کندیمه سوسلی بایقوشلر ، دیردم ، بو سیاه ، ماتملی کیجه‌ده .. کیزلی ، مشئوم سسکرله ، کوزللکدن شطارتدن صدا کزله اوتوکز . . . بزمله ، زواللی ترکلرله استهزا ایدیکز . . . فقط بر کون بو ترکلر سزه روحلرنده بولنان قوتی ،

قوت استعدادی ، آرزوبی ، آرزوی حرتی ، حیاتی ، حیات ترقی‌یی اوکره‌ته‌جك ، کوستره‌جکدر.. عزیزم ، استبداد ، اضمحلال زمانلرنده انسانی اك زیاده جریحه‌دار ایدن اجنبی نظرلری ، اجنبی شطارتیدر . . . وشیمدی باقیورم‌ده.. اونلرده حیرت کوریبیورم . . نه قدر افتخار ایدییورم . . بیلسه‌ك . . — فرید ، دیدم ، خفیه‌لر نه اولدی ؟ . .

— بیلمم. . . دیدی . . بر آز طوردی ، ودوام ایتدی ; « حیات غریبدر . . اون تموز اونلر ایچین بر یوم فلاکتدر . . فقط بزم ایچین . . نه سعادت ! . . نه موفقیت ! . . »

وصوکره بوبوك ، بیاض تویلی بر قوشه بکزه‌ین چابقین بر شابقه‌یی کوستردی : بونی کوریبورمیسك ؟ دیدی . . بوبوبوك خفیه‌لردن برینك متره‌سیدر.. بوتون بوقادینك ایپکلرنده ، تول‌لرنده ، حتی قانندە ملتك قانی ، پاره‌سی وار . . . فقط بوندنصکره بوقادینده معصومینك مظلومینك ، مغدورینك فریادیله ، اضطرابیله ، حیاتیله ، قانیله یاشایه‌مه‌یه‌جقدر . . . اك زیاده نفرت ایتدیکم ، قیروب آتمق ایسته‌دیکم شابقه وقادین بودر . . . » وکوزل ، چابقین ، شوخ شـابقه کوزل باشك اوزرنده نازلی ، مغرور ایلرله‌دی ، دوندی ، باشقه شـابقه‌لره رقابت ایتدی . آکلاشیلیوردی ، که هر کسدن بر التفات بکلیوردی. . وبونك فوقنده سما ، لیل نجوم ، ییلدیزدن چیچکلریله ، قمردن کوموشی کلیله بوبوك بر شـابقه‌یه بکزه‌یور ، اوتوز اوچ سنه‌ده بر دفعه کولییوردی . . .

شهاب الدین سلیمان

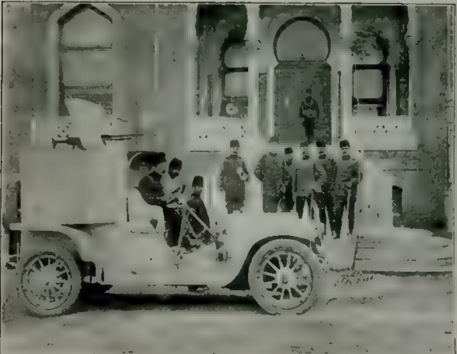

حرکت اردوسی ارکان حربیه هیئتی
L'Etat-Major de l'armée d'Occupation

روح انقلاب

مکتبلر و معلملر

مکتبلر؛ مدنیت حاضره‌یی شو کوردیکمز نقطهٔ فیض و ترقی‌یه ایصال ایله‌مکده، بشریتی «قانون تکامل» دینیلان قوهٔ طبیعیه‌نك احکام فیاضانه‌سنه تماماً منقاد ایده‌رك بطی، فقط امین پروازلرله بر تعالیٔ حقیقی‌یه دوغرو یوکسلتمکده یکانه بر عنصر اولان «علوم وفنون»ه تدریسکاهدر . . .

مکتبلر؛ ملتلره سعادت حریت ونعمت عدالت بخش واحسان ایدن، بر قومك عناصر مختلفه‌سنی متین وصمیمی بر رشتهٔ اخوت ایله بر نقطهٔ مسعوده‌ده برلشدیره‌رك قوی ونوار بر آهنك اتحاد تشکیل ایله‌ین «انتباه افکار»ه تجلیکاهدر . . .

مکتبلر؛ ظلم واستبداد، ظلمت ودنائتك، جهل و تعصبك دشمن بی آمانی . . حریت وعدالتك، اخوت وانسانیتك، معرفت وفضیلتك محب وفاکاریدر . . . اجرام ناصیل سمایی، کائنات طبیعیه‌یی آیدینلاتیرسه مکتبلرده «حقیقت»ی، جهان افکاری تولید وتنویر ایدر.

حاصلی مکتبلر، عصرلردن بری آفاق انسانیتی قاپلایان طبیعی وعارضی بولوطلری متوالی ضربه‌لرله داغیتان، پارچالایان فیاض، نوار بر روزکاردر : آنك ایچون طلبه‌لر، بوتون شباب منور هر عصرده، هر محیطده ظلم واستبداده قارشی تشکل ایدن «حریت وعدالت» اردوسنك دائما پیشداری، بر آتش وبرهیجان پیشداری قالمشدر . . .

بوتون جهان مدنیتك نظر تقدیر وحیرتنی جلب ایدن [١٠ تموز] انقلاب کبیریله [١١ نیسان] مظفریت مدنیه‌سنك حصولنده جداً بویوك بر نجات قهرمانانه‌و بر تأثیر اعجازکارانه کوسته‌رن.

مجلس مبعوثان عثمانی رئیسی و استانبول مبعوثی
بیوك وطنپرور احمد رضا بك
(Grand Patriote)
AHMED RIZA BEY
Président de la chambre des députes

محترم مبعوثلرمز

Nos députés

مجلس مبعوثان رئیس ثانیسی
طلعت بك — ادرنه
Vice-président de la chambre des députés: Talint Bey—Andfple.

رضا توفیق بك ادرنه
Rıza Tèvfik Bey — Andrinople

عاصم بك مرحوم — ادرنه
Feu Assim Bey — Andrinople

نیازیلر، انورلر، ایوب صبریلر، صلاح الدینلر، اسماعیل حقیلر، احمد مختارلر... بوتون بوکزیده شبان منوره مکتب حربیه‌دن، اتحاد و ترقی جمعیت محترمه‌سنك بر قسم مهم وفیری مکاتب سائرهٔ عالیه‌مزدن نشأت ایتمه‌مشمیدر؟.. بناءً علیه هر مملکتده اولدیغی کبی، بزده‌ده بو انقلاباتی کثیف بر ظلمت واستبداد ایله محصور اولان مکتبلر حصوله کتیرمش، اوتوز سنه‌نك بریکدیردیکی بر فوران شباب ایله یاپدیغی «خروج» حرکتیله مکتبلر کتائب ظلم واسارتی مضمحل وپریشان ایله‌مشدر؛ دینیله‌بیلیر...

ایشته بونك ایچوندرکه عالم انسانیتك هر کوشه‌سنده «روح انقلاب وتکامل» اولان مکتبلرك تزاید واصلاحنه، مدرسه‌لرك توسع وتکمله آشین بر حمای فعالیت ایچنده چالیشلمقده، هر فردك نعمت فیوض معارفدن حصه‌دار اولماسی خصوصنده هیچ بر فدا کارلقدن چکینلمه‌مکده‌در.

انقلابلری حصوله کتیرن، بشریتی تنویر ومسعود ایله‌ین علم و معرفتك محل تدریس وتحصیلی مکتبلر اولمقله برابر، مکتبلرده کندیلرندن بکله‌نیلن رشاشات مفیده و بدیعه‌ٔ انسانیته

سیف‌الله افندی — ارضروم
Seifoullah Effendi — Erzeroum

محترم مبعوثلرمز

Nos députés

حاجی شوکت افندی — ارضروم
Hadji Chefket Effendi—Erzroum

احمد مفید بك — ازمید
Ahmed Mufid Bey—Izmidt

اناستاس افندی — ازمید
Anastasse Effendi — Ismidt

آریستیدی پاشا [اورمان ومعادن ناظری]ازمیر
Aristidi Pacha: Ministre des Mines et des Forêts—Smyrne

سرچه‌سی صاحب مزیت وفضیلت، مقتدر، منور، وطن‌وانسانیتی سور معلملرك وجودینه وابسته‌در. مکتبلر اویله بر وجود معرفت وفضیلتدرکه‌روحی معلملردر.. اوحالده سعادت‌بشریه‌یی تأمینده، انقلابلری تولیدده، حقیقتلری کوسترمکده معلملرك تأصیل عظیم، تأصیل مهم بر رول ایفا ایتدکاری کندیلکندن تجلی ایدر.. انك ایچون اوزون اوزادی‌یه معلملکك نه مقدس ومبجل، نه‌مشکل ومسئولیتلی بروظیفه اولدیغنی تصویردن صرف نظر ایده‌رك وظائف مقدسه‌سنی بحق ایفا ایتمك ایچون معلمك نه‌کبی مزایای فکریه واخلاقیه ایله مجهز اولماسی لازم کله‌جکنی عرض وایضاح ایده‌جکم :

عجبا برمعلم اوقوتدیغی درسك عالمی اولمقله وظیفه‌سنی بحق ایفا ایتمش صاییله‌بیلیرمی ؟.. طبیعی خایر !. یالکز بزده دکیل، هریرده اوقوتدیغی درسده جداً وقوف واختصاص پیدا ایله‌مش نه‌قدر معلملر کورولویورو ایشیدیلیورکه حیات تدریسیه‌لری یك بی‌روح وبی فائده !. چونکه اویله مزعج، اویله یابس اویله اویوتیجی واویوشدیریجی برطرز تعلیم‌وتدریس تعقیب ایدیورلرکه اووقوف ومعلوماتدن شاکردانك استفاده ایتملری عادتا ممتنع...
بوکبی معلملرك تقریراتی اذهان شاکردانده اوفاق بر منفذ بیله

محترم مبعوثلرمز

Nos députés

قاروليدی افندی — ازمير
Carolidi Ef.—Smyrne

نسيم مازليا افندی — ازمير
Nissim Mazlia Ef.—Smyrne

آلبر فراجی افندی — استانبول
Albert Faradji ef.-Constantinople

حلاجيان افندی — استانبول
B. Haladjian Ef.—Constantinople

بولمايه موفق اولامايه‌رق .. ايکم اوغولتولرله درسخانه‌نك هواسنده چالقانه‌رق سونيور .. طلبه‌نك ذهنلرنده بر ذرهٔ نور حاصل ايتمه‌دن سونيور ! ..

زيرا معلم ، محلل ومدقق — هيچ اولمازسه بر پارچه اولسون — پسيقولوغ دکلدر .. هيچ بر زمان طلبه‌نك سويه‌سنه ، تحسسانه ، قدمهٔ ادراکنه اينمك لزوم واحتياجنی حس ايتمه‌مشدر .. او ، صانکه قورولمش بر ماکينه‌درکه درسخانه‌يه کيروب صنداليه‌يه اوطورمايه ، اوکونکی ويره‌جکی درسی — طلبه‌نك سويهٔ عرفان واحاطه‌لرينی هيچ نظر تدقيق واهميته آلمايه‌رق ، يکی درسك کچن ديکر درسلرله اولان مناسبات وروابط منطقيه‌سنی اجمال وتکرارله تنوير مسأله‌يه خادم بر مقدمه بيانه لزوم کورميه‌رك — بريکنسقی مزعج ايچنده ، ممکن مرتبه آز زحمت چکه‌رك سويله‌مه‌يه ، وصوکره‌ده تخته باشنه چکيلمش بر ايکی طلبه‌دن آلديغی بر ايکی جوابله وظيفه‌سنی ايفا ايتمش عد ايده‌رك بر غرور جامدانه ايله درسخانه‌دن چيقمغه مأموردر ! ..

قارشيسنده‌کی طلبه‌يی کندی سويهٔ علميه وحسيه‌سنده فرض وعد ايده‌رك اجرای تدريسات ايدن ، اومخوف تقريرانك ثقلت کابوسی آلتنده او تازه دماغلری بيهوده يره اُزن وصرسم ايدن

محترم مبعوثلرمز

Nos Députés

زهراب افندی — استانبول
K. Zohrab Ef.—Constantinople

رفیق بك مرحوم — استانبول
Feu Refik Bey—Constantinople

اشرف افندی — اسپارطه
Echref Ef.—Sparta

سلیمان سامی افندی — اسپارطه
Suleyman Sami Ef.—Sparta

معلملر نه‌قدر شایان تنقید وتأسفدر..

بویله غیر طبیعی، غیر منطقی بر طرز تدریس ایله معلم، طبیعی طلبه‌یه القای حرمت ایده‌مز.. بو عدم موفقیت ایسه بر خواجه‌نك حیات تعلیمیه‌سنی هیچ ایتمك ایچون نه مدهش نه بی آمان بر قوتدر؟...

ایشته بونك ایچوندرکه معلم عفیف ومنصف، وقور وجدی، معتدل و مساوات‌پرور اولمقله برابر تقریراتی، دماغنده‌کی فیوضاتی اذهان شاکردانه سهولتله انطباع ایتدیرمك صنعت ومعرفتنی بیلملی در.. شاکردان بوتون وجدانلریله امین اولمالیدرکه معلمك صمیمی اندیشه‌سی، غایهٔ املی کندیلرینك استفاده و استفاضه‌لرینی تأمین ایتمکدن، او تازه ذهنلرینی ممکن اولدیغی قدر آز یورارق فیوضات عرفانندن مستفید ایله‌مك چاره‌سنی تحریدن عبارتدر...

ینه ایشته بونك ایچوندرکه معلم محلل، مدقق، راصد، نافذ، حساس، کلمه‌نك بوتون نفوذ وشمول معناسیله «صنعتکار» اولمالیدر... فی‌الحقیقه معلملك اویله نازك، اویله علوی وبدیع بر صنعتدرکه بحق معلم اولابیلمك ایچون پك چوق چالیشمق،

محترم مبعوثلرمز

Nos Députés

تەدور پاولوف افندی — اسکوب
Teodore Pavloff Ef. —Uskub

اسماعیل حقی بك — اماسیه
Ismail Hakki Bey — Amassia

فاضل عارف افندی — اماسیه
Fazil Arif Ef.—Amassia

پك چوق یورولمقله برابر فطرتكده مساعدهٔ مخصوصه‌سنه مالك اولمق لازم... دینیله‌بیلیرکه ماهر بر رسام ، اعجازکار بر شاعر، ساحر بر موسیقی شناس اولمق ایچون — جدی بر تربیه ایله برابر — طبیعتكده مزایای ممتازه‌سنه مالك اولمق مقتضی اولدیغی کبی مکمل بر معلمده او مزایای خارقه ایله مفطور اولمالی ، معلم اولارق بویومش ویتشمش بولنمالیدر .. ناصیل که صنعتكارك صنعتكار اوله‌رق یارادلماسی ایجاب ایدر .

هر شاگردك سویهٔ فکریه وحسیه‌سنی ، تربیهٔ بدنیه واخلاقیه‌سنی آیری آیری تدقیق ایده‌رك آکا کوره حرکت ومعامله ایتمه‌یه ، اکا کوره او ذهنلره فضائل ومزایای بشریه‌یی ، حسیات معززهٔ وطن پرورانه‌یی تلقین ایله‌مه‌یه مجبور اولان هر معلم ؛ اولا اوقوتدیغی علمك نه اولدیغنی ، اهمیتنی ، سبب لزومنی ، موضوع وغایه‌سنی ، حیات اوزرنده‌کی تأثیرینی ، او علمك دیکر فنونله مناسبات وروابطنی اویله جلی ، اویله صریح ، اویله طلبه‌نك سویهٔ ادراك وعرفانیله متناسب بر لسان ساده ایله آکلاتمالی ، ایضاح ایتمه‌لیدرکه شاگردان اوصرپ ، مهلکه انکیز وادئ علمده کوزی قاپالی اولارق یورومه‌سین .. او علمك فوائدینی ، اسباب تدریسنی ، حیات مستقبله‌سنده اجرا ایده‌جکی تأثیری بوتون روحیله حس ودرك ایتسونده ایسته‌یه‌رك ، سه‌وه‌رك چالشسین . . نومرو آلمق ، صنف کچمك ایچون دکیل ، محضا اوکرنمش اولمق ایچون چالیشسین .. احتمال بعض معلملر ایچون پك ده بویوك بر ماهیت واهمیتی حائز اولمیان شو ماده حقیقتده اوقدر مهمدر که بوتون بر سنه‌لك حیات ثمینهٔ تدریسیه‌یی احیا ویا افنا ایده‌بیله‌جك بر

قوته مالكدر . . .

ايلك درسده مقصد تعلم وتدرسى درك ايله‌ين وبو وجه ايله او علم حقنده مبهمتلره ، ظلمتلره مستغرق ذهنلرينك ناكهان بر شعشعهٔ وضوح ايله آيدينلانديغنى حس ايدن طلبه، امين اولمالى دركه، دروس متعاقبه‌يى بويوك بر مراق وارزو ايله تعقيب ايله‌يه‌جكدر . .

تقريرارتى اك تنبل بر طلبه‌يه بيله مراق وتهالكله ، شوق وخواهشله ديكله‌تديره‌بيلمك . . . ايشته معلملك صنعتنك روحى ، غايه‌سى ! . .

معلم ، افاده‌سنك انتظام وطلاقتنه ، بلاغت وفصاحتنه رغماً بعضاً بوتون طلبه‌يى فرمانبر تقريرارتى ايده‌من . . وبعض دقيقه‌لرده كلبركه اوزايان محنك بكنسـقلكى ايله ياواش ياواش آكلايان فكرلر اويوشور ، آكلاياماز . . ايشيدن قولاقلر اوغولدار ، ايشيده‌من . . معلمك تقريرارتنه قارشى درسخانه‌نك هواسنده صانكه ساكت بر آهنك استثقال ولاقيدى اوچوشور . . وبو ، همان بوتون طلبه‌يه سرايت ايتمش بولونور . . نافذ بر نظره ، مدقق بر فكره ، حساس بر قلبه مالك اولان « صنعتكار » معلم ايشته بو مهم ونازك دقيقه‌ده جريان بياناتنه برضربهٔ انحراف ويرور . . ظريف بر سوق مناسبت وتعلق ايله بوتون بوديكله‌مكدن تنبللشمش ، ايوشمش طلبه‌نك اعصاب دقت وفعاليتنى تحريك ايده‌جك اويله يكى وجالب مراق بر بحث آچار ، بر آن ايچنده اويله بر ميل خفيف صنعتكارانه ايله مجراى تقريرى دكيشديرركه آنلرى مسحور ومغلوب ايدر .

شيمدى معلم ، كنديسنى جان قولاغيله ديكله‌ين طلبه قارشيسنده بولور . . وبو ضربهٔ موقطدن اويانان شاكردانى سحر

محترم مبعوثلرمز

Nos députés

طلعت بك — انقره
Talint Bey—Angora

ماهر سعيد بك — انقره
Mahir Said Bey—Angora

شيخ صفوت افندى — اورفه
Cheichk Ef. — Ourfa

Nos députés — محترم مبعوثلرمز

وواضح بر محرك تحصیل اوزرنده کمال جدیتله تعقیب تدریساته بذل جهد ایله طلبه‌یی مبارزات حیاتیه‌ده موفق اوله‌بیله‌جك قوای معنویه ایله تجهیز وتسلیح ایتمکی ، حیات ملیه واجتماعیه ایچون مفید بر عنصر اولمق اوزره یتیشدیرمکی بدیعهٔ امل ایدینمه‌لی .. حسیات نجیبهٔ وطن پرورانه — خصوصیله معلملرده — هر درلو آمال ومنافع شخصیه‌یه دائما تحکم ایله‌ملی .. هر شیده اعتدال، معلمك ناظم افکار وحرکاتی اولملیدر.

بدری بك — ایپك
Bedri Bey—Ipék

عزیز پاشا — برات
Aziz Pacha Berat

معلملرك انقلابات وترقیات مملکت اوزرنده بویوك ومسعود بر تأثیری اولدیغی، وظیفه‌لرینك پك نازك ومهم بولوندیغی بو وجه ایله آکلاشیلنجه آرتیق ، دورهٔ مظلمهٔ استبدادده اولدیغی کبی ، خواجه‌لر یالکز تدریسنه مأمور اولدیغی علوم وفنونی بر بوست مزعجه ایله اوقوتمش اولمقله وظیفه‌لرینی ایفا ایتمش عد صنعتیله یکیدن منقاد بیاناتی ایلر . . .

آز چوق بسیقولوژی‌یه‌ده واقف اولماسی لازم کان معلم ، طلبه‌نك احوال روحیه ووجدانیه‌لرینی پیش تدقیق وتحلیلدن اصلا آییرمایه‌رق ایجاب حاله کوره تکدیر ویاتقدیر ایله‌ملیدر .. نابجا بر تقدیره یرنده مصروف اولمایان بر مکافات استحصالی آرزو ایدیلن نتیجه‌یی برباد ایدر .. بو خصوصده غایت متأنیانه وحکیمانه حرکت ایتمه‌لی، طلبه‌نك غرور وعزت نفسنی قیراجق مستبدانه معامله‌لرده بولنمق کوچوکلکنی اصلا ارتکاب ایله‌مه‌ملیدر...

حاصلی برر رهبر فضیلت وانسانیت ، برر پدر معرفت وعدالتدن باشقه بر شی اولمامسی لازم کان معلملر اولاد وطنك سلامت فکریه واخلاقیه‌لرینی تأمینه .. دائرهٔ ادراك واحاطه‌لرینی توسیعه .. وطنه ، انسانیته، معرفته ، حقیقته، انتظامه، بدیعیات ومعالیاته اولان میل طبیعیلرینی تزید وتوسیعه چالیشمالی .. معین

عبدالله صبری بك — بروسه
Abdoullah Sabri Bey—Brousse

Nos députés — محترم مبعوثلرمز

محمد طاهر بك — بروسه
Tahir Bey — Brousse

نسل بزه متين دامين براستقبال حاضرلايه‌جق، و بويله بر نسلی‌ده ينه آنجق ناموسكار، قلبی هيجان ترقی و تجددله چارپار.. منور، وطن و معرفته پرستش ايلر معلملر يتيشديره‌بيله‌جكدر!...

رائف نجدت

زهير زاده احمد پاشا — بصره
Ahm[illegible] Pasha — Basra

ايتمه‌مليدرلر... اثنای تدريسده مناسبت آلدقجه، طلبه‌نك موقعه كوره، كوربه دماغلرينی حقيقت، فضيلت، انسانيت ضيالريله تنوير، اوزيه وصاف قلبلرينی هيجانات وطنپروانه‌ايله تهزيز اتمليدر...

شيمدی تربيهٔ فكريه و اخلاقيه ايله برابر تربيهٔ وطنيه و اجتماعيه مكتبلرمزده بوكسك بر اعتنايه مظهر اولماليدر.. او تربيهٔ وطنيه واجتماعيه‌كه، ملتمز مدت مديده‌دن بری محروم وبيكانه‌سی قالمشدی...

طالب بك — بصره
Talib Bey — Basra

بوندن بويله شاكردان، يكی يتيشه‌جك نسل مكتبلرمزدن تموزك بويوك روحنی مص و تسخير ايتمش اوله‌رق چيقمش بولونمالی‌در... آنجق بويله بر

انکلتره اختلالی

(مابعد)

قرالك وفاتی اوزرینه جمهوریت اعلان اولنەرق لوردلر قارەسی لغو ویرینه قوۂ اجرائیه مقامنه قائم اولمق اوزره قرا ونواحی اهالیسی طرفندن منتخب ٤١ اعضادن — كه قروموەل بو میانده ایدی — عبارت بر شورای دولت تشکیل اولندی .

دورت سنه قدر امتداد ایدن بو ادارۂ جدیده ایرلانده‌ده ظلمك و اسقوچیا سفرلری و سیر سفائن

اولارق آمریقالیلره صاتیلدی . انکلیزلر حالا بو ملوث لکه‌یی سیلەمەمشلردر .

بو سفری متعاقب اسقوچیایه توجیه رخش جدال ایدیلەرك قطعۂ مذکورەیه قرال تعیین ایدلمش اولان برنجی چارلسك اوغلی ایکنجی چارلسك عزلی وعکس انکلتره کبی اسقوچیانك‌ده جمهوریت حالنه افراغی تکلیفاتیله اورادەده بر محاربه آچیلدی .

Nos députés — محترم مبعوثلرمز

صاسون اسقل افندی — بغداد
Sasoun Eskl Ef. — Bagdad

عمر منصور پاشا — بنغازی
Oeumer Mensour Pacha—Bengazi

سلیمان البستانی افندی — بیروت
Suleiman Ef. — Beirut

معاهده‌نامه‌سی act of navigation ایله ممیزایدر.
ایرلانده‌یه قتولیکلرك اغتشاشی بهانه‌سیله کلی عسکر سوق اولەرق اهالیسی اقطارجهانك هیچ بر طرفنده، تاریخك هیچ بر صحیفه‌سنده کوروله‌میه‌جك درجه‌ده مدهش بر معاملۂ وحشتکارانه‌یه هدف ایدلشدی ، بیکلرجه قتولیك اتلاف ، بیکلرجه قادین اسیر

نتیجه‌سنده اسقوچیالیلر مغلوب اولەرق یکی شکل اداره‌یی قبول ایدییور. وانکلتره‌یه التحاق ایدیلیوری.

(١٦٥١)

بو مظفریتك فرداسی کونی پارلمنتو طرفندن امضا ایدیلن سیر سفائن معاهده نامه‌سی act of navigation موجبنجه بریتانیا سواحلنه اوغرایان

صفن تجاریه انجق منسوب اولدیغی مملکتك محصولات زراعیه وصناعیه‌سنی انكلیز طوپراغنه اخراج ایده بیله‌جك ، آسیا ، آفریقا و آمریقا کبی اقطار بعیده‌دن جلب متاع یالکز انکلیز وسائط نقلیه‌سیله قابل اوله‌جقدی. معاهدهٔ مذکوره بریتانیا سکنه‌سنی طبیعتیله دریا نورد لکه‌سوق ایتدیکی کبی تجارتلرینك تحت امنیتده جریانی ایچون حاکمیت بحریه‌یه نائل اولمق ومکمل دونمالر وجوده کتیرمك مجبوریتنده براقشدی . او تاریخلرده فلمنکلیلر دریای تجارتك صاحب یکانه‌سی اولدیغندن اول امرده اونلرله پنچه‌لشمك لازمکلیوردی. ایکی سنه‌قدر توالی ایدن مصادمات ومحاربات بحریه‌ده طالع ظفر نهایت انکلیزلره توجه ایتدی .

بو مظفریات خارجیه اثناسنده پارلمنتو ایله اردو

چیرکین تفوهات لسانیه‌یه هدف ایتدیکی مبعوثانی مجلسدن طرد ایله قاپوسنه :

« غیر مفروش کیرالق خانه »

عباره‌سنی یازدیرر . عین زمانده شورای دولتده انحلال ایتمش ایدی . بو حادثه ایله سراپا انکلتره اردوسنك النه‌کچمش اولیوردی . واقع اولان تکلیف اوزرینه (قروموه‌ل) پروتقتور تعیین ایدیلیر. لکن اختلالك آتشین صفحاتنده پك بیوك خدماتی سبق ایدن بو مجاهد حریت اردو ایله همدست وفاق حکومت مستبده‌یی یکیدن تأسیسه قیام ایدر. شو مثال تاریخی ایله‌ده تظاهر ایدیبورکه مواقع مقاومتدن آزاده

Nos députés — محترم مبعوثلرمز

شرف افندی — پرزرین
Chéref Ef. — Prezrine

یحیی بك — پرزرین
Yahya Bey — Prezrine

حسن بك — پرشتنه
Hassan Bey — Prestina

اراسنده یکی بر حرب داخلی تحدث ایدیوردی : (قروموه‌ل) ایله اردو اون بر سنه‌یی متجاوز بر فاصلهٔ مدیدهٔ زمان لاینقطع انعقاد ایتمش اولان مجلس مشورتی طاغیتمق ایستیور ، پارلمنتو ایسه بالعکس اجتماعده دوام ایتمك وحتی فلمنك محارباتی متعاقب آرتق لزومی قالمایان اردویی بیله ترخیص ایتمك ارزوسنی اظهار ایدیوردی . قروموه‌ل ایکی سنه ترددن صوکرا بالذات پارلمنتویه کیده‌رك اك

اولان مستقل قوتلر هیچ بر زمان تأمین سکون وموازنه ایده‌مز .

مدبر جدید حکومت برنجی چارلسك زمان سلطنتی آکدیرر مظالم واعتسافاتده بولنه‌رق ایکی دفعه دعوت ایتدیکی پارلمنتویی اهمیتز سببلرله حل ایدر. خارجاً تعقیب ایتدیکی مسلك جاذبه‌دار سیاست سایه‌سنده ایسه انکلیزلرده هیچ بر فردده‌ن کشای عصیان اولمز. اسپانیایه قارشی فرانسه ایله عقد ایدیلن

اتفاق نتیجه‌سی اوله‌رق (دونکرك) ایله آمریقاده ژامایقا اطه‌سی ضبط ایدیلیر . (قروموول) متصل: « انکلیز نامنی روماللرك واردیغی اوج اقباله اصعاد ایده‌جکم . » یولنده‌کی الفاظ مطنطنه‌سیله اهالیسنی اسکات ایدیور ، منافع خصیصه‌سنی هر کون بر آز دها تحکیم وتقویه ایتمکدن چکینمیوردی .

وفاتی (١٦٥٨) اوزرینه تکمیل آوروپا کندیسنه قراللره طوتیلان ماتمی طوتدی ؛ ویرینه مخدومی ریچارد ضدالی حکومته قعود ایدرکن هیچ بر صدای اعتراض ایشیدلمدی .

ریچارد تدویر اداره‌دن عاجز اولدیغندن سکز آی سلطنتدن صوکرا چکیلدیکی زمان اردو پارلمنتویی

منکام سلطنتنده بویوك بریتانیاده نه داخلی ونه خارجی هیچ بر اثر ترقی مشاهده ایدلمدی. اوده پدری کبی پارلمنتو قونترولنك علیهداری اولوب: « متصل حساب صوران بو آدملر وارکن انسان قرال اولدیغنه اینانه‌میه‌جغی کلیور » دیردی .

ابتدالری طالع کندیسنه یاور اولدی . مفرط بر آنغلیقان اولدیغی جهتله پوریته‌نلری هر درلو امتیازمدنیه‌دن تجرید ایده‌رك قدر وواردی. بیچاره‌لر مأموریت دولته قبول اولنمیور . نفوذ رهبانی تصدیق ایتمیانلر دوچار زجر وقهر ایدیلیوردی . (لود) دوری عودت ایتمش کبیدی. بو استبداد دینی‌یه قارشی سد مقاومت چکمك ایسته‌ین ایکی بیکی متجاوز پاستور

Nos députés — محترم مبعوثلرمز

حسن فؤاد پاشا — پرشتنه
Hassan Fouad Pacha — Prestina

آغوب بابیکیان افندی — تکفور طاغی
Hagop Ef Babiguian — Rodosto

دعوت ایدرك حکومتی اصلاح لزومنی حس ایتدی ایسه‌ده عسکرك حاکمیتندن بیزار قالمش اولان انکلیزلر قرالیت طرفدارلرینی مبعوث انتخاب ایتدکلرندن پارلمنتو برنجی چارلسك اوغلی ایکنجی چارلسی تخته چیقاردی که بو قراری (قروموول)ك استبدادی النده ازیلن تکمیل انکلتره مسرتلره سعادتلر ایچنده آلقیشلادی .

ایکنجی چارلس جسارت ومتانت صاحبی ذکی و فطین بر پرنس اولمقله برابر غیرت وفعالیتدن خوشلانمزدی .

عبادتخانه‌لرندن طرد ایدیله‌رك تعقیب اولنه‌جقلرکه بو پوریته‌نلرك (سن بارتلمی)ـی ایله یاد ایدیلیر .

عین حال کیت کیده قاتولیکلره قدر تشمیل اولنمغه باشلادی . مع مافیه چارلس بعض اسباب سیاسیه ومالیه تحت تأثیرنده قاتولیك مذهبنه مساعد داورانمق ایسته‌یوردی. اون دردنجی لوئینك حیاتنه پك بکزه‌ین حیات مسرفانه وسفیهانه‌سنی اطماع ایچون پارلمنتو طرفندن مخصص طقسان ملیون فرانق غیر

کافی کوره‌رك فرانسه قرالی اونْدردنجی (لؤی)یه (دونکرك) ی صاتدی و بنه پاره مقابلنده ظلنك علیهنده فرانسه ایله عقد اتفاق ایلدی . حتی فرصت بولنجه قتولیکلکه بیله‌سلوك ایده‌جکنی وعدایتمشدی‌که بوکیفیتی تسهیل وتعجیل ایچین اونْدردنجی (لؤی)نك کندیسنه اون درت ملیون فرانق ویردیکنی ادعا ایدرلر .

ایکنجی چارلس پوریتنه‌لرله قاتولیکلر علیهنده تنظیم اولنان (دوور) معاهده‌سنك احکامنی تأخیره تشبث ایتدی ایسه‌ده برادرینك قتولیك اولمسندن اساساً متأثر اولان اهالی کندیسنك‌ده عین مسلك دینیه خادم بولندیغنه قائل اولمش وپوریتنه‌لرله وحتی بر آوالق فرانسه‌یه اعلان حربه قدر جرأت کوستردی . لکن‌ژه زویتلرك بالاتفاق لوندره‌یی احرقه وقرالك برادرینی تخت حکومته اجلاس ایتمك تصورنده بولندقلری یولنده بر شایعهٔ کاذبه دوران ایتمسی اوزرینه قاتولیکلر علیهنده‌کی خصومت موحش بر آرزی ثاره مبدل اولدی :

بیکلرجه قتولیك پاپاس حبس وتغریب ایدلدی. انکلتره‌ده قاله‌جق ویا محال سائره‌دن داخل مملکت اوله‌جق رهبانك‌ده اعدامنه قرار ویرلدی .

بوحرکات افراطپرورانه چارلسی پارلمنتویی داغیتمغه مجبور ایتمشدی. حالبوکه برینه‌قائم اولان یکی پارلمنتو دهاشدتکارانه‌اجرا آته قویولەرق(دوق دیورق)ی

Nos députés — محترم مبعوثلرمز

محمد علی بك — جانیك
Mehmed Ali Bey — Djanik

سلیمان افندی — جبل برکت
Suleiman Ef. — Djébel - Bereket

انغلیقانلر بالاتفاق قرالی بو تشبثدن فراغته مجبور ایتمشلردی . بوتون بوکشمکش حکمدار ایله تبعه آراسنده دهشتلی براعتمادسزلغك تأسسنه بادی اولدی. پارلمنتو عقد اجتماع ایله برادر قرالی‌ده داخل اولدیغی حالده بالجمله قاتولیکلری ماموریتلرندن استعفایه مجبور ایتدی. هیجان عمومی‌یی تسکین ایچین چارلس ظلنك ایله مصالحه ایدرك برادر زاده‌سی اون دردنجی لوئینك خصمی اولان (کییوم دورانژ)ه تزویجه قاتولیك اولدیغی بهانه‌سیله ، ولی عهد لکدن عزل ایتدی . انکلتره‌ده (توریس) و(هویقس) تسمیه ایدیلن فرقه‌لر ایشته بوواقعه‌یی متعاقب توره‌مشلردی که بری کیفیت عزلك لهنده ودیکری علیهنده ایدی. اون یدنجی، اون سکزنجی عصرلرده ایسه توریس فرقه‌سی پارلمنتونك قراله و(هویقس) فرقه‌سی قرالك پارلمنتویه تفوق لازمکله‌جکنی ادعا ایتدیلر .

بوهای وهویدن بالاستفاده چارلس خصوصی

براردو تدارك ایدرك پارلمتویی صوك دفعه اوله‌رق داغیتدی و آن وفاتنه قدر ادارهٔ حکومتده مستقل قالدی .

وفاتنده ایکنجی (جاقس) نامیله یرینه کچن (دوق دیورق) انکلتره‌یی قاتولیك ایتمك فکرنده ایدی . رسم تتوجنك فرداسی کون سراینده مطنطن بر کلیسا آیینی اجرا ایتدیردی . اوصره‌لرده فرانسه‌ده پروتستانلر (نانت) بیاننامه‌سیله محکوم جوروجفا ایدلدیکندن قاتولیکلر علیهنده‌کی بغض وعداوت دوتا بر حالده ایدی .

(جاقس) ژه‌زویتلرك انکلتره‌یه دخولنه مساعده ایتدیکی کبی پاپا نزدینه‌ده بر سفیر کوندردی وبالمقابله رئیس روحانینك سفیرینی قبول ایدرك حضورنده دیز چوکه‌جك قدر واردی . بو حرکتیله انکلیز پروتستانلرینی علیهنه تحریك ایدییور ، مع مافیه سنی متقدم اولدیغی کبی قیزلری (آن) و (ماری) ، هر ایکیسی‌ده پروتستان اولدقلرندن بریتانیا اهالیسی صبر وسکوت ایله اکتفا ایلیوردی . فقط امید خلافنده اوله‌رق بر اوغلی دنیایه کلـی انکلتره‌یی بردنبره نومید ایتدی . لوردلر ، آنغلیقانلره پوریته‌نلر ، تورییسلره هوغلر قلمنك برنس (کیوم دوراتژ) ه مراجعت ایدرك کندیسندن پروتستان مذهبنك حمایه و مدافعه‌سنی رجا ایدرلر .

کیوم دوراتژ (١٦٨٨) ده اردوسیله انکلتره ساحلنه چیقارق ایکنجی جاقس تأدیبه شتابان اولورسه‌ده خصمی الك خفیف براثر مقاومت بیله کوستره‌مکسزین فرانسه‌یه فرار ایده‌رك اون دردنجی (لوئی) یه مسافر اولور . بو حادثه ایله‌ده اختلال کسب سکون ایدر .

پارلمتو مساعیسنه مکافاةً کیوم دوراتژی اریکهٔ قرالیته بچیرمکده تردد ایتمز . وفقط حاکمیت ملیه‌یی قطعیاً تأسیس ایچون بر قرارنامه تنظیم ایدرك مبعوثان تصدیق وتصویب ایتمدکجه قرالرك ویرکو طرح وحال صلحده خصوصی اردولر استخدام ایدله‌مسی ، پروتستان مذهبنه سربستی اعطاسی ، مجلس مبعوثانك مذاکراتنده حر براغیلمسی واك نهایت عدالتك مکملاً تطبیق واجراسی کبی بر طاقم مقررات مهمه اتخاذ ایلر . کیوم‌ده جمله‌سنی همان قبول ایدر .

بر قطره قان دوکولمکسزین ختامه‌ایرن بو صوك ١٦٨٨ اختلالیله بر عصری متجاوز زماندنبری حریص تغلب قراللر ایله حاکمیت ملیه‌یه چالیشان پارلمتو آراسنده دوئلوده نتیجه پذیر اولمش دیمکدی .

مابعدی وار

م رؤف

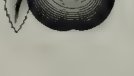

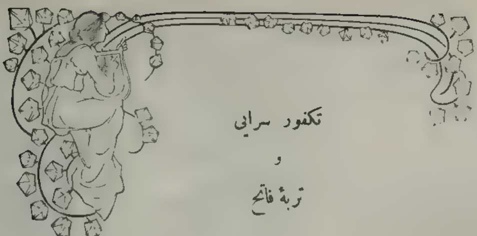

تکفور سرایی

و

تربهٔ فاتح

بو برایوان مدفن – هیئت اولمش طیفلر طولمش
یاتار بر دولت آغوشنده بر نعش رمیم اولمش؛

او بر مقبرکه ایوان طوری وار حال وقارنده
طورور بر ملت امید بقا قبلش جوارنده ؛

بو ایوان زیب‌خون آلوددر دیدار ماضیده ،
مجسم فجر کاذب لیل ظلمتدار ماضیده ؛

او مدفن روی مستقبلده بر نور سپهردر ؛
بو فجری محوه کلش بر مجسم صبح محشردر ؛

بو بر ایوان که جؤهیچیٔ ماضی‌یه یوکسلمش
تعالی ایلدکجه راهنه هپ حفره‌لر کلش !

او بر مقبرکه افق صبح استقباله دوشمشدر
سقوط ایتدکجه هپ سر شاهق اقباله دوشمشدر!

نکاه ایتدکجه ایلر چشم وقلبی دهشت استیلا
او مقبره صفحهٔ دنیایه جیقمش عالم عقبا .

اولور بادیٔ صد فریادی قلب کریه مشحونك
بو ایوان ، عرصهٔ محشرده‌کی انقاضی کردونك.

اوبرفاتح که کردون طورسه عزم‌ایلرسه طورمازدی
مطیع امری یك جوقدی فقط اتباعی پك آزدی!

زمین روی سپهله آلچالیردی هپ رکابنده
سما یوکسلمکه محتاج ایدی تصویر کمبنده .

شفقلر رایت اجلال آچاردی پیش عزمنده
دکل قان معدلت جاری ایدی اك قانلی رزمنده .

طوروب بر نیر رحمت کبی اوستنده بیك نعشك
آراردی بر حقیقت روی خونیننده پرخاشك.

افقلر آسمانلر هپ معالیسیله طولمشدر
صواعق مشعل وحدتسرای قبری اولمشدر .

بو بر مقبرکه بر ملت در ودارنده خادمدی !
قضارا بر عدالت ایلسه بیك کره نادمدی !

ألنده ملق محکوم ایدی بر تیغ تنکیله ،
نه نجدتدرکه قاتل حرب ایدردی کندی ملکیله !

صفاسی حبس معصوم ایلمکدی باق شو جانی‌یه
یوزی بخت اسافلمش کبی خنداں ادانی‌یه !

کیدرکن حربه اوسق بر عروس اولمش کبی پرزیب
ایچی پر کریه بر تابوتی ایلرمش کبی تعقیب!

دونرکن رزمدن مغلوب ومقهور اویله ذلتله
او نعش خاکه خونه منقلب آواره ملتله

محترم مبعوثلرمز

Nos députés

قاسم زیل افندی — جده
Kassim Zeinel Ef. — Djedda

علی عثمان افندی — چوروم
Ali Osman Ef — Tchoroum

منیر بك — چوروم
Munir Bey — Tchoroum

علی جنانی بك — حلب
Ali Djénani Bey — Alep

یوزنده کندینك مخفی مسرتلر نمایاندی
پنده لشکری مأیوس چیلاق: نش کریاندی !

بو بر قیصرکه قاندن طاو ووحشتدن عبارتدی ؛
سنك قونیکده روز وشب کرانخوات سعدیی

سنك که ای سری ای حوعشن کاجهرهٔ درت
حکمرانلر بدیه محدنکش ده بوکه هیهات

شو طاشلر یکوجود اولمش عظام تارمارکه
زمینك آلی بارعاردر جسم زرکه ؛

سماواتك سنك بر نعت ایکن ای عمهٔ قبل
قبار آفاقکی شیمدی آجوب بولر شهپن .

عمود صبحدن مصنوع اولان فوارهٔ بللور
او بر قوس قزحدن خلق اولنمش روضهٔ پرنور

که بر قصر سماوی سقف ایدی بر روضهٔ خرم
کونش هب سلم نور ایندیرردی پاینه‌بردم ؛

اوجوب کوکبلره شبتابلر لیل تزهنده ؛
بولوتلر کولکلر ممزوج ایدی صبح صبیحنده ؛

محترم مبعوثلرمز

Nos députés

مرعى پاشا — حلب
Meri pacha — Alep

مصطفى نورى بك — حلب
Moustafa Nouri Bey — Alep

نافع پاشا — حلب
Nafi pacha — Alep

مصطفى افندى — خمس
Moustafa Ef. — Khoums

نسيم صبحنى ايلردى آه عاشقان تحريك
انيرليلنى نور لطيف كهكشان تحريك .

ياتار ابر بهارى ظل اشجارنده مست اولمش
چيچكلر نورلر بيتابئ اذواقدن صولمش

طيور آرام ايدر اسجده شهبال سروشانده
صبا شوق درونندن اوچار اشجاره بر يانده

اوكلكون خندهٔ نسوانى تصور ايلين كللر
حياتى ژاله ـ مشحون روحى نجم آلود بلبلر

اوهر بر موجهسى بر طرح سبزين آب جاريلر
مالر ، پر كشا طاووسلر ، مرغ بهاريلر

عصاى جوهرينلر افسر ياقوتلر : طوپراق !
دروپرانشدهك كرداب ظلمتلره مستغرق !

توكنمش خونى آقمقدن شو روزنلر جريحه‌كدر .
سكوتك تاب وطاقتدن قالان رقتلى نوحه‌كدر .

باشكده صيحه‌زن بيك كردباد آه واويلا .
نه رقتدر طاشكدن طوپراغكدن قان صيزارحالا .

طورور انجام عمر زائلك روی حزینكده !
یارتقلر رخنه‌لر بر سرنوشتكدر جبینكده !

او بزم نشئهٔ ابدر نشئه‌لركه رش جان ایلر
هلال نوطلوع روح اولان پیانه‌لر ، میر

طربلر اشك شدیلر او فریاد سماویلر
سمالر برجلر قیزلر ملكلر : حسن علویلر

اوزرین نامler : بجر مجسملر ، تراب آلود !
اوصنمی كهكشانلر: كوهرین آویزه‌لر نابود!

ایدر ینغولهٔ تاریكی تنویر شمشكلر
درودیوارکی سروسیهلر بوملر بكلر

ندا ایلر حقیقتلر جدار زارزاركدن
طورور سجده‌كده بر ملت قیام ایتمش مزارندن

خیالتلر قوشارلر عرصهٔ فوق الخیالكده
طورور كابوسلرطاق سپهرنك ایاكده

شئامتلر یقلمش چاهلر ظلمتلی غارلر
جسدلر روحلر مدفن بدوش اولمش هیولالر

پریلر حیه‌لر آشوبلر اعجوبه‌لر مشهود
دفینی نوعروس دولت اولمش تربه‌لر مشهود

قوبار دیداركه شبرهٔ فریاد برابلر
كزر نعش سپهبداریكك اوستنده عقربلر !

زمان سیار ومظلم بر زمین انحطاطكدر
شب ماضیده ظلمت چهرهٔ نكبت - محاطكدر

سنك بر طلمت طوه‌نحروشكدركه استقبال
ناوب سینه‌كده قلمش بر بلارو اقبال

سیه بر نجم طالعدر تراب آلود هر ذره‌ك
سنك بر سنك مقبردنده یوكسكدر خرفبره‌ك ،

مائك یوكسلر دوشدكجه بر دیوار ویرانت ،
سرای منهدمسك كه حقیقتلر حكمرانت!

درینسك تار بر مدفن قدر عمقیتك واردر
سماسك اویله بر فوق‌الفضا ماهیتك واردر

مدحت جمال

حق اعتصاب [*]

انسانلرك اسارتی الغا ایتدكلری كوندنبرو؛ واضع قانونلر ایله قانونشناسلر ایچون متمادی اندیشه‌لر احداث ایدن بر دور مشكلات كشاد ایدلمش اولدی .

بو دوری سرمایه‌ایله سعی‌وعمل آره‌سنده منعقد — اوزون‌مدتدنبری آرزوو تحری اولنان — ساكن بر صلح اجتماعی ایله نهایت بولدیرمق الیوم‌مامورین‌حكومتك، سیاسیونك، عالملرك ، متفكرلرك مشغلهٔ دائمه ومهمه‌سی مقامنه كچمشدر .

قرون اولی وسطی عالم اجتماعیسنده جداً اسیر اولمسه‌ده حقیقت حالده متیسر اولان عمله‌یه استحصال ایتدیكی ماده‌ومحصول اوزرنده هر نوع حقوق ومطالب دریغ ایدلمكله بونك اوسته‌سی وصنعتكاری‌ایله حق‌مباحثه ومناقشه‌سندن تولدی ملحوظ تهلكه‌لر ازاله‌ایدلمشیدی.

فقط وقتاكه انسانی بر حس واخلاق ایله متحسس یكی بر جمعیت تشكل ایدرك بوتون مخلوقات بشریه‌یه شامل‌وعام بر سربستی اعلان، هر فردك دیكرینه مساوی اولدیغنی تقنین‌وبیان ایتدی ، مستخدم یعنی فابریقه‌جی واجیر یعنی عمله بوندن استفاده ایدرك ایستدكلری كبی منازعه ومناقشه‌یه‌ابتدا ایده‌بیلدیلر . فریقینك بو منازعه‌دن متولد غلغلهٔ بی نهایه‌سی عصر اخیر ماضینك بوتون صفحاتنی‌اشغال ایدر .

صماخ دقت یالكز عصر كذارینده‌نك دكل اعصار ماضیه وقدیمه‌نك آثار متروكه‌سنه اماله ایدلسون ، دائما بو جدال مدهشك عكس شماتنی محسوس اولور ابدیاً مفتوح وبردوام اولان بو دعوای نافیصلپذیر وقت وقت حاد بر بحران شكلنده تجدد وتكرر ایتمشدر .

بر طرفدن حرفت نظاماتندن ویا اجرت مقادیرندن ناخشنود اولان عمله‌بالاتفاق ایشدن استنكاف ایچون عقد اشتراكات ایدر ؛ دیكر طرفدن‌ده اوسته، تهلكهٔ واقعه‌نك‌اوكنی آلمق، وتأسیسات نومتشكله قارشوسنده محكوم خرابی اولمامق‌ایچون مقابلةً فابریقه قاپولرینی سدوبند ایدر ایكی رقیب فكر و ملاحظه‌لرینی آتیان ، مطالباتلرینی درمیان ایچون مكالمه‌دن اكراه ایدرلر ؛ دها صكره بعضاً مدید بر مقاومتدن

[*] عربلر « غره‌و »ی « اعتصاب» ایله ترجمه ایدیورلر. كرچه غره‌و كلمه‌سی بزده زبانزد و متعامل اولمش‌ایسه‌ده تركیبات ایضافیه‌ده ومشتقاتنده عربی بر كلمه‌یه اولان شدت احتیاجز دركار بولنمغله بو كلمه‌نك استعمالنی دها موفق بولدم .

Nos députés — محترم مبعوثلرمز

بصری بك — دبره
Basri Bey — Débré

سلیمان بك — دده آغاج
Suleiman Bey — Dédé Aghadj

اسعد پاشا — دراج
Essad pacha — Dradj

بیزار اولەرق هر ایکی طرف یکدیکرینه ارائهٔ چین جبین ایلر .

ایشته بو حال «دغدغه»ی یعنی «اعصاب»ی تشکیل ایدر. بوکلمه‌نك تصوت غریبی بیله حالت غضبیه وهیجانه کلمش برخلق مزدحمك مضطربانه وناشکیبانه میرلدیلرینی احساس ایده‌بیلور...

بعضاً کورلتیلی ، بعضاً ساکتانه کذران ایدن اعصابلر هرزمان صنایعی بر دوو هیجان واختلاله کرفتار ایدر ، مساعینك روش طبیعیسنی اخلال ، سعادت‌ملیه‌یی محکوم ضجرت وملال ایلر .

بناءً علیه امن واستراحت عمومیه غم واندیشه‌سی ، انسانیتکارانه تفکرات ومعاملاته غالب کلدیکی تاریخلرده حکومتك اعصابلری ، حق یالکز سوء استعمال وافراطنی‌ده دکل اساسنی ، منع وزجر ایتمش اولمسنه حیرت ایدلمه‌مك اقتضا ایدر .

ایشته ۱۷۸۹ سنه‌سنه تقدم ایدن حکومات مستبده بومنفعت‌عمومیه‌نامنه اوله‌رق پاترونلرك معاملات کیفیه‌لرینه قارشی اك مؤثر وکسکین بر سلاحی عمله یدندن نزع ایتمشیدی: بوسلاح ایسه متجمعاً ترك اشغالدر .

ازمنهٔ قدیمه‌نك افکار حقوقیه‌سی بیله بو بابده ابراز شدتدن خالی قالمایوردی ؛ بونك ایچوندرکه سن‌لوئینك مشهور حقوقشناس «فیلیب بومانوار»ك اثرلرنده بو سطرلری اوقویورز : «وقتاکه بر اتفاق قرالك ویا بر سینیورك سمع اطلاعنه واصل اولور ، بونلر همان ایشه وضع یدمداخله ایله بو اتفاقه دخوله موافقت ایدنلرك هپسنی مدید والیم محبوسیتلره القا ایتملیدرلر . »

Nos députés — محترم مبعوثلرمز

محمد عادل بك — تكفور طاغ
Mehmed Adil Bey — Rodosto

لطفی فکری بك — درسم
Loutfi Fikri Bey — Dersim

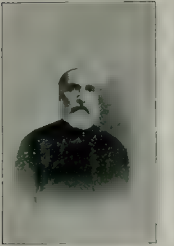

احمد محب افندی — دکزلی
Ahemd Mouhib Ef. — Denizli

انكلتره‌ده اون بشنجی واون آلتنجی عصرلرده مختلف قوانین، اتحاد واتفاق بر «كفران نعمت» عد ایدر، وعمله‌لری اتفاقدن زجر وتحذیره چاره‌ساز اولمق اوزره متشبثلرك قولاقلری قطع ایدیلور ایدی . .

اسكی بر مؤرخ ۱۴۰۰ سنه‌سنه طوغری عین كونده قولونیادن ایكی بیك بز طوقوجیسنك تسویلاته اشتراكدن طولایی نفی ایدیلدكلرینی ذكر وایراد ایدر بونلردن یالكز اوتوز اوچی شهرده اقامته مأذون قلنمش ، مع مافیه ایرتسی كون هپسی صلب ایدلمشدر .

اسكی طرز ادارهٔ مستبده دوام ایتدكجه عمله اعتصاباتی عادی بر اختلال صناعی نظریله تلقی اولنمشیدی .

اوسته‌لر آره‌لرنده عقد اتفاقه مأذون ومساعد ایدیلر ؛ فقط صانعلر بونلره قارشی مشتركاً ومجتمعاً ترك اشغاله تشبث ایتدیلرمی ، بو تشبثلری درعقب امرنامهٔ قرالیلر ایله ، نظامات بلدیه ایله اطفا وتسكین ایدیلیور ایدی.

فرانسه انقلاب كبیری عمله‌یی كندینی استخدام ایدنه قارشی مساواتسزلق خصوصنده عین حالده بولندیرمشیدی . بو بابده‌كی ترقی شوندن عبارت ایدی كه عمله‌نك اسارتی «سربستی» نامنه تحدید وابقا ایدلمش اولیور ایدی: حریت فكریه آیینی ایله مغشی ومسحر اولان «مجلس تنظیمات» و «قونوانسیون» هیئتی ینه «روسو» ایله برابر هر نوع اشتراكی كرك افرادك استقلالی ، كرك حكومتك امنیت وسلامتی نقطه‌سنده مهلك عد ایتمشلر ایدی .

بناءً علیه ایشجیلرك منافع شخصیه‌لرینی

Nos députés — محترم مبعوثلرمز

عددلری آزاولدیغی کبی خفیاً عقد اتفاق ایده‌بیلدکلرندن ، عمله‌نك توقیف ومجازات ایدیلدکلری بو جرمدن قولایجه تخلیص گریبان ایده‌بیلیورلر ایدی .

بناءً علیه پاترونلر ایله اجیرلر اوزرنده متساویاً اجرای تضییق ایده‌جك بر قانون بیله عمله‌یی ازمك وبونلرك محکومیتلرینی وسفلیتلرینی تشدید ایتمکدن بشقه بر نتیجه انتاج ایده‌میور ایدی .

عارف بك مرحوم — دیاربکر
Feu Arif Bey — Diarbékir

معمافیه بو نتیجه ۱۷۹۱ قانوننده انجق ایستنمیه‌رك وبالواسطه استحصال ایدلمشیدی : حالبوکه اونبرنجی سنه‌نك ژرمنیال قانونی ایشجیلر حقنده آچیقدن آچیغه غیر مساعد بولنیور ایدی . «هیئت قانونیه» یی تشکیل ایدن

سید مصطفی نوری افندی — دیوانیه
Seid Moustafa Nouri Ef.—Divanie

وقایه ومدافعه ایچون متشکل «اصناف هیئتلری» ی الغا ایدلمشیدی . اولزمان هر شیده منفعت عمومیه آرانديغندن مشهور برمؤلف یازدیغی بر راپورده «بونلرك گویا منفعت عمومیه‌لری» تعبیریله ایشجیلری تزییف واستهزا ایتمشیدی .

جمعیتلرله برابر اعتصابلرده منع و زجرا ایدلمشدی .

خضر لطفی بك — زور
Loutfi Bey — Zor

۱۷۹۱ قانونی «اگر وطنداشلر اشتراك عمللرینی ویا اشتراك صناعیلرینی دریغ ایتمك ویاءمعین بر فیئاتدن دون بر فیئاتله ایش گورمه‌مك مقصدیله آره‌لرنده مقاوله عقد ایدرلرسه بو مقاوله‌لر مغایر مشروطیت ، حریته و «حقوق بشر بیاننامه‌سنه» متعرض «عد اولنه‌جقلرینی بیان ایتمش ومعمافیه معین بر جزا ایله مجازات ایتمه‌مشدر . عین ممنوعیت «متعهدلر» ایله برابر «آچیق دکان صاحبی» اولانلره‌ده تشمیل ایدلمشیدی . فقط پاترونلر

Nos députés — محترم مبعوثلرمز

عبدالرزاق افندی — سعرد
Abdurzak Ef. — Siert

١٨٤٨ سنه‌سی اختلالی بو باب موانع تعدیننك سد و بند ایدیله‌جکی امیدینی اظهار ایتدی: تا ١٠ تموز تاریخندنبرو وضع اولنان برقانون لایحه‌سی سربستیٔ اشتراك واتفاقی تأمین ایدیور ایدی. فقط «کنه» نك و «آدام سمیت» لك شاکردلری، سربستیٔ اقتصادی مسلکنك او ائتلاف واغنا قبول ایتمز مروجلری، غافل طاورانمدیلر «واتیمسنیل» اسمنده بر عالم ویردیکی راپورده دیور ایدی که: «اتفاقلر واعتصابلر، اجرتلری اداره وتقدیر ایتدیرن قوانین قطعیه‌نك سیرعادیسنی اشکال و رقابتك نتایجنی تعدیل ایتمکدن بشقه برنتیجه‌یه منجر اولماز. بناءً علیه بونلر سربستیٔ تجارت، سربستیٔ صناعت و سربستیٔ سعی وعمله منافی ومخالفدر.» معمافیه «مجلس تنظیمات» دها صکره «مجلس

مدحت بك — سیروز
Midhat Bey — Siroz

قونوانسیونللر بو قانونی موقع تطبیق و اجرایه وضع ایتمکله انقلابجولرك صوك درجه چکندکلری اختلال آسایش قضیه‌سنی نظر اعتباره آلیورلر ایدی.

بو قانون موجبنجه پاترونلرك اتفاقی مقصدلری حقسز ویا سوء استعمال اولدیغی تبین ایتدکجه مستحق مجازات عد ایدیلیردی. حالبوکه عمله اتفاقلری هر حالده تعقیب وتجزیه ایدیلیور ایدی.

دالچف افندی — سیروز
Daltchef Ef. — Siroz

بوتدابیر شدیده — که تدابیر شدیدهٔ احتیاطیه وانضباطیه‌یه استناد ایدر — اصول عسکریه اوزرینه مؤسس بر صنعتك آمال ومقاصدینه صوك درجه موافق اولدیغندن «ناپولئون» بونلری ١٨١٠ سنه‌سنده نشر ایتدیکی قانونه ادخال ایتمشدر بونلر قود ناپولئونك ٤١٤، ٤١٥، ٤١٦ نجی ماده‌لرنده مندرجدر.

قوانین » منتخبلرینك خوشلرینه کتمك املیله
لایحه‌یی فوق‌العاده برغیرتله تدقیقه ابتدار ایدی.
متعددمذاکرات علنیه‌ده بك‌چوق خطیبلر
فکرلرینی‌افاده‌ده بربرلریله مسابقه ایتدیلر وترك
اشغاله قارشی جزای نقدیلر تکلیف ایلدی.
وبو تکلیفات خصوصی قومیسیونلره حواله
اولیندی ، قومیسیونلر برطاقم تعدیلاتله هیئت
عمومیه‌یه لایحه‌یی اعاده ایتدی. درت دفعه

خصم ومعارض قالدیلر. بویله‌لکله سیاست هیچ
برزمان «قولبره‌ك بوفکرینی ردورفع ایده‌مدی.
منفرد ویا دیکریله مشارك بر آدمك بر ایشی
قبول ویا رد ایتمك حق وصلاحیتنی رد وانکار
ایتدیلر ، چونکه بو حقك قبول وترویجی
مملکتك صلح وسلم تجاریسنه ایراث ضرر
ایده‌بیلور ایدی.
الحاصل انقلاب کبیر ایله اسکی حکومات

Nos députés — محترم مبعوثلرمز

ناشد بك — سیروز
Nachid Bey — Siroz

حسنی بك — سیواس
Husni Bey — Sivas

احمد شکری افندی — سیواس
Ahmed Chukri ef. — Sivas

مناقشه ایدلدکدن صکره تکلیف درت دفعه
تعدیل ایدلمش اولیور ایدی. خاطرات مشروطیتده
همان هیچ بر مسئله‌نك بوقدر درین تکلفلره
اوغرادیغی بوقدر دنیله‌بیلور.
۱۸٤۹ سنه‌سی ایلول، ۲۹ تاریخلی ، قانون
حق اعتصابی بر کره دها رد ایدیور ایدی.
بونی تعقیب ایدن حکومتلرده کذلك اعتصابه

مستبده ، ٤۸ جمهوریتی ، برنجی ایمپراطورلق
« کوته » نك آتیده‌کی قولنی تصدیق وتطبیق
ایتمشلر واحتمالکه بوندن طولایی سقوط ایلمشلر
ایدی: «اختلال آسایشه معروض قالمقدن ایسه
بر حقسزلق ارتکاب ایتمك دها اولادر.»

...

بونکله برابر اعتصابلر غیر مشروع عد

ایدلكله اولوقت عددلری نه آزالمش ونه دها آز شدتلی اولمشیدی .

ذاتاً اون طقوزنجی عصرده اعتصاب ، مجادلهٔ اقتصادیه‌نك غیر قابل ازاله واجتناب حادثاتندن ایدی . چونكه تشكیلات صناعیه تماماً تبدل وتحول ایتمشیدی. عمله‌نك بر افندی ایله برلكده ارقداشجه‌سنه یاشادقلری دستگاهلره بدل ، متراكم وجسیم سرمایه‌لرك اروا وادامه

سفالت ایسترسه حد منتهایه واصل اولسون، سوء استعمالات درجهٔ افراطه وارسون ، عمله كیمه قارشی بسط شكایت ایده‌جك ایدی ؟ رئیس تشبثك ، مال قارون صاحبنك حضورینه یالكز جه‌می چیقه‌جق؟ دها كیده‌جكی بره وارمه‌دن یكی بر موقع طوته‌دن اول یكرمی ایشسز عمله بونك ایشنه طالب وراغب اولور . بناءً علیه بویله بر تشبثله استحصال مقصد غیر ممكن ایدی .

Nos députés — محترم مبعوثلرمز

مصطفی ضیا افندی — سیواس
Moustafa Zia Ef. Sivas

محمد مقحق افندی — صنعا
Mehmed Makhafı Ef. Sénaal

صادق بك — طرابلس غرب
Sadik Bey — Tripoli de Barbarie

ایتدكلری جسیم فابریقه‌لر تأسس ایتمشیدی . واسع ترسانه‌لر ایچنده، یوكسك فورونلر اطرافنده دومانلی اوجاقلره ، زهرلی بوته‌لرك یانی باشنده، معدنلرك دیبنده بی نام ونشان كبی حدسز حسابسز عمله سوروولری بیغلمش ، وبونلرك اوزرنده بر جمعیت مالیه ونقدیه كمال عظمت واحتشام ایله، نامغلوب وقهار، حكمران اولمش بولنیور . . .

یالكز متجمعاً بر توسطه مشترك بر تشبث ایشلك متجمعاً ترك ایدیله‌جكی تهدیدی پاترونی مطالب واقعه‌یه اماله ایدر ویاهیچ اولمازسه تفكره مجبور قیلار . فقط قانون بوكا مانعدر .

او حالده نه‌یاپملی؟ حكومته مراجعت ایتملی؟

عمله كراراً بویله بر تشبثه قیام ایتدیلر ودیدیلركه : « مادامكه حكومت بزی استخدام

محترم مبعوثلرمز

Nos députés

ناجی بك — طرابلس غرب
Nadji Bey Tripolie de Barbarie

محمود مظهر بك — طربزون
Mahmoud Mazhar Bey-Trıbizonde

مصطفی عارف بك — قرق‌کلیسا
Moustafa Arif Bey— Kirk-Kilissa

فیضی بك — قره حصار شرق
Feyzi Bey—Kara Hissar Charki

ایدنلرایله متکون دعوالرمزده بزه سکوتی امر وتوصیه ایدیور ، آره‌مزده‌کی اختلافی تسکین ایچون توسط دخی آنك وظیفه‌سی اولمق اقتضا ایدر .

واقعا بو ادعا قدر منطقه موافق بر شی اوله‌ماز . فقط حکومت سی وعملی تقنین ایتمك طریق مهلکنی اقتحامه اصلا موافقت ایتمدی .

ایشته اولوقت مادامکه پاترونلری ایله باش باشه مناقشه واسطه‌سی بونلردن نزع ایدلمشیدی ؛ مادامکه قوای عمومیه بونلرك مطالبنه قولاق طیقایور ایدی ؛ مادامکه اك محق شکایتلری ، اك عادل مطالبه‌لری قاپالی و محکم بر قانونك بر کوشه‌سنه چاریوب قیرلمغه ، خائب وخاسر کری‌یه رجعت ایتمکه محکومایدی ، عمله صوك چاره‌لرینه مراجعته مجبور اولدیلر : جبر وشدت !

و ایشته بونك اوزرینه‌درکه بر هجوم استیلائی کبی ایلك جسیم ومدهش اعتصابلر یوز کوستردی . درین بر ایکلتی کبی محرق ، مخوف ، و یورك پارچه لایجی اولان بو قیاملرك مناظر فجیعه ومهوله‌سی زولانك « ژرمینال » نده‌زنکین وادبی صحائف مخلده‌ده تشهیر وتصویر ایدلمشدر .

محترم میعوثلرمز

Nos députés

مصطفی بك — قره حصار شرقی   سالم بك — قره حصار صاحب

Salim Bey — Afion Kara Hissar   Moustafa Bey Kara Hissar Charki

محمد کامل افندی — قره حصار صاحب

Mehmed Kiamil Effendi
Afion Kara Hissar

محمد امین افندی — قونیه

Mehmed Emin Ef. — Konia

∴

بو قوای فوضاویه مملکتلره ایراث دهشت ایتمکدن خالی قالمادی مع مافیه بو حرکت عمومیه اویله تجمیع ومؤلم سفالتلر ارائه ایدیور، قیام ایدن عمله‌نك سفالت معیشتنی اویله بر مرتبه‌ده ظاهره اخراج ایلیور ایدی که نهایت افکار عمومیه بوندن متألم ومتأثر اولدی. ومبادیسنده مصلحانه اولان بو اختلافاتك بر شکل عصیانی وقیامی اخذ واکتساب ایتمسی اکثریا قانونك وسائط تشویقجویانه‌سندن متولد اولدیغی درك ایدیلدی. فی الحقیقه مطالبك محق وغیر محق اقسامی اولمسی طبیعی ایدی. هپسنی بر برینه قاریشدیرمق، اك معقول مطالب ایله اك چرکین حرکتلری بر سویه‌ده طوتمق وسائط انقلابیه استعماله مجبور ایتمك اوله‌جق ایدی. حرکات ومطالبك هپسنی واضع قانون مساوی طوتیور ایدی فقط قانونك پك آغیر احکامی تماماً قابل اجرا اوله‌میوردی.

۱۷۶۲ سنه‌سنده فرانسه عدلیه ناظرینه ویریلن بر راپوردن مستبان اولمشدی که «صنعتکارلر بعضاً قانونك حمایه‌سندن انحراف، قانونك حمایه‌سنه اغتراراً تزیید شدت و تجاوز ایدیورلر، بعضاً

حاکمار بیله ممنونیتسزلکی تزید ایتمک ایچون وسائط ترهیبیه‌نك استعمالندن صرفنظر ایلیورلر » ایدی . گویا که حاکمار قانوناً ممنوع و مزجور اولان بر فعلی مجازات ایتمکه تظاهر ایتمش وتقنین اعطاسی زمانی حصول ایلمش اولان برحقه تجاوز ایده‌جکلرینی حس ایدیورلر ایدی بو صورتله قانونك حق اعتصابی مانع اولان احکامی نه شدتلی بر واسطهٔ ترهیب ایدی . (چونکه اجرا ایدلمیور ایدی) ، نه‌ده افکار حریته توافق ایدر بر شی ایدی .

ایشته بونك ایچوندرکه ١٨٦٤ قانونی اعتصاب جرمنی لغو ورفع ایتدی ؛ وبوبله‌لکله مجبوری الاجرا بر حال اکتساب ایدن اصلاحات مادهٔ فعله چیقارلمش اولدی .

١٨٦٤ قانونی که نتیجه‌سنده قانون جزانك سالف الذکر ٤١٤ ، ٤١٥ و ٤١٦ ماده‌لری تعدیل (١) ایدلدی — فرانسه تاریخ خصوصیتنده مهم بر تاریخدر زیرا بو تاریخده قانون عمله‌نك تشبثات متجمعه‌سندن متحصل امنیتسزلکنی تعدیل ایتمش اولیوردی . شمدی‌یه قدر سربستیٔ سعی وعمل نامنه محتاجین خلق ایچون اشتراکات عقدی ، منافع واستقلال شخصیلرینك تأمین ومحافظه‌سی ایچون الزم اولان اتفاقلرك ، ائتلافلرك حیز حصوله ایصالی منع اولنیوردی . حالبوکه بو قدر تدابیر مانعهٔ قانونیه‌یه رغماً عمله قوتلری بر ایجاب اقتصادی اثری اوله‌رق اتحاد وتمرکز میال بولنیورلر ایدی . قانوناً لغو اولنان لونجه‌لر ، عمله شرکتلری خفیاً تشکل ایدیور ، ممنوعیت واقعه‌یه رغماً اعتصابلر یوز گوستریوردی . بناءً علیه ١٨٨١ قانونك اجتماعات عمومیه‌یه مساعده ایتمسنه ، ١٨٨٤ قانونك اجرای صنعته متعلق اجتماعاتی و اشتراکاتی قبول ، ١٩٠١ قانوننك ده بو هیأت متشکله‌نك شرائط تشکیله‌سنی تقنین ایتمسنه یعنی احکام قانونیه‌نك ایجابات ضروریهٔ اجتماعیه‌یه تدریجی اوله‌رق تطبیقنه انتظاراً ١٨٦٤ قانونی حق اعتصابی تصدیق

بدیع نوری بك
Bédi Nouri Bey

ماده — (١) ٤١٤ هرکیمکه فعلاً ابراز شدتله ویاتهدید ویاطرق حیل ایله و اجرت مقدارینی تزید ویاتنقیص ویا سربستیٔ صنعت واشتغالی اخلال مقصدیله مجتمعاً ترك اشتغال یاپدیرر ویابو ترك اشتغالی ادامه ایتدیررسه آلتی کوندن اوچ سنه‌یه قدر حبس واون اون آلتی فرانقدن اوچ بیك فرانقه قدر جزای نقدی اخذ اولنور ویابو جزالردن یالکز بریله مجازات اولنور .

٤١٥ ماده — بالاده‌کی فعل بر هیئت متجمعه طرفندن مرتب بر پلان دائره‌سنده یاپلمش ایسه متجاسرلری ایکی سنه‌دن اقل وبش سنه‌دن ازید اولمامق اوزره ضبطیه نظارتی تحتنه وضع اولنور .

٤١٦ ماده — جزای نقدی اخذی ، ممانعت تقبیح کبی عمومی بر پلان ایله مرتب فعللر ایله بر عمله ویا پاترون و یا متعهد سربستیٔ صناعت ومشاغلی اخلال ایدرسه آلتی کوندن اوچ آیه قدر حبس واون آلتی فرانقدن اوچیوز فرانقه قدر جزای نقدی ایله ویا یالکز بونلردن بریله مجازات اولنور .

وقبول ايدييور ايدی .

بونكله برابر هر حق تولد ايتمسيله برابر بر حريته تعرض ايدر .

سعی وعملی مجتمعاً ردايدنلره بخش ايدلمش يكی بر قوت، معكوس ومقابل جهتده بالضروره اجرای مساعيده دوام ايده جك اولانلرك حمايه سی وبونلرك حريت اختيار وسعيلرينك محافظه سی لزومنی ايجاب ايتديرر . ايشته بونك ايچوندركه واضع قانون بر جرم خصوصينك، سربستئ سعی وعملی اخلال جرمنك تأديب وازاله سنی الزم عد ايتدی وايشته قانون جزانك بالاده كی ماده لری او احتياجه كوره تعديل اولندی . بو ماده لر ابقای عمله معارض اوله جق اولانلرك هر نوع نشريات صورتيله تعميم افكار ايتملرينی بوكسك بر حائل ايله منع ايديور ايدی. يكرمی سنه صكره بو حائل حس اولنه جق مرتبه ده رفع اولندی .

چونكه عمله سنديقه لرينه صنعته متعلق منافعی محافظه صلاحيت واقتداری بخش اولنيور ايدی . بناءً عليه « والده‌ق روسو »نك‌ده ديديكی كبی بونلری جزای نقديلره، ردوتقبيحلر ايله مقصدلرينه واصل اولمقدن منع كيفيتی معناسز قاليور ايدی . آنك ايچون بوكا مغاير اولان قانون جزانك ٤١٦ نجی ماده سی لغو اولندی . وفرانسه افكار عموميه سی بر وقت حق اعتصابك هر درلوسنك قواعد عموميه يه تابع اوله رق قانون جزانك ٤١٤ و٤١٥ نجی ماده لرينك ده لغو ايديله جكلرينه متمايل كبی كوريليور . ديكر طرفدن حق اجتماع واتفاق طانلدقدن صكره بو حق اجتماعك استعمالی صورتيله متكون بر جرم قبول ايتمك، بو جرمی جزاديده ايلمك معناسز قاليور. بناءً عليه عمله حقنده كی بو جرم خصوصی زائل اوله جقدر. احكام عموميهٔ قانونيه عمله نك سؤ استعمالاتنه مانع وكافی اوله بيله جكی قناعتی كتدكجه تزايد ايديور .

ديورلركه : عمله لرك اعتصابندن اكر بر ضرر ترتب ايديور، فابريقه جيلره مادی بر ضرر وقوعه كليورسه قوانين عموميه احكامی بونی تضمينه كافی دكليدر؟ هر كس ايسته ديكی صورتله ايش كورمكده، ايسته ديكی وقت بر ايشه سلوك، ايسته ديكی زمان آندن عدول ايتمكده مختار اولمق حق طبيعی دكليدر؟ اعتصابی وقتندن اول خبر ويرمك اهميتنی اسقاط ايتمكدر . في الحقيقه اعتصابك اهميتی بغتةً اولمسيله وبونك عمومه ايقاع ايده جكی خوف وخشيت طولاييسيله در، اولجه خبر ويرمك، تدابير اتخاذينه ميدان براقق، شدت وقوتنی اضاعه ايلمكدر وايشته بو مقصده خدمت ايچون طرف طرف تشكل ايدن سعی وعمل قوميته لری عمومی بر قوميته تشكيل ايدرك كچن مايسك برنجی كونی ايچون عمومی بر ترك اشغال ايقاع ايتمك ، تاريخ مذكورده بوتون دنيای مدنی اوزرنده بالجمله مؤسسات وشركات صناعيه وتجاريه‌يی . وحتی — پوسته وتلغراف كبی — دوائر حكومتی عاطل براقق كبی برمقصد عظيم پيشنده قوشديلر. قوميته موضی بر قاچ موفقيتدن بشقه هيچ بر شی قازانمدی . عالم متمدن بويله بر بلای

مدهشدن تخلیص کریبان ایتدی . فقط قومیته حالا او مقصد ، اوعظیم مقصد پیشندهلاینقطع قوشمقدن خالی قالمیور .

قومیته بو مقصده واصل اوله‌بیله‌جکمی ؟ استقبالك کشف وتخمین ممکن دکلسه‌ده استقبال مدنیتك بویله بر غایه‌یه، بویله برانقلابه حاضرلانمش اولدیغی انکار اولنه‌ماز . بونك ایچون حکومتلر آره‌ده ممکن مرتبه ائتلاف استحصالنه، ممکن مرتبه تأخیرینی بر موفقیت عظما عد ایدیورلر .

∴

حریتمزك ایلك سنه‌سنده سزردهٔ ظهور اولان وبلغارستانك استقلالی کبی بر حادثهٔ عظیمهٔ سیاسیه‌یه بهانه تشکیل ایدن اعتصاب حادثهٔ اجتماعیه‌سی حقنده ممالك متمدنه‌ده‌کی تاریخچهٔ اجرا آتی اکمال ایچون بر آزده فرانسه‌نك

Nos députés — محترم مبعوثلرمز

عمر بك — قونیه
Eumer Bey — Konia

محمد امین افندی — کنج
Mehmed Emin Ef. Guendj

جمال بك — کوتاهیه
Djémal Bey — Keutahia

هر ایکی طرفی یعنی عمله ومستحصللری آتیاً بر نقطه‌ده توحید ایده‌جك بر چاره استحصاله قدر قانونلر ایله، حتی قانونسزلقلر ایله یعنی جبر ایله ، شدت ایله بو انقلابی تأخیره صرف سعی ایدیورلر. فی‌الحقیقه اعتصاب عمومی‌وقوعه کله‌جکی تاریخ، تاریخ‌بشریتده بر انقلاب عظیم مقدمه‌سی اوله‌جقدر . بالطبع حکومتلر بونك غیری مملکتلرده بو حق اعتصابك رسماً طانلدیغی، عمله‌یه بخش ایدلدیکی تاریخلری تدقیق ایده‌لم : انکلتره‌ده حق‌اعتصاب ۱۸۲۴ تاریخنده تجویز ایدلدکدن صکره سوء استعمال سببیله ایرتسی ۱۸۲۵ سنه‌سنده رفع‌ایدلمش، ۱۸۵۹ده قسماً اعاده ایدلدیکی کبی ۲۹ حزیران ۱۸۷۱ و۱۳ اغستوس ۱۸۹۵ سنه‌سنده وضع ایدیلن

قانونلر ایله ینه بعض شرائط ایله مقید اولەرق تأسیس ایدلمشدر. بلچیقا حق اعتصابی فرانسەدن ایکی سنه صکره، ۳۱ مایس ۱۸٦٦ قانونی ایله قبول ایتدی. اوستریا ۱۸۷۰ سنەسی نیسان یدیسنده ، فلنمك ۱۸۷۲ سنەسی ۱۲ نیسانده قبول ایتدیکی کبی آلمانیاده ۱۸٦۹ سنەسنده نشر ایتدیکی صنعت قانونی ایله بو حق بوتون آلمانیا ایچون قبول وتصدیق ایتمشدر . بوحق صنایع منکشف اولمدیغی، مملکت بر چوق اجرا آت صناعیەیه محتاج بولندیغی صرەلرده اعتصاب پك نابهنکام بر حرکت ایدی . وحق بویله بر حرکت معتصبلرك منافعنەده مخالفدر : زیرا رقابت خارجیەیه شدتله معرض بولندیغمز شو صرەلرده بوده ترك اشغال ایله اجورانك تزایدی مملکتك ترقی صناعیسنی کرویه طوغری آتمق، صنایعنك ترقیسنه مانع اولمق دیمکدرکه

Nos députés — محترم مبعوثلرمز

میشل افندی — کوریجه
Michel Ef. Gueuridjè

اسماعیل حق بك — کوملجنه
Ismail Hakki Bey — Gumuldjina

محمد فهمی افندی — کوملجنه
Mehmed Fehmi Ef.—Gumuldjina

آمریقا حکومانتك بعضیسندەقانوناً، بعضیسنده عرفاً طانلمشدر . روسیه حق اعتصابی رسماً قبول وتصدیق ایتمدی ایسەده فعلاً وقوعەکلن مدهش اعتصابلر تصدیق رسمینك فوقنده بر قطعیت فعلیەیی حائزدر .

ایشته بومثاللر بزه رهبر اجرا آت اولملیدر: هنوز اوقدر ایشسز عملەمز موجود اولمدیغی، بوحال طوغریدن طوغری‌یه عملەنك منافعنه ایراث ضرر ایدر . مملکتمزده دها عمله صنفی تشکل ایتمەمشدر . دیکر طرفدن اوروپادەکی اعتصابلر عملەنك صوك درجه سفالت حاله کرفتار اولملری نتیجەسی ایدی بزده ایسه هنوز نه صنایع ، نه معیشت عادیه اویله بر درجهٔ ضیقەیه کرفتار اولمامشدر ، بر ایش ضیق

محترم مبعوثلرمز

Nos députés

ابراهیم فرید افندی — لازستان
Ibrahim Férid Ef. — Lazistan

احمد بك — لازستان
Ahmed Bey — Lazistan

شهید محترم امیر ارسلان بك مرحوم — لاذقیه
Le Victime Estimé Feu Arslan Bey — Lasaquié

پناپوط بوستان افندی — مدللی
Panayot Bostan Ef. — Midilli

اولدقده منسع اولور » قاعدهٔ فقهیه‌سی خلافنده ظهور ایدن بو حاللر ، بو اعتصابلر قورقارم که « کیمکه بر شیئی وقتندن اول استعجال ایلرسه آندن کله‌جك منفعتدن محرومیتله معاتب اولور » قاعده‌سنه توفیقاً مملکتی بر طریق اضمحلاله ، عمله‌یی اصل سفالت حاله کرفتار ایتمسون. اوت، ایلروده تزاید ایده‌جك اولان مصارف تعیشیه‌یه مقابل بر چوق ابواب تعیش کشاد ایتمك مجبوریتی آلتنده بولندیغمز حالده هر مملکتده صنایعی ، تجارتی اختلاله کرفتار ایدن اعتصابلر ذاتاً قورو اولان مملکتمز منابع اقتصادیه‌سنی بر قات دها تیبیس ایدر .

فقط اویله بر عصرده بولنیورزکه آرتق بر منفعت عمومیه نامنه اوله‌رق بر حقی، متحتم بر حقی ویرمکدن استنکاف اولنه‌مازه ایشته انك ایچون حکومت ترك اشغال قانونی تکلیف ایتدی . وحق اعتصابی بعض قیود وشروط تحتنده طانیدی بو قیود وشروطك وجودینه اعتراض بك نابجادر. زیرا اك سربست مملکتلرك باشنده بولنان آمریقا وانکلتره‌ده سربستی٬ صنعت نامنه اویله قیود و تحدیدات قانونیه موضـوعدر که قواعد حقوقیه ایله اصلا توافق ایتمز . مثلا آمریقانك بعض حکوماتی بویقوتی ، مشتریلرك مجتمعاً

محترم مبعوثلرمز

Nos députés

عارف حکمت بك — مرسین
Arif Hikmet Bey — Mersine

ضیا بك — معمورة العزیز
Zia Bey — Mamouret-ul-Aziz

عاصم بك — معمورة العزیز
Assim Bey — Mamouret ul-Aziz

سعید بك — مغنیسا
Said Bey — Magnissa

بر نوع اموالی اشترا ایتمه‌مك اوزه عقد اتفاق ایتملرینی منع و زجر ایتمشلردر . انکلتره‌نك ۱۸۷۱ و ۱۸۷۵ قانونلری «پیکتینغ» ی منع ایدرلرکه بوندن مقصدده عمله‌یی فابریقه‌یه کیرمکدن منع ایچون کوزتله‌مك ، بر آدمی بر یردن دیکر یره تعقیب ایتمك و یا آلاتی واثوابنی صاقلامق کبی حاللردر . جبر وشدت ایله مترافق اولمدقدن صکره یالکز کوزتله‌منك جرم عد ایدلمسی قدر معناسز بر شی اوله‌ماز . بناءً علیه منافع عمومیه‌یه عائد مؤسسات عمله‌سی ایچون اولجه حکومته مراجعت مجبوریتی بولنده بزده موضوع تحدیدات چوق کورله‌ملیدر. دیکرطرفدن قانونمزك سکزنجی ماده‌سی یالکز عمومه متعلق خدمات ایفا ایدن مؤسساتده تشویقات و تهدیدات اجراسنی موجب جزاعد ایدیور وبوکا کوره بربز فابریقه‌سنده تعطیل اشغال ایچون تهدید وقوعنی جزادن معاف طوتیور. حالبوکه فرانسه قانونی مطلقدر. بوجزایی عموم مؤسساته تشمیل ایتمشدر. کوریلیورکه بو نقطهٔ نظردن قانونمز فرانسه قانوندن بیله دها سربستدر .

بدیع نوری

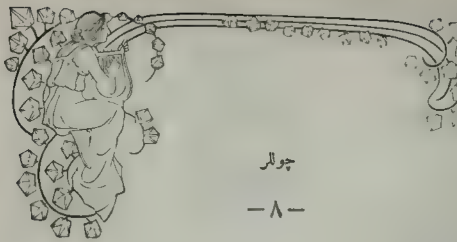

چوللر

— ٨ —

بر افق تهی ، بر کیجه ، بیکلرجه ستاره
صمت ابدیتله باقار خواب بهار . .

بر قافله ، اوچ ، بش دوه آهسته ایلرلر
تا اوکده کیدر کولکه‌لی بر شکل مکدر . .

ساکت ، متردد وبتون حس ایله مالی
بر چاك سسی ارواحه دوکر نوم لیالی . .
بوشلقده کزه‌ن صاف ، ابدی کولکه دوداقلر
کوزلرده‌کی رؤیالره بر نغمه فصلدار . .

اعصار ایله مملو ینه بر ریح تحسس
ایلر او قراکلقده او چوللرده تنفس . .
ایشدیکه او باد ارضی صاران اوتلری تهزیز
لیلك کزه‌ر اسرارینی بر شعر هواریز . .

کوکلردن اینه‌ن رانز خفی ، رانز منور
ظلمتده کوش کیزلی پریلر کبی تیتره‌ر . .
بر خنده پری کوزلری شکلنده‌کی انجم
یوللار او سفربرلره بر غش توهم . .
سس یوق ، او درین چولده نه بر خدشهٔ بی‌سود :
بر قلب عمومی کبی هپ ظلمت مسعود

دالغین هیجانیله بیوکلسکلری دیکلر
لرزشله بکر ظلمتی بر نجم هوابر . . .

لکن سحرك ایشته امل یلدیزی کولمش
بر خارهٔ نور انجه ، صولوق ظلمته دوشمش :
بر کولده یوزه‌ن زلف تخیل کبی مغموم
مهتابه طولان کریه اشیا کبی موهوم . . .

هر نغمهٔ صافنده سرینلر کبی روزکاره
هر نغمهٔ صافنده بر آهنك دعاکار
بر انجه ضیا توز داغدیر نور سمادن
افقك صیزار اشباحنه کل دالغه‌لی بر لون

کیتدیکه صولان صمت ایله ، رؤیا ایله غائب
بر مائی ایپك بوشلغك اوستنده کواکب
بیکلرجه ضیا قوش کبی بر افقه کیدرکن
اون کون یوروبان یولجیلرك ، بوش کیجه‌لردن ،

چوللرده سوران صمت مؤبدله بوکالمش
روحنده ، آچار نشئه‌لی بر نور نوازش
ظلمتده کوبك سسلری ، مسعود صدالر ،
بر نفخ تسلی کبی مسکون هوالر . . .

احمد هاشم

زنداوستا

٦

اوچورتمه‌لر

دار، کیرلی دره کنارلرنده اوفجق، دها هنوز سیاه، بوجك قدر کوچك قوریفه یاورولری واردر؛ بروبلری بریره اوزاتمش، وجودلرینی متمادیاً صاللارلر، قویروقلرینی متمادیاً حرکت ایتدیررلر. اوچورتمه‌لرده بونلر کیبدر؛ کوکده، ثابت بریرده متمادیاً صاللانیرلر، متمادیاً قویروقلرینی اوینادیرلر.

اوچورتمه‌لر اویله سفیل سرسریلردرکه البسه‌لری بر رنك اولاماز؛ هر رنك قماشدن بر پارچه‌یی اکلرلر و هر زمان اویله متلون کزرلر..

قویروقلری ایسه بر پارچه پبه صباحدن، طنینندن، لهوات هه‌رالدن اوررولودر؛ بو هیچ امتزاج ایده‌مین کاغدلر اوراده دائما تترك سسلرله بربرلرندن شکایت ایدرلر.

طالع بو مخلوقلری هربری دی حیاتك تنفس ایده‌میه‌جکی قدر صاف هوالرده، کزه‌میه‌جکی قدر اوزاق کوکلرده، دائما یاغمورسز و آچیق سمالرده یاشاتیر؛ صودن قاچیرر، زیرا ایصلانیرسه ئولور. فقط بخت بو بویوك لطفنه مؤلم بر نتیجه حاضرلار: هر اوچورتمه محقق پارچه‌لانه‌رق، لیمه لیمه اوله‌رق ئولور؛ اکثریاده (ه‌رون) ك چارمیخلری کبی دللرده، تلغراف دیره‌کلرنده، تللرده انجه سسلر چیقاره‌رق آصیلی قالیر؛ صاحبك کوزلری اوکنده هر کون بر پارچه‌سی قوپه‌رق رکسندن هر کون بر پارچه‌سنی غائب ایده‌رك ایصلانه ایصلانه محو اولور، کیدر..

اوچورتمه‌لر برازده شاعردر: فضای تخیلده مسعود یاشارلر؛ فقط حقیقته هرسقوطلرنده برر جریحه آلیرلر. اونلری خیالدن حقیقته سوروکلین ماه‌زون بر رابطه چوجقلر النده دوررر؛ زواللیلر جاهللره بازیچه‌درلر...

اوچورتمه‌لرك فجیع سرکذشتلری‌ده واردر: بعضاً ایکی قومشو بربرلرینی سودلر و هوادە امتزاج ایدرلر؛ لکن بو طاتلی موانست، بو دولاشمه درعقب ایکیسنك‌ده ئولومیله نتیجه‌لنن برر سقوط حالی آلیر... زمینه اویله خیرپالانمش، بربرلرینه صاریلمش و دولاشمش دوشرلرکه نه او چوجوق اللری، نه‌ده بویوکلر ارتق ادامۀ حیاتلرینه امکان بولامازلر...

او زمان، بر چوق انسان اللری اوشوشه‌رك بو زواللی رقصان و متلون وجودلرك اسکلتلرینی آییرمغه قوشارلر؛ بالقجیلر، آوجیلر، آشجیلر کبی اوغراشیرلر، طیرماشیرلر، سیجیملری بر یانه، تخته‌لری اوبرطرفه آییررلر؛ صوکره اطرافدن طوپلانان قومشوچوجوقلرینك متجسس نظرلری آلتنده بو خراب چرچوه‌یی صاللایه‌رق اولرینه دونرلر. واشیکلرده دیکه‌نن، قبولرك قارانلقلرینه قاچان، دیوارلره سوروني مسکین کولکه‌لر سوقاق اورته‌سنده بریکن بو کاغدلرك اوزرینه قیوریلیر یاتارلر...

٥ مایس ١٣٢٥ — آرن کوی

رفیق خالد

کونش وحادثات ارضیه

(مابعد)

شواب طرفندن واقع اولان کشفك اهمیت عظیمه‌سی واردر ؛ زیرا شمسك، اوزمانه قدر جاری اولان ظن وذهاب وجهله دائما عینی مقدارده ضیا وحرارته مالك اولمیوب بعض کوسترمش و «بو کبی ثوابتك لمعاننده‌کی تحولات عظیمه، حوالنده دائر سیاراته عطف اولنمليدر.» دیمشدم [**] شمسدی متحول اللمعان کواکب حقنده تحلیل طیفی‌دن استعانه ایدرك معلومات

Nos députés — محترم مبعوثلرمز

احمد حمدی بك — ملاطیه
Ahmed Hamdi Bey — Malatia

پانچه‌دروف افندی — مناستر
Pantche-Dorf Ef. — Monastır

طرایان نالی افندی — مناستر
Trayan Nali Ef — Monastır

کواکب کبی متحول اللمعان بر جرم سماوی بولندیغنی احساس ایلر. ینه بو صحیفه‌لرده [*] تحول لمعانله ممتاز اولان کوکبلردن بحث ایتمشدم؛ اوراده تحول لمعانه سبب اوله‌رق بر فرضیه ویرمك ایسترم؛ زیرا تحقیقات فرضیاته هر حالده مرجحدر. خارقة القیطس بر متحول

[*] وسملی کتاب، صحیفه : ٤٦٣

[**] او فرضیه خاصة الغول کوکبی ایچون وضع اولنمشدی. بونك هر متحول اللمعان کوکبه بالطبع شمولی یوقدر.

اللمعان كوكب اولوب يوز آلتمش آلتى
كسور كون ظرفنده ايكنجى قدردن طقوزنجى
قدره تنزل ومتعاقباً ينه ايكنجى قدره ترفع ايدر؛
ترنج رنكنده اولان بو غريب كوكبك لونى ،
لمعانك تنزليله مبسوطاً متناسب اوله‌رق قويو-
لشمغه باشلار يعنى قيرمزى‌يه تمايل ايلر. كوكب
مذكورك طيفى، تحليل طيفى [*] كيمويى‌نك اوچنجى
مجموعه‌سنه [*] منسوب كواكبك طيفنه معادلدر؛
طيف كوكب، لمعان اصغرى زماننده بر چوق
معدنى بخارلرك وغايتله آز مقدارده مولدالمائك

قيرمزى شعاعاتدن عبارت اولوب شمس سطحنده‌يك
بيوك ارتفاعلره قدر يوكسليلره پروتوبرانسلرك
غازكتله‌لرندن وبالخاصه مولدالمادن مركب اولديغى
تحقق ايتمشدر؛ ايشته پروتوبرانسلرله شوائب
آره‌سنده مناسبت عميقه واردر واونلرك مدت
دوريه‌سى‌ده شوائب مدت دوريه‌سى كبى اون بر
سنه‌در. بوندن آكلاشلديغنه كوره شمسده
شوائبك چوقلغى، تزايد فعاليته وبالعكس آزلغى
فعاليتك تناقصنه دليلدر. بو محاكمه‌يه استناداً
شمسمزله متحول اللمعان كواكب آره‌سنده

Nos députés — محترم مبعوثلرمز

حاجى الياس سامى افندى — موش   داود يوسفانى افندى — موصل   محمد على فاضل افندى — موصل

Mehmed Ali Fazil Ef.—Moussoul Davoud Youssoufani Ef.—Moussoul Hadji Ilias Sami Ef. — Mouche

وجودينه دلالت ايدر. شمسمزده ايسه شو
اثبك اك كثرتلى بولنديغى زمانده بر طاقم اند-
فاعات وقوعه كلير كه بونلر [پروتوبرانس :
خدبات شمس] ناميله معرفدر، بونلر برطاقم

قرابت اولديغنه حكم ايديلير. كونش اساساً بر
كوكب اولديغندن ديكر ييلديزلرده‌كى حالات
وعوارضه جلوه‌كاه اولمسى امر طبيعى‌در. بناءً
عليه ومتحول اللمعان كوكبلردن اكثرينك سالف
الذكر خارقة القيطسه مشابه اولمسنه نظراً تحول

[*] رسملى كتاب، صحيفه ٥٥٦

لمعانه سبب اولان شی بر طاقم شوائبدر ، شوائب شمسیه کبی مدت دوریه‌یه تابعدر و شوائبك سببی ، کوکبك بنیهٔ صمیمیه‌سنده و تشکلات کیمیوسنده تحدث ایتمش بر طاقم بحرانلردر دیه‌جکم . شمسك متحول اللمعان بر کوکب اولدیغنه شوده دلالت ایدرکه مدت دوریه‌نك تزاید لمعانه عائد قسمی ، کرك کواکبده و کرك شمسده ، قسم تناقصدن دائما اصغردر .

راصد شمس آشنامورو دیبورکه‌ده کونشمز بر بیلدیزدر؛ کواکبك لمعان ظاهریسنده کوریلن فرق و تبدل شمسمزده دخی جاریدر . کواکب لشر انوارده دوام ایتدکجه اسکیر ، عادتا اختیارلار و اختیارلادقجه تجلیات ضیائیه و حیاتیه‌سنده صاللانیر . بناءً علیه کواکبده بعضاً آنی اوله‌رق بر طاقم تصعدات ضیائیه حادث اولور؛ طبقی بر جسم حیاتی‌ده اولدیغی کبی کواکبده دخی نبض حیاتی کسب ضعف ایدر . شمسمزده نبض حیاتی اونبرسنه فاصله ایله آتار . بر دمیرخانه اوجاغی تصور ایده‌لم‌که هر ۱۱ سنه‌ده بر کره یکی بر کمور توزی کتله‌سی اخذ ایتسون . ایشته بو اوجاق شمسمزك بر تمثالی‌در . اوجاقده کسب ضعف و خفت ایتمکه باشلایان آتش ، بو یکی کتله‌یی بلع ایدنجه ناصل شدتلنیرسه شمسمز دخی اونبر سنه‌ده بر کره حرارتی تزیید ایدر ، بالنتیجه سطحنده مدهش قیوپلجه‌لره اندفاعلر پیدا اولور ، غازلر کاملاً یانار و غایت صیجاق غازلر تصعدات ضیائیه حاصل ایتدیکی جهتله علی العاده غایت پارلاق اولان سطح شمسده مظلم قسملر حصوله کلیر . ایشته لکه‌لر بو مظلم قسملردن عبارتدر . »

اکر شمس بزدن متحول اللمعان کواکب قدر اوزاقده بولنسه ایدی لمعانی ، شوائبك کثرتلی بولندیغی زمانده غایت زیاده کوریه‌جك و بالعکس لکه‌لرك آز اولدیغی زمان عادتا سونه‌جکدی .

قامیل فلامار یونده بو فکری تأیید ایلیور : لکه‌لر ، فعالیت شمسیه‌نك تزایدینه بر نشانه‌در . شوائبك مظلمیتی ظاهری اولوب ، حقیقت حالده لکه‌لر شمس کرهٔ ضیائیه‌سنده مواد ناریه‌نك مقر غلیان و طیرانی اولان مرکزی اوجاغه آچلمش بر در فتحه‌در . بناءً علیه شوائب شمسیه‌نك زیاده‌لکی تزاید حرارته دلالت ایدر .

* * *

ایشته لکه‌لرك صمیم شمسده متحدث تبدلات عظیمه‌یه اماره اولدیغی آکلاشلدی . شمدی عجبا کندمزه شو سؤالی ایراد ایتمزمی‌یز :

سیاره‌مزك هر ذره‌سنه حاکم اولان شمسده بو قدر تبدلات وقوعه کلیرده ارض بوندن متأثر ، بوکا معکس اولمزمی ؟ تبدلات شمسیه ایله حادثات ارضیه آره‌سنده مناسبت یوقمی‌در ؟ سینسرك ایضاحاتی درخاطر ایدنجه ذهنه شو قناعت کلیر : تبدلات شمسیه‌نك سطح ارضده تجلی و انعکاس ایتمسنی قبول ضروری‌در ، بونده شبهه ایدیله‌مز .

بیوك هرشل هنوز بو قناعتی تأیید ایده‌جك بر مشاهده یوقکن ، شوائبك مدت دوریه‌سنی بیله مکشوف دکل ایکن ۱۸۰۰ تاریخنده :

«اتمكك بهاسی، شوائب شمسیه ایله مناسبتداردر.» دیمشدر .

او زماندن بری بو قناعت تأید ایلمشدر . شوائب شمسیه‌نك بر چوق حادثات ارضیه ایله علاقه‌دار اولدیغی آکلاشلمشدر. بونلری برر برر ایضاح ایتمك لازمدر .

اولاً شوائب شمسیه تحولاتنك میقناطیسیت ارضیه ایله اولان ایتلاف و توافقی — میقناطیسك اهتزازاتی اعظمی قیمق حائز اولدیغی زمان شوائب شمسیه‌ده دخی اعظمی قیمت واردر ؛ اهتزازات میقناطیسیه بالعکس اصغری‌یه تنزل ایتدکده لکه‌لرده حد اصغری‌ده‌در یعنی میقناطیس اهتزازاتنك ایکی اعظمی قیمق بیننده طبق لکه‌لرده اولدیغی کبی اون بر سنه کذر ایدر. مثلا ۱۸٤۸، ۵۹، ۸۰ — ۸۱، ۸۳ — ۸٤، ۹۲ سنه‌لرنده تخلف میقناطیس اعظمی و ۱۸٤٤، ۵٦، ٦۷، ۷۸، ۸۹ ده اصغری اولوب شوائب شمسیه‌نك حد اعظمی واصغریسی‌ده تمامیله مذکور سنه‌لره توافق ایلمشدر. کذلك ابرهٔ میقناطیسیه بعض کره خلاف عاده تأثرات شدیده اظهار ایلیور. بو تأثیراتده زماناً شمسده‌کی تحرکات شدیده‌یه توافق ایدییور. ایشته بو برنجی مناسبتدر .

ثانیاً ابرهٔ میقناطیسیه‌نك انحرافی — ۱۸۵۹ سنه‌سی ایلولنده ایکی راصد بربرندن آیری اوله‌رق رصد ایدرکن شمسده بر لکه‌نك اورته‌سنده ییلدیریم کبی بر نورانی عمود اشتعال ایتدیکنی کورمشلردر. عین زمانده راصدلرك بولندیغی موقعلرده ابرهٔ میقناطیسیه عادتا تجنن ایتمش کبی یرندن قوپارجه‌سنه صیچرامغه باشلامش و بوحال برساعت قدر دوام ایتمشدر. کذلك یوز بیك کیلومترو طوله مالك بر شائبهٔ عظیمه‌نك حین ظهورنده [تشرین اول ۱۸۸۲] اهمیتلی تأثرات میقناطیسیه تحدث ایتمش، تلغراف آلتلری ایشلمامکه باشلامش، آلات میقناطیسیه هر برده دهشتلی اهتزازات قید ایلمشدر.

۱۹۰۷ سنه‌سی شباطنده دخی بر طاقم اختلالات میقناطیسیه سرزدهٔ ظهور اولمش و بر چوق تلغراف تللری معطل قالمشدر ؛ بو اثناده شمس رصد ایدلمش و جسیم بر لکه مشاهده قلنمشدر . شوائب شمسیه‌نك فعالیت میقناطیسیه ایله مناسبتدار اولدیغنه هیچ شبهه یوقدر. [*]

ثالثاً فجر شمالی حادثه‌سی — فجر شمالی‌نك مدت دوریه‌سی‌ده اون بر سنه اولوب مدت دوریهٔ شوائبه معادلدر .

[*] بوکا اعتراض ایدیلیور . اعتراضلردن الك قوتلیسی شودر : انکلتره‌ده ستونی هورست رصدخانه‌سنده تحولات میقناطیسیه وشوائب شمسیه‌یه متعلق واون سکز سنه‌لك بر جدول یاپلمشدر . بو جدولك مطالعه‌سندن مستبان اولدیغنه کوره اولاً بعض لکه‌لر اختلالات میقناطیسیه حصوله کتیرمه‌دن یکمشدر وثانیاً شمسك کرهٔ مرئیه‌سنده لکه مشهود اولمدیغی حالده اختلالات میقناطیسیه حصوله کلمشدر . اسپانیا راصدی سیره‌را بوایکی مانعه‌یی دفع ایدییور، دییورکه اولاً شوائب ایکی قسمدر، فعال وغیرفعال. غیر فعال اولانلر بولندیغمز مناطقده حس اولنه‌جق بر تأثیر حصوله کتیرمز. ثانیاً شمسده فعالیت اولوب اولمدیغنی آکلامق پك مشکلدر ؛ زیرا بو فعالیت یالکز شمسك طبقهٔ ضیائیه‌سنده متکون لکه‌لرله تجلی ایتمیوب طبقهٔ لونیه‌سنده [فلوكولی] دینیلن اشکال تحدثیله‌ده رونما اولور . حالبوكه جدولده [فلوكولی] لره دائر بر قید ورصد یوقدر .

محترم مبعوثلرمز

Nos députés

محی الدین بك — نیکده
Mouhiddin Bey — Nigdé

یورغاکی افندی — نیکده
Yorghaki Ef. — Nigde

ادیب بك — یوزغاد
Edib Bey — Yozgad

خیرالله افندی — یوزغاد
Khairoullah Ef. — Yozgad

رابعاً حرارت ارضیه‌نك تحولی — ارضمزك احوال جویه‌سی ایله فعالیت شمسیه آره‌سنده مناسبت موجود اولوب یابس وصیجاق سنه‌لر شوائبك اعظمی زمانه توافق ایلدیکی کبی فیضانلی ، یاغمورلی ، صوئوق سنه‌لرده شمسك لکه‌سز ، آسوده زمانلرینه مصادفدر .

خامساً قامیل‌فلاماریونك یکرمی‌بش سنه‌لك مشاهداتنه نظراً شوائب سطح شمسده نه درجه بیوك بر ساحه اشغال ایدرسه کستانه و لیلاق آغاجلرینك چیچکلری‌ده اوقدر چابوق بیتیشمکده‌در . فی‌الحقیقه ۱۸۶۲ الی ۱۸۹۵ سنه‌لرنده شوائب سطح مرئی شمسك میلیونده ۹۷٤ الی ۱۱٦٤ نی قاپلامش ومذکور آغاجلرك یاپراقلری مارت اواخرنده تظاهر ایدوب چیچکلری ٤ نیسانده میدانه‌چیقمشدر. حالبوکه ۱۸۸۷ سنه‌سنده شوائب سطح شمسك میلیونده یالکز ۱۷۸ نی اشغال ایتدکندن اوراق انجق ۲۱ نیسانده وازهار ایسه بك کیج اوله‌رق ٥ مایسده ظاهر اولمشدر .

سادساً مدققیندن بر ذاتك ۱۸۵۳ الی ۱۸۹٦ سنه‌سنه قدر اجرا ایتدیکی تدقیقات شکیبانه نتیجه‌سنه نظراً قیرلانغیجلر،

محترم مبعوثلرمز

Nos députés

قاسم افندی — انقره
Kassım Ef. — Angora

اسپارتالی افندی — ازمیر
Spartali Ef. — Smyrne

محمد صادق افندی — بیله‌جك
Mehmed Sadık Ef. — Bilêdjib

تئه‌دور قسطنطينيديس افندی ـ ردوس
Théodore Constantinidis Ef
Rhodos

يوسفجقلر، بلبلار واحتمال كه كافهٔ طيور مهاجره ممالكمزه، شمس زياده لكه‌لی اولديغی زمانده‌ها ايركن عودت ايتمكده‌در

سابقاً زلزلات ارضيه. ١٨٨٤ كانون اولنده اسپانيانك اندلس قطعه‌سنده بر حركت مدهشهٔ ارضيه وقوعه گله‌رك اومعمور ولطيف حوالی‌يی خرابه‌زاره چويرمشدر . عين زمانده ليزبونده راصد موسيو لاسرداشمسده برشوائب جمله‌سی ولكه‌لردن بعضيلرينی احاطه ايدر صورتده ضيادار فاكوللر رصد ايلمشدر

تزلزلات ايله فعاليت شمسيه آره‌سنده‌كی مناسبت سچيليا وقالابره زلزلهٔ هائله‌سنده برده‌ها توضح ايتمشدر. بوزلزله هنوز خاطرلرده در. مسينا كبی برقاج بلدهٔ دلآرايی آلت اوست ايتدی، يوز بيك قدر تلفاته سببيت ويردی.

برچوق زمانلردن بری شمسی رصد ايدن هيئت شناس موسيو مورو بومناسبتله برمقاله يازمشدی ؛ اهميت فوق العاده‌سنه بناءً خلاصةً نقل وترجمه ايديورم . مشاراليه ديوركه :

« فعاليت بركانيه وتزلزليه‌نك موقوت اولديغی يعنی بر مدت دوريه‌يه تابع بولنديغی اصلا شبهه گوتورمز . بونك صحته قناعت گتيرمك ايچون غزته‌لری اوقومق كافيدر .

بر زلزله هیچ بر وقت منفرد دکلدر. بوکا یوز مثال کتیره بیلیرم. بوراده زلزلات اخیره‌یی ذکر ایله اکتفا ایده‌لم.

۱۹۰۸ سنه‌سی تشرین ثانیسنك اون ایکیسنده بلچیقاده، آلمانیاده، وستفالیاده وسائر ممالکده زلزلات وقوعه کلشدر.

عینی سنه کانون اولنك اون طقوزنده: لایچیغ‌ده ساقسونیانك حوالئ غربیه‌سنده، تورنیز طرفلرنده حرکت ارض تحدث ایتمشدر.

کانون اولك یکرمیسیده: فرانسه ایالاتندن من‌ته‌لوراده زلزله وقوع بولمشدر.

او تاریخدن صوکره زلزلات تمام ایتمش، آمریقاده حرکات ارضیه وقوعی خبر آلمش وبر قاچ کون کچر کچمز ایتالیا زلزلهٔ هائله‌سی تحدث ایلشدر.

بو سلسلهٔ زلازل، ۱۹۰۵ ایلولنده، ۱۹۰۶ مارتنده و ۱۹۰۸ آغستوسنده سرزدهٔ ظهور اولان حرکات ارضیه‌نك بر تکرر موقوتی‌در. بو جدولك سنین سابقه‌ده تشمیلی قابلدر.

کرچه استاتستیقلر ارضك متمادی‌صورتده رعشه کچیردیکنی ارائه ایدییورسه‌ده بونلردن حادثهٔ زلزلیه‌نك یازه نسبتله قیشین دها کثیر الوقوع اولدیغی آکلاشیلیور؛ زلزله‌نك شدت ووسعتی‌ده صیجاق موسمه نسبتله صوغوق موسمده اوچ بچق کره زیاده‌در. کذلك حرکت ارض کوندوزه نسبتله کیجه واقشامه نسبتله صباحلین دها زیاده وقوعه کلیر.

تزلزلاتك صورت توزع و انتشاریله اك زیاده موافقت عرض ایدن حادثه هوای نسیمی دەکی الکتریقیتدر. حالبوکه تجلیات معظمهٔ الکتریقیه ومیقناطیسیه‌نك شمسدن متولد اولدیغی معلومدر. بناءً علیه تزلزلاتك ارض خارجنده کائن بر سببدن نشأت ایتدیکنی وشمسك حادثات برکانیه وحرکات ارضیه‌ده مهم بر رول اویناديغنی استنتاج ایلرم.

فعالیت شمسیه‌نك هر اون بر سنه‌ده بر کره حد اصغری‌دن مرور ایلدیکنی بیلیرز. شمدی خبردار اوله‌لم‌که اندفاعات وفورانلر فعالیت شمسیه‌نك اصغری اولدیغی دمله‌رده وقوع بولور.

بو قانون شوائب شمسیه‌نك مبدأ رصد ومشاهده‌سی اولان ۱۶۱۰ تاریخندن یعنی اوچ عصردن بری مستثنیات ایله تخلل ایتمامشدر.

اندفاعات برکانیه‌ایله مترافق اولمیان حرکات ارضیه‌یه کلنجه: حرکات مذکوره بالخاصه فعالیت شمسیه‌نك تبدلی زمانلرنده وقوعه کلیر، تبدل کرك تزایدی وکرك تناقصی اشعار ایلسون. بو نظریه سایه‌سنده بر چوق تزلزلاتی قبل الوقوع کشف واخباره موفق اولدم.

۱۹۰۵ سنه‌سنده فعالیت شمسیه حد اعظمی‌ده ایکن بردنبره تناقص ایلدی، بونك اوزرینه شدتی حرکت ارضلر وقوعه کلدی. فعالیت شمسیه ۱۹۱۲ سنه‌سنه قدر تناقصده دوام ایده‌جك‌واوسنه حد اصغری‌یه واصل اولدقدن صوکره تکرار تزایده باشلایه‌جقدر. بناءً علیه ۱۹۱۲ سنه‌سنده برچوق حرکت ارض تحدث ایده‌جکی اغلب احتمالاتدر.

مع هذا فعالیت شمسیه‌نه آتسزین ونه‌ده منتظم بر منحنی تعقیب ایدرك اکسیلمیور.

فعالیتك اثنای تناقصنده بر خسته‌نك نبضنده
اولدیغی کبی علی‌الاکثر شایان دقت صیچرایشلر
وقوعه کلیور .

الأهمّ صیچرایش‌ا کثریا حد اعظمی‌دن
اوچ سنه صوکره تحدث ایدر . صوك اعظمی
۱۹۰۵ ده وقوعه کلدیکی جهتله شمدی
اوزرندن اوچ سنه کچمش دیمکدر ؛ بناءً علیه
فی بو مشاهدا تزلزلاتك بحرانلی بر زماننده
بولنیورز »

موسیو موروونك ایضاحاتنه بر شی علاوه
ایتمیه‌جکم، یالکز مسأله‌نك اهمیت فوق‌العاده‌سنه
مبنی اعتراضات واقعه‌یی تذکاره لزوم کوردم.

فرانسه علم الارض علماسندن موسیو
ایستانیسلاس مونیه شوائب شمسیه‌ایله حرکات
ارضیه ارەسندەمناسبت بولانلره اعتراض‌ایدیور.
مع التأسف سویلرم‌که مومی الیهك اعتراضاتی
قوی بر اساسه استناد ایتمیور . معهود دوقتور
فالب کبی یا کلش بر محاسبك، سیلبرمانك خطاسندن
بحثله اکتفا ایلیور [*] سیلبرمانك خطاسی‌ده
بام باشقه ، اوذات تزلزلاتی کواکبك وضعیتندن
کشف واستخراجه چالیشیرمش، حالبوکه،موضوع
بحث شوائب شمسیه‌در ، بو بابده ایسه بر محق
اعتراض سرد اولنمیور .

موسیومونیه‌نك اعتراضات واهیه‌سنه مقابل
اورته‌ده وقایع، مادی دلیل واردر. مثلا موسیو
مورو ۱۹۰۷ سنه‌سی آغستوسنده نشر ایتدیکی
مقاله‌ده رصدات شمسیه‌یه استناداً : « ۱۹۰۹
سنه‌سی نهایتنه قدر فاصله ایله تزلزلات وقوعه
کله‌جك . » دیمشدر . وقایعك مشارالیهی نه
قدر تصدیق ایتدیکنی سویلمکه لزوم یوقدر.

بو بحث مهمی بیتیرمه‌دن اول بیطرفلغی‌وبو
مسأله‌ده صلاحیتی شبهه کوتورمین بر عالمك ،
راصد محترم موسیو ده‌لاندرك فکرینی نقل
ایتمك فائده‌دن خالی دکلدر . مشارالیه شمسك
ارض اوزرینه اولان نفوذندن بحث ایدرکن :
« بالجمله عناصر ارضیه‌نك شوائب شمس مدت
دوریه‌سنه تابعاً آز چوق متأثر اولمسی اغلب
احتمالاتدر . بعدیدکی شمس حقنده‌کی تدقیقاتك
اجمال نتایجنده دیورکه : « کونشك ماده‌سی
بیوك بر ارتجاجه دوچار اولیور ، شمسك قوهٔ
الشعاعیهٔ عمومیه‌سی‌ده اغلب احتمالاته کوره بو
ارتجاجه اشتراك ایدییور وحتی بوارتجاج بعض
مرتبه ارض وسیاراته بیله ممتد اولیور.»

شونی‌ده علاوه‌ایده‌یم‌که بحر محیط‌هندی‌ده
موریس آطه‌سنده کائن رصدخانه مدیری‌موسیو
(ملدرون)مشاهدات ورصداتنه‌استناداً قاصیرغه
وفورطنه‌لرله شوائب شمسیه آره‌سنده مناسبت
اولدیغنی خبر ویریور. راصد مومی الیه فعالیت
شمسیه‌نك‌حداعظمی‌ده‌بولندیغی‌زمان قاصیرغانك
ده زیاده‌لشدیکنی دفعاتله تحقیق ایتمشدر.

بو مثاللردن ا کلاشیلیورکه حادثات ارضیه
ایله‌فعالیت شمسیه بیننده صیقی بر مناسبت واردر.

* * *

شمدی محیا شمسك بزم ایچون نه قدر
حائز اهمیت اولدیغنی تعین ایتدیمی؟

[*] رەووده‌دومونده‌۱ شباط ۱۹۰۹ صحیفه ۶۷۷ —
۶۷۹

شمسی هرکون رصد ایتمك، بوندن باحث علمه‌درت ال ایله صارلمق منافع حیاتیه‌مز اقتضاسندن در. چونکه:

ایشته قرص شمسده بر لکه... برثانیه صوکره هولناك بر صارصنتی نتیجه: معموره‌لر رسیدهٔ قسر خاك، بیکلرجه انسانلرده برابرجه پیوستهٔ غیای عدم...

ایشته‌قرص شمسده برلکه... حا انکیز سنه صوکره بر بیوك دهانك محل وقوعیده کشف ایتمیه‌جکنه و بوصورتله بیکلرجه همجنسی بر موت محققدن قورتارمیه‌جغنه بزی کیم ایناندیره بیلیر؟ نسل اخیر حقیقت جوینده‌در، عجبا انسال مستقبله حقیقتفکار اولمیه‌جقمی؟ طبیعتك سرائرینی، برربرو سوکوب ذکانك شرفنی اعلا وانسانیتك منافع حقیقیه‌سنه خدمت ایتمیه‌جکمی؟

شمس صانکه بر غول هیبت نثاردرکه

Nos députés — محترم مبعوثلرمز

میشل چلبیدیس افندی — ساقز
Michel Tchilyidis Ef. — Chio

رفعت بك — حلب
Rifat Bey — Alep

بر کورلتو، بر جهنمی روزکار... نتیجه: معموره‌لر مبدل وحشتزار، بیکلرجه انسان استخوان بسما...

بو کون زلازل ارضیه، قبل‌الوقوع عمومی بر صورتده کشف واخبار اولنه‌بیلیور؛ فقط محل وقوعی صورت صحیحه‌ده تعیین ایدیله‌میور. أوت، فقط یکرمی سنه، یاریم عصر، ویایوز

ارضی، الندە ناچیز بر آینه کبی طوتیور، غولك هر شهیق وزفیری، صدر آتشیننی منتظم فاصله‌لرله کنیشلتدکجه وقیصالتدقجه آینه‌یه عکس ایدن نفحاتی‌ده چوق ویا آز بر اثر براقیور.

آه شمسك حرارت‌منشعه‌سی بزی نه‌قدر اسیر ایتمش... مثلا بو سنه آزالدیغی حرارته عرض احتیاج ایدن فلان محصول یتمز، عقیم

وجيليز قالير ، نتيجه : چيفتجيلر يوقسول ، بسته‌لب . . قرص شمسده برلكه : قوراقلق ، فقرالق . . .

شمسك اسرارينى حل ايده‌جك داهى نه بيوكدر! نعمت ناشناس انسانلر بيله اوكا قارشى حس شكران بسليه‌جكدر . او داهى رنجبره بو سنه بولاف اكمه ، بيتمز ؛ كيجى‌يه بو سنه‌هند دكزينه كيتمه ، كيدن كلمز ديه‌جك ، اولدن انتقال ايتمشز ديمكده مضطر قاليرز . حالبوكه بر زمان مستقبله عطفاً سويلديكم حالات ، ١٧ و ٢٠ نجى عصرلر آره‌سنده‌كى فرق قدر فوق العاده‌لك وغرابت عرض ايلمز .

علم هيئت «لاپلاس» ك ديديكى كبى : «موضوعنك علويتيله ونظرياتنك مكمليتيله فكر بشرى‌نك اڭ كوزل آبده‌سى» اولمقله برابر فنوندن نتايج ماديه بكلينلر نظرنده يالكز بر مزيتى حائزدى ،

Nos députés — محترم مبعوثلرمز

داغاواريان نظرت افندى — سيواس
Dr. Nazaret Daghavarian Ef. — Sivas

توفيق بك — كرك
Tevfik Bey — Guerk

عقامته محكوم مساعى‌يى مفيد برحاله كتيره‌جك ، موت محققه محكوم برحياتى فنادن قورتاره‌جق . .

احتمال كه شو ملاحظات خياليرستانه ومبالغه‌لى كوريتور . فقط ايى دوشونولورسه اويله دكلدر . كنديمزى مثلا اون يدنجى عصرك قدمهٔ اولى سنده فرض ايدر ، بر او عالمه وبرده يكرمنجى عصرك بدايعنه بقارسه‌ق بز باشقه بر كره‌يه اوده سير وسفر سفائنى ممكن قيلمسى ايدى . فقط بوندن صوكره علم جليل هيئت ، كنديندن نتايج ماديه بكلينلرك امالنى بلغاً مابلغ تطمين ايده‌جكدر ، او صورتله كه اڭ مادى كورينن علوم بيله نتايج اعتباريله آنك تعريفى ناقابل درجه‌ده مادوننده قاله‌جقدر .

علم الحيات علماسندن فليكس لودانته‌ق ديبوركه :

محترم مبعوثلرمز

Nos députés

احمد شرف‌الدین بك — بولی
Ahmed Cherefeddin Bey—Bolou

عبدالوهاب افندی — بولی
Abdulvehab ef. Bolou

وارتکس افندی — ارضروم
Vartkess Ef. — Erzeroum

خیری بك — کوشخانه
Hairi Bey — Gumush-Hané

«بشر فنك صوك مقصدینه ، صوك غایه‌سنه شایان حیرت بر صحت تقریبیه ایله بالکز علم هیئتده واصل اولمشدر. اومقصد اخیر حادثاتی وقوعندن اول کشف واخباردر .»

أوت، علم‌هیئت سایه‌سنده بعض‌اجرام [شعرانك مرکبه‌سی ، نپتون سیاره‌سی کبی] دها هیچ بر فانی‌نك کوزینه کورونمه‌دن کشف اولنمش ، موجودیتلری قبل التحقق اخبار ایدلمشدر ؛ ینه علم هیئتدرکه فلان جرمك بر معین نقطه‌یه نه وقت کله‌جکنی وقوعندن بر عصر ، بش عصر ، اون عصر اول اخبار ایلر. وقس‌علیه البواقی. فقط شمسك مظلهٔ سرائری یواش یواش فتح اولندقجه علم هیئت اخباراتی تزایید ایده‌جك وآتمك بهاسنی بیله قبل التحقق تعیین واخباره موفق اوله‌جقدر .

محمد علی توفیق

حریت

بیکلرجه فلاکت ایله بیکلرجه فجاعت ،
هپ قانلی سمالرده گزن سایهٔ نکبت . .
بیکلرجه زهرلرله زمانلر کچیردک
برغایهٔ مشئوم ایله نفرت کتیردک . .

لاکن بو کون آرتق بوتون احزان سیهفام
بر ساحهٔ غمبستهٔ نسیانه آتیلدی . .
آفاق حیاتمده‌کی هر موجهٔ آلام :
بر خندهٔ حریته بر نوره صارلدی . .

لبریز سعادت یکی بر کوکب زاهر ،
مخمور ومذهب یکی بر نور مظاهر :
ناگاه سمالرده طلوع ایتدی ، اویاندی . .

قلبمده‌کی آلامی بردن صاریبورکن
حریت آمال او کوزه‌ل هالهٔ روشن :
روحم متخیل اونی بر والده صاندی . . .

قاضی کوی : ۱۱ تموز ۳۲٤

محمد بهجت

ذات حضرت پادشاهینك جلوس همایونلرینی روسیه چاریه تبلیغه مأمور هیئتك پترسبورغده سفارت عثمانیه‌ده آلنان رسملری
La mission Ottoman chargée de communique au Tsar l'avènement au trône de S. M. I. le Sultan
(Photographie prise a l'ambassade de Turquie à Saint-Pétersbourg.)

۳۱ مرت حادثه‌سی اوزرینه مشروطیتك محافظه‌سی ایچون بروسه‌ده اجتماع ایدن كوكلیلر
Troupe des volontaires à Brousse

تیاترو و اخلاق

(مابعد)

مع مافیه آتنه‌ده اولدیغی کبی بر درجه‌یه قدر رومه‌ده‌ده اخلاق عمومیه خرستیانلغك قبول ایتمدیکی بر تصور حیاتی اوزرینه بنا ایدیوردی .

بو تصور حیاتی فلسفی یاخود ملکی وقایع حیاتیه‌یی، لزوم ذوقی، عشق حیاتی مشروع عد ایدیوردی. غایهٔ حیات حیاتدن عبارتدی. بونك خارجنده بر حس یوقدی . اولسه بیله غایت مبهم قالیوردی . فضیلته موعود مکافات صحت روحیه‌دن عبارتدی ؛ دها دوغروسی روحله برابر محو اوله‌جق شیلرك صحت تامه‌سندن عبارتدی. حالبوکه خرستیانلقده اخلاق وحیات حقنده‌کی اعتبار باشقه ایدی. اونجه حیات بشر طوپراق اوزرنده‌کی حیاتدن عبارت قالیوردی. بو قدری، بو حیات ظاهریه حیات مستقبله‌یی احضار ایچوندی، اصل قسم بشر ارضده دکل سماده‌ایدی. وجود واذواق مادیه کندیلکلرندن هیچدی. اصل وطن مقدسه عودت اسبابی حاضرلایان فضائلی بولمق، صفوت وندامت نه‌دره اونی بیلمك لازمدی. قنالق طبیعتی تعقیب ایتمکدی. زیرا اساسنده طبیعت قنالغه میالدر . أییلك جناب حقه یاقلاشمق ایچون طبیعته مقاومتده‌در. انسانلرده دائما بولنمسی لازم اولان الك باشلیجه دوشونجه اولوم و آخرتی دوشونمکدر. او حالده ذوق واکلنجه نه‌یه یارایه‌جق ؟ ذوق مجرمدر. چونکه ذوق قانون طبیعتدن چیقمشدر. خرستیانلق انسانلرك اکثریسنه یاشامق واختلاط ایتمك حقنی متأسفاً بخش ایتمشدر. یوقسه دینك کزیده آدملرینه ریاضت وبکارلق توصیه ایدر .

بونلره قارشی تیاترو یاپار ؛ اخلاق ذاتاً علی العموم صنعتی قبول ایتمیور . تیاترولر ایچون دییورکه : « ترازمدیلر ، وقومدیلر بر طاقم جنایاتك و غیر جائز آرزولرك عرضندن باشقه بر شی دکلدر. بونلر مکروه ومستکرهدر. زیرا بویوك بر جنایتك، یاخود معیوب بر شیئك کوسترلمسی اونلرك اصلندن البت دها چیرکیندر. هیچ دکلسه دها تمیز دکلدر مادامکه بر قباحتك اجراسی ممنوعدر ؛ اونلری تعریف ایدن شیلرك‌ده ممنوع اولمسی لازم کلیر . تماشالرك الك بویوك تهلکه‌لرندن بری‌ده انسانلری جناب حقدن اوزاقلاشدیرمسی وافکار دینیه‌دن اونلری تجرید ایتمسیدر . بر انسان جناب حقك ایسته‌مدیکی بر یرده اونی هیچ دوشونه‌مز قومدیدن آلدیغی اذواق کوناکون ایچنده هیچ صاف و نزیه

قاله بیلیرمی؟ بر ترازه‌دی اقتورینك فریادلریله قولاقلری دولارکن بر پیغمبرك نصیحتلرینی خاطرلایه‌بیلیرمی؟! کر بر انسان ملتك بر طاقم اذواقی کندینی محتاج عدایدیورسه بر آز بکله‌سین، حیات مستقبله اوکا دها مؤثرلرینی صاقلایور، اوراده کورر.»

بونکله برابر هیچ بر زمان کرك دینی، کرك اخلاقی بو مخافتلر قطعی بر شکل الهمامشدر. تئه‌لوژی ایله اك زیاده مشغول اولان اون یدنجی عصرده بیله بوتون او مخالفتلر بر جای اعتراض بولوردی تماشاره قارشی نه‌قونسیلر، نه پاپالر عمومی بر محکومیت قراری ویره‌مدیلر. کلیسانك بو بویوك قوتلرنده‌کی سکوت تماشا مدافعلرینه اخلاقه قارشی کوزل بر قاچاماق ووقت قازانمق زمینی ایجاد ایدیوردی.

فقط کیت کیده تماشانك موقعی باشقه‌لاشیوردی. اسکی یونانیلرده دین یك مسامحه‌کار اولدیغندن تیاترویی تولید ایتمشدی. همان همان اهالی عبادتك بر قسمنی اونکله تشریك ایتمشلردی. قرون وسطاده آوروپاده غایت سرت و بی آمان بردین، پاپاسلرله متعصبلری تماشادن تماماً آییریوردی فقط تیاترویی تولید ایدن ذوق صنعت احتیاجی انسانلرك قلبنده او قدر قوتلی بر اساس طوتمشدرکه کلیسا ایلك عصرلرك شدت عنودندن صوکره بو آرزونك تسکینه یالکز مساعده ایتمك دکل تماشالر حقنده حمایه‌کارداورانمغه بیله مجبور اولدی. فی الحقیقه انسانلرك کافه‌سنی ید ضبطنه کچیرمك ایچون اونلرك بوتون احتیاجات طبیعیه‌لرینی تسکینه مجبور اولدی، حکومت وقوانین، عادات واذواق بر درجه‌یه قدر حمایه ایتدی. عصرلرجه ترازه‌دیلرك معنی اولان میستر mystère لردیندن استعانه ایتدیلر. واونك دوغرودن دوغرویه نفوذنده قالدیلر.

قوانین بشر ترازیق حتی قومیق بوتون تماشالرده حتی پاپاسلرله بیله قاریشمقده بر باس کورمدی. شو حالده قرون وسطا حکماسی تماشالره قارشی اسکی اتهاماتی تجدید ایده‌جك یرده اونلری طبیعته ضررسز بولمغه‌قدر واردی. بونی رهبانه قارشی کلمك فکریله یاپمدیلر. مسئله‌یی باشقه بر نقطهٔ نظرله محاکمه ایتدیلر. برشکل جمیتك خصمی اوله‌جق یرده او جمیتلرك احتیاجات دائمه‌لرینه آلیشمش اولدیلر. سن طوما: «محافظهٔ حیات بشر ایچون اکلنجه لازمدر. بو مقصده خدمت ایدن شیلرك میاننده بعض مباح مسلکلر واردر. بونك میاننده اویونجیلق انسانلری تسکین وتسلی ایدر. اعتدال دائره‌سند یعنی غیر مباح اطوار واقواله مراجعت ایدلمکسزین اجرا اولونورسه نه اویونلر غیر مباح اولور، نه‌ده اویونجیلر کناهکار» دیمشدر. سن طومانك بو سوزلری اون یدنجی عصر اعتقاد یوتی مضطر براقمشدر. بونلردن بری وواژن Voisin نامنده بر راهب سن طومانك سوزلری ایچون شونلری سویله‌مشدر: «بو بویوك ادم قومدیاجیلق ایچون اصلنده فنا بر صنعت دکلدر دیور. بویله بر ادعا آنجق متافیزیق بر نظریه‌یه قابیلمقله مسموع اوله‌بیلیر.» بو سوز ایسه اوزون بر اثرنده راهبلرله تیاترو طرفدارانی بر برینه یاقلاشدیرمق، سن طومانی‌ده تیاترو

عليهنده كوسترمك ايسته‌يور وديوركه: «بر سورو جاهل آدملر ايسته‌دكلری قدر بزه سن‌طومانی معارض وتياترولره طرفدار كوسترسونلر .» لكن سن‌طوما صوكنه قدر تياترونك اخلاق ايچون مضر اولديغنی ادعادن كيری دورمامشدر.

اون‌يدنجی عصره‌قدره سن‌طومانك فكری عموميتله قبول اولندی و ١٦٠١ سنه‌سنده بو خصوصده‌كی بر اثرنده سن‌فرانسو دوسال سن

آچيلمغه باشلادی .

بويوك بر عصر ادبی باشلايوردی. تياترو يالكز صولت عمومی‌يی تعقيب ايتمكله قاليوردی. باشلی‌باشنه‌ده برخط حركته مالكدی . بالخاصه فرانسه‌ده قاردينال دوريشليو كندی أرنده بر صحنه‌يايديروب كندی ترتيب ايتديكی اويونلری اوينامغه‌باشلادی. راهب‌دوبنياقه d'Aubignac برتياترو مدافعه نامه‌سی قلمه آلديردی . اون

فاس امراسندن عبداله‌الفاسی
Si Abdallah el Fasi

فاس امراسندن الحاجی محمدالمقری
El Hadji Mohammed Mokri

Les Ambassadenrs Marocaines en Frauce

طومانك فكرينی‌يكيدن‌قبول ايتدی: «اويونلره باللر ، ضيافتلر ، قومديلر اساسلرنده فنا شيلر دكلدر . يالكز بی طرفدرلر . اكر ايی اجرا اولنورلرسه ايی ، فنا عد اولنورلرسه فنا عد اولنورلر.» بوزمانده تياترو كليسانك حمايه‌سندن بوتون بوتون ايرلديسه‌ده كندی كنديسنه كافی درجه‌ده شاملی ، كافی درجه‌ده قوتلی بر حالده دكلدی. فقط آززمانده صورت تشكل وتأثيری او قدر آرتمغه باشلادی‌كه فضلانك كوزلری

اوچنجی لوئی بربياننامه‌سنده تياترونك انسانلری برطاقم اشتغالات مضره‌دن چكيرمك ايچون بك معصومانه برواسطه اولديغنی سويلدی. عصرك نصف اولنك اك‌بويوك واك‌مهم حادثۀ ادبيه‌سی Cid «سيد» نام اثرك ظهوری اولدی .

كليسا بوتون بونلره قارشی حاكميت اخلاقيه‌سندن وازكچه‌رك سكوتله مقابله ايده‌بيليرميدی؟ لوترك پروتستانلقله دينده‌اجرا ايتديكی تعديلات دەقارتك فلسفه‌سی، فكر بشرك مأذونيته دوغرو

طرفداری قوت حاکیتنی تزیید لزومنی کوستریوردی .

بو زمانده کلیسانك الك‌مهم مورالیستلرندن نیقول غایت اینجه بر لسانله Traité de la comédie اثرنده تیاترونك مهالکنی ذکر ایدرکن عشقك کیتدکجه‌ یبه‌سلرك اساسنی تشکیل ایتدیکنی، تیاترو صالونلرینك هر درلو افکار حفیفه‌یی جمع ایتدیکنی ، جناب حقه وکلامنه قارشی اوراده هر درلو ممانعتلره تصادف ایدلدیکنی نقل ایدر .

پاسقال‌ده الك بویوك اذواقك حیات دینیه‌یه مخالف وبونلرك ایچنده الك تهلکه‌لیسنك تیاترو اولدیغنی ادعا ایدر .

فقط تیاترو یك صوکره خلقه آخلاقی درسلر ویردیکنی ادعایه و حقیق وساخته معتقدلری بر بریندن آیرمغه باشلادی . بر بری آرقه‌سندن مولیه‌رك‌دون جوان وتارتوف قومدیلری کلدی .

مع مافیه کلیسا مجادله‌یه بردن بره داورانمدی. بر ربع عصر صوکره آنجق تیاترودن افعه‌سنه عصرك الك بویوك بر شاعری اولان مولیه‌رله ایلریله‌دیکی زمان بو مجادله‌یه الك اول بو سوته باشلادی. اوزمان مولیه‌ر تارتوفك مقدمه‌سنده غایت قوتلی بر مدافعهٔ تماشا یازدی . مولیه‌ر بو مقدمه‌ده تیاترونك ادوار قدیمه‌ده ناصل دیندن تولد ایتدیسه فرانسه‌ده‌ده بر معاونت اخوتکارانه‌یه لایق اولمسی لازم کله‌جکنی سویله‌یوردی. ادعا ایدیوردی که وظیفه‌سی انسانلرده‌کی نقایصی اکمال ایتمکدر بو وظیفه غایت موثر وشافیدر . زیرا الك‌جدی نصایح اخلاقیه هیچ‌ قدر انسانلرچه الك تأثیرلی دکلدر. انسانلر قباحتلرینك فنالقلرینك، نقصانلرینك تصویرینی ایسته‌مزلر، انسان تکدیر وتعذیره تحمل ایدر، فقط کولونج اولمقدن پك‌زیاده قورقار.» مولیه‌ر بو سوزلردن صوکره کلیسانك اسکی راهبلرینك تیاترویه قارشی حکملرینی حکمسز براقه‌جق بر سوز اولمق اوزره : «کلیسا بویوك آدملرندن بعضیسی فی‌الحقیقه قومدی‌یی محکوم ایتدیلر. فقط اونلردن بعضیلرینك‌ده مساعده‌کار داوراندقلری انکار اولنه‌مز. بونلر قومدی‌یی ایی نقطه‌لرنده محاکمه ایتدیلر . اونلر ایسه الك فنا جهتلرینی آرادیلر .» عینی تارتوف مقدمه‌سنده تیاترویی نظر مساعده ایله تلقی ایدن بوتون نظریات سابقه الك اینجه دقایقیله بیان ایدلمشدر.

بك‌اوغلی پولیس مفتش میرالای
جرچیل بك
L'inspecteur de la Police de
Péra le colonel Cercil Bey

مولیه‌رك اسکی حمایه‌کارلرندن پرنس دوقونتی دیندار اولنجه مولیه‌ره ایلك جوابی ویرن اولدی. او، نیقولك دها اوزمان طبع اولنمامش کتابنی اوقومدیغی ایچون عینی فکرلری تکرار، وتیاترویی عشقه الك‌زیاده وسعت ویردیکی ایچون غایت تهلکه‌لی بولیوردی. فقط پرنس دوقونتی روحانیلر سلکنده دکلدی. جسمانی بر صفتدن

باشقه بر صفتی یوق ایدی. اخلاق دینیه‌یی محافظه‌یه مأذون اولانلر هنوز سکوت ایدیورلردی. حتی کلیسا داخلنده بری مساعحه‌کار، دیکری علیهدار ایکی طرف تشکل ایتمشدی. ژانسه‌نیستلرك (اخلاقیون) تیاترو حقنده‌کی شدت افکارینی کوردك. جزویتلر، کنجه اونلر مکتبلرنده اویونلر ویرمکه دوام ایدیورلردی.

قرالك حمایه‌سی آلتنده اوچ تیاترو قومپانیه‌سی واردی. سرایده ویریلن اویونلرده پاپاسلره اوچ صیرا یر تخصیص ایدلمشدی. فقط اون دردنجی لوئی بر آزاد افکار تعصبی حمایه ایتدی. سرایده‌کی راهبلردن سوانن Soanen اسمنده بر خطیب قرالك حضورنده ایراد ایتدیکی بر نطقده: « تیاترولرك، بالخاصه قومدیلرك هر عصره تولید ایتدیکی دهشتی انکار ایدن دینی‌ده انکار ایتمش صاییلر » دیدی. بونکله برابر بو هجوم حیات دینیه‌ده بیله بر مقاومت بولدی. ۱۶۹۴ ده قافارو Caffaro اسمنده بری سن طومانك نظریه‌سنی تعقیب ایله: « بر زمانلر تیاترو فنا بر صورتده اجرا اولنمش، اوله‌بیلیر. فقط بو کون مادامکه مخالف صفوت دکلدر، غلیان ابتلائی تولید ایتمیور، تیاتروده اویونلر ویرمکده واونلری تماشا ایتمکده بر محذور یوقدر. »

فقط دیکر طرفده بو فکرلری درمیان ایدرك تعصبه کولنلره: « بو کون کولنلره آجیرم، زیرا یارین آغلایه‌جقلر. » دینلر اکسیك دکلدی.

دوام اولنه‌جق

مفید راتب

منظوم كوچوك حكايه

منفادن عودت

— شهاب‌الدين سليمانه —

كيجه‌يدى . . مرمره ساكن، قرده يوكسكدن
اوسطح نائمه ايشلردى بر سراب سمن . . .

واپور تهى كبى سرعتله افق اميده
شتاب ايدوب قوشيوردى . . كوكرته اوستنده

خياله، كولكه‌يه بكزر بر انسان اسكلتى
يواش يواش كزييوردى . . بوايشته بر منفى . .

وطن جدا اولالى تام سكز ييل اولمشدى؛
زواللى‌نك صاچى آقلرله خيلى دولمشدى.

اوتوز ياشنده هنوز يوقدى هركورن لكن
صانيردى اللى ياشنده . . سوملى چهره‌سنك

ضعيفلغيله برابر اصيل اولان رسمى
عيان ايدردى نظرلرده روح پرعزمى.

كناره كلدى داياندى غريق استغراق؛
دوشوندى كوزلرى افاقه قارشى باشلانه‌رق!.

§

ده‌كز، قمر . . ايكى شعرى بوارض سفلينك
تفكراتنه آچمشدى بر صباح كزين . .

صباوتنده‌كى ايام صاف و ممتدى
بو ماهتاب ايله بردن تخطر ايتمشدى :

أوت نه‌خوشدى چوجوقكن حيات معصومى
قمر، ضيا وچيچكلرله سوسلى بالقونلى

كوچوك برأولرى‌واردى بوغاز ايچنده؛ده‌كيز
اوكنده خوش جريانيله چيرپينر؛ سسسز

صولرده عكس قمر صرمه صاچلرله كولر،
ويرردى روحنه بر شوق اعتلاپرور.

اوبويله اينجه فكرلر، اينجه حسلرله
يواش يواش بويومشدى . . وصوكره مكتبده

لكن صباوتى آه خوشدم حياتيدى
زواللى عمرى بوتون بويله صاندى، آلداندى.

بو شب دهكيزلره قارشى بوأسكى رؤيالر
تخطرنده ياشاردى ملون وسحار...

سياده شمدى قرهكيت كيده تكاثف ايدن
ياموق بولوطلر ايچنده ملول وحس افكن—

چيزردى صفحهٔ آبه مشوش وبى‌فام
نكاهه شبيه ويرن بيك خطوط استفهام!..

§

أوت او خيلى چالشمش و صوكره مكتبدن
چيقوب حياته قاريشمشدى...مكتبده ايكن

حياتى سودیرهجك بيك اميد شعر و خيال،
كنيش جبيننى تنوير ايدردى؛ پر آمال

نظرلرنده وقورانه بر باقيش واردى ..
ديیوردى:«سى ايله ناموس يتر.»محيط آچى

تحكماتنه واقف دكلدى بيچاره
فقط كچيكمهدى اوكرندى ظلم ووحشتله،

ناصل،نهدرلو يالانلرله بى‌نصيب حيات
وطن سوروكلهنيور حفرهٔ مماته؛نجات

اميدى يوق كبى...لكن بر محترم وطنى
بوحال ذلتهدوشمش كوروبجه وجدانى

او قهرمان چوجوغه بر وظيفه يوكلتدى؛
اومستبدلره—ايلك حسى—كين و نفرتدى

فقط بوكين ايلهنفرتله محو استبداد
دوشوندى اولميهجق.. تااوزاقده برامداد

يواش يواش اوكا برنور تسليت ويردى..
بو(مشورت)او زمان اتحاده رهبردى.

مخابراته كيرشمش وچوق اميد ايتمش،
وخيلى ايش كورهبيلمشدى. آلتسزين مدهش

برافترا ايله بيچاره نفى ايديلدى .. تمام
سكز ييل ايشته اومنفاده قالدى بى آرام.

§

قر افقده غروب ايليیوردى؛ سينهٔ شرق
برايچه بوسهٔ كلفامه اولدى مستفرق..

داغيلدى ظلمت ماضى ديمككه استقبال
بورتك شعر ايله دوغمقده؛ نير اقبال

افقده مدنكاه ايلينجه سيسلرده
كوروندى اسكى بيزانسك خيالى پرخنده.

بويوك وقبهلى معبدلريله شهر بنام
منارهلرله بوكنجك اوكنده دوردى سلام.

تحسين ناهيد

استانبول

مشروطیتدن اول وصکره

— مابعد —

[یکه‌جی زاده عزت فؤاد پاشانڭ
فرانسزجه بر اثرلرندن ترجمه‌در]

تیمارخانه‌جی بزی اورادن « متهورلر » دیو توصیف ایتدیکی بجانینڭ دائره‌سنه ایصال ایتدی. بالنسبه ساکن اولان دلیلرڭ کروب طولاشمه‌لرینه مخصوص بر قوریدورڭ نهایتنده، بردنبره، انسانڭ تماشا ایده‌بیله‌جکی الڭ مؤثر، الڭ حزن آور، الڭ مدهش منظره‌نڭ قارشیسنده توقف ایلدك .

غیر اختیاری اوله‌رق بر آدیم کری اتدم . جبار تیمارخانه‌جی بکا دیدیکه «قورقمه‌ییکز . . . منزه بر شی یاپه‌مازلر» اوت ، شبهه‌سز مادة بکا بر شی یاپه‌مازلردی . لکن معناً بو منظره ، قوهٔ واهمه‌یی یرندن اویناته‌جق درجه‌ده مدهش ونفرت انکیز ایدی . دلیلر کیمسه‌یه ضرر ایده‌مزدی، چونکه زواللیلر دمیر پارمقلی حجره‌لرده محبوس ایدی . بو حجره‌لر ، مرحمت وشفقتمزه هر وجهله شایان اولان بیچاره‌کانه مخصوص مساکندن زیاده حیوانات مفترسه قفسلرینه مشابه ایدی . حقیقةً و حوش ایچون حیوانات بنچه‌لرینه لایق اولان بو حجره‌لرڭ جاملری یوقدی . خیال میال سچیلن ایچری طرفلری رطوبتدن سیاه بر رنك باغلامش ایدی. عددی اوچه بالغ اولان دلیلرڭ باشی مطروش ایدی . اوچی‌ده حصیرلره چوملمش ایدی . ایچلرندن بری، بوینده‌کی ایری واغیر زنجیر سببیله ، یورغانی ارقه‌سنه آلمغه بر درلو موفق اوله‌میوردی . بو زواللی زنجیرڭ تحملفرسا ثقلتنه دیکرلری قدر مقاومت ایده‌میوردی . زیرا دلی اولمقدن زیاده خسته ایدی . فرداسی کونی اجرا ایتدیکم تحقیقات ، بیچاره‌یه قارشو ارتکاب

پاپا اونجی پی
S. S. Le Pape Pie X

اولنان جنایتك درجه‌سنی تعیین ایتدی. زواللی ذات الرئه علته مبتلا ایمش . دیکر ایکیسی محتده کوربنیوردی . بیاض اتلرنده ایز براقمش اولان قوجامان زنجیرك حلقه‌لرینی تسبیح دانه‌لری کبی صایه‌رق وقت کچیریورلرایدی.

او آره‌لق پارچه پارچه یورغانی عاقبت اموزینه آلمه موفق اولمش اولان خسته دلی بکا باقه‌رق درین درین ایکله‌دی. مأنوس اولان نظری بر دلی باقیشی دکلدی . بونك اوزرینه کندمده غریب، نامتناهی برحس شفقت طویدم. ظن ایتدمکه ، بو بیچاره کبی او زمانلر زنجیر استبدادله قوللری، آیاقلری باغلی اولان سوکیلی ملت،دمیر قفسلر آرقه‌سندن برایتن جکرشکاف ایله ایکله‌یوردی . بو کوچك حوله‌نك رطوبتلی دیوارلرندن ترشح ایدن بللورین قطره‌جقلرده وطنك کوز یاشلری متابه‌سنده ایدی . حاصلی بو بریرکه انسانه انکلیزیسیونی درخاطر ایتدیریوردی . برده یکی یتمش اوتلر آره‌سنده ، یدك اوله‌رق، پاسلانمش برچوق زنجیرلر طوربیوردیکه دیکرخسته‌لراونلره باقمقله تویلری اورپریوردی.

بو منظره‌یی بر ساعت قدر تماشا ایتمك اك صاغلام فکرلرك تجننه باعث اوله‌بیلوردی .

پارسلی — بوبابده جدی تحقیقات اجراسنی طلب ایتملیسکز. کیم بیلور برطاقم صحیح العقل کیمسه‌لری ، کندیلرندن قورتلق ایچون بو دارالشفالره قپامشلر .

استانبوللی — پك ممکن ، حتی محتمل .

*

پارسلی — تلفون ، الکتریق ترامواینی ، قالدیرملر ، ریختیملر ، آدم عقللی بر تیاترو ونقل شهر ایله بوغاز ایچنك ترتیبات سائره‌سی بر چوق پاره‌لره احتیاج مس ایتدیره‌جکدر.

بو پاره‌یی نصل تدارك ایده‌جکسکز

استانبوللی — بر شی‌دوشوندمکه ، ترتیبات واعمارات بلدیه‌یه همان مباشرتله آز چوق مدار اوله‌جق خیالی مهم بر مبلغك تداریکی ایچون ظنمجه ابی برواسطه‌در.بك اوغلنده تقسیمده بیوك بر تعلیم میدانمز واردر . عسکر دها اوزاغه کیدوب تعلیم ایده‌بیلور . غایت کوزل بر موقعده کائن اولان بو کنیش میدان بر قومپانیایه ترك وافراغ اولنورسه همان بیوك بر پاره الده ایدیلور .

پارسلی — بو تدبیره مراجعت اولنه‌جغی مأمول ایدیبیورمیسکز ؟

— قورقیورومکه سائر اجراسی قولای ابی فکرلر کبی بوفکر دخی امور دولتی تصعیباته دوشورمکی عادتا بر ملك اتخاذ ایدن بر طاقم مأمورلرطرفندن درلواعتراضات وموانعه دوچار اولمسون . لکن عن قریب مجلس مبعوثان طویلانه‌جق . . .

—اوت.اعضاآکرحکیم وبصیر اولورایسه!..

شمدی عزیزم آرتق وقت کچ اولدی . ایریلم.ارزو ایدرسه‌کز یارین هنوز بیلدیککز بوغاز ایچنه بر تنزه یاپارز ینه بوراده بولوشهلم اللهه اصمارلادق .

بعد الظهر ایکیده کوپریدن حرکت ایدن ٤٩ نومرولو شرکت واپورینك کوکرته‌سنده یرلشمش بولنیورلردی. بوکوزل واپوراوچنجی

دودوکی اوتدیرمسی متعاقب، مرسانك اوحدسز پایانسز موانع ومشکلاتی ارهسندن، روم ایلی ساحلنه طوغرو معتاد اولان استقامتنی آله‌رق قایپورکبی یواش یواش یوریمکه باشلادی. طوپخانه‌نك حذاسنه کلدکده سرعتنی تزیید ایدرك قوش کبی آقتیغی کچدی. خفیف بر نسیم مفرح یولجیلرك یناقلرینی اوقشایور، پروانه‌نك هر دورنده الوان مناظر دکیشیور ایدی. پارسلی ایلك سوزه باشلایه‌رق:

— بو قپودانلر حقیقةً پك ماهر آدملردر.

— اوت، بوغاز ایچنده سیر و سفر، متخالف جریانلر حسبیله‌یك مشکلدر. بو سابق دو-منجیلرك یاپدیغنی بر انکلیز امیرالی بیله یاپه‌مز. ذاتاً سفائن اجنبیه بیننده هر وقت مصادمات وقوعه کلیور. بعضاً ده اهالی وباخصوص ملك صاحبی کمال حیرتله کوررکه بو کیلردن بریسی، بلاپروا هیچ تلاش ایتمکسزین بر یالینك پنجره‌سندن باشنی ایچری صوقیوریور... بونی شمدی‌یه قدر اِ دفعاتله کورمك باخصوص بو-غازك متعدد بوزونلرنده انشا اولنمش خانه‌لر بو تهلکه‌یه زیاده معروضدر.

پارسلی — مع مافیه بو بورونلر بوغاز ایچنك اك لطیف مواقعیدر.

استانبوللی — هیچ بر خصوصیت نظر دقتکزه چاربمدیمی ؟

پارسلی — نه کبی ؟

استانبوللی — ساحلیندن بربنك هر چیقینتیسنه

اخیراً فلبه‌ده تنصر ایدرك پروتستان مذهبنه سالك اولان سابق مدرسیندن قطب زاده محمد نسیمی و احمد کشاف یاخود کیریل و بوریس افندیلر

Les Ex-Ho dja Mehmed Nésimi et Ahmed Kéchaf Effendi qui ont acceptés dernièrement à Philippople la réligion protestante et prient les noms de Kiril et Boris

مقابل، قارشیکی ساحلده بر کرینتی وار.

پارسلی — بونی نه‌یه عطف ایدیبورسکز ؟

استانبوللی — بوکا انجق برسبب اوله‌بیلور؛ ردوجرح اولنه‌ماز بر سبب: یعنی انفکاك افتراق. ایکی ساحلی یان یانه کتیرسکز بتون بوغاز طولنجه یکدیکرینه منطبق اولور. ذاتاً هر کون سونغش بنار طاغلره عائد بر چوق اماره‌لر کشف ایدیبورز.

پارسلی — بك‌صوصادم، بر برداق صو ایچمك‌ایسترم. شو آدمك کزدیردیکی صودن ایچیله‌بیلورمی؟ (استانبوللی صوجی‌یی چاغیره‌رق دوسته بر صو امرایدر) نفیس، لذیذ!

استانبوللی — (صوجی‌یه) بوصو نره‌نك؟

صوجی — افندم، خالص کوزتپه، بوزه بوز.

استانبوللی — (پارسلی‌یه) ایشته تام بو صونك کلدیکی منبعك براز اورطه‌سنده وقتیله بنار طاغ وار ایدی.

پارسلی — نه صو! نه صو! امثالسز! جداً امثالسز!

استانبوللی — بلکه بوندن‌بیله ایی دها بر چوق منبعلریمز وار.

بو اثناده واپور طوله باغچه‌نك اوکندن کچیوردی. استانبوللی محبنه دیدیکه:

— شو کوچك وادی‌یی کوریبورمیسکز؟ اورادندرکه فاتحك سرافرازی سلطان محمد ثانی دونغماسنی کچیروب خلیجه ایصال ایلدی.

— بونك طوغرو اولدیغنه امینمیسکز؟

— طبیعی، البته امینم؛ بتون مؤرخلر بو خصوصده متفقدرلر. حتی بعضیسی کمیلرك بالطه وادیسی طریقیله خلیجه سوق اولندیغنی روایت ایدیبور.

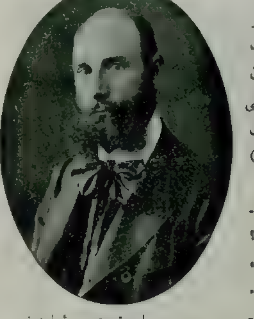

بلغار مشروطیت قومیته‌سی رؤساسندن
صندانسکی افندی
Un des chef de la comité Bulgare
Sandanski effendi

واپور لاینقطع یولنه دوام ایدیبور، بعضی اسکله‌لره اوغرایور، بعضیسنی اهمال ایدرك کچیوردی. ایکی‌ارقداش هان هیچ لقردی‌ایتمیوردی. زیرا پارسلینك دماغی، محبنك تعریفات وتوصیفاتندن عادتا سرسملنمش، شمدی تکمیل نظر دقتی‌صرف اطرافنده‌کی مشهوداتی جلب وبلع‌ایلمش ایدی.

بوکوزل هواده مناظر، وله‌فزا بر لطافتله عرض دیدار ایدیبوردی. کویاکه کونش بو لوحهٔ غرایبه مستثنا بررونق وطراوت ویرمك ایچون اشعهٔ حیاتبخشاسنی بذل واحسانده فوق العاده برسخاوت ابراز ایلیوردی. بومبذولیت نور، الوانك آهنك امتزاجنی بوزمقسزین

تنوعلرینه مدار اولیوردی . بوغاز ایچی ابدی
طبیعی برسینه‌ماطوغرافدر. بویکتا منظره ایستر
برنجی ، بیکنجی دفعه اوله‌رق تماشا اولنسون
نظر ایچون دائمایکی دائما تازه‌در . یاز ، قیش،
صباح، اقشام حاصلی هروقت و آن‌اویله دلفروز
کوزللکلری وارکه کوزیکزی تسخیر ، تااعماق
روحکزه قدر القای تأثیر ایدر .

مع هذا بو منظره‌یه بعضی کیمسه‌لر اوقدر اکلاشلماز .

واپورخدیو سابق مصرلی اسماعیل پاشانك
سرایلری اوکندن کچه‌رك میرکونك ظریف
اسکله‌سنه‌یناشدی. واپوردن‌صوك‌چیقان یولجی،
عسکری قاپوط کیمش آق صقاللی بر ذات
اولوب ، قلیجنی طاشیان اوشاغی‌ده ارقه‌سی
صره کیدیبوردی .

پارسلی — بو ذاتی طانیورمیسکز ؟

جلوس همایون حضرت پادشاهی‌یی تبریك ایتمك اوزره طربزونده دائرهٔ حکومته کلان دول متحابه قونسولوسلریله طربزون والیسی عارف پاشا
La commission nommée à Trébizonde pour féliciter l'avènement au Trone de S. M. I. Sultan
avec les consuls des puissances amies et le vali de Trebizonde Arifi Pacha.

مراق واهمیت کوسترمیورلر. بونلر متفکریندن
اولمیانلردرکه بو منظره‌ده یالکز خیـال کبی
کندیلرینی اکلندیرن اشیا ومناظردن بشقه بر
شیدن متلذذ اولماز ، بونلر ، اشیای خارجیه‌یه
لاقید بر باقشله باقار کچر . حالبوکه بوغاز ایچی
کبی بدایع طبیعت وارکه قلب کوزیله وجملهٔ
عصبیه‌نك تکمیل قوتیله سیر وتماشا اولنمسزین

استانبوللی — مشیره م... پاشاظن ایدیبورم.

پارسلی — قلیجنی نه ایچون اوشاغنه
طاشیتیور .

استانبوللی — زیرا بیوکلك، نظام وانتظامه
عدم‌رعایت ایچون حق‌بخش ایدر ظننده بولنان
او اسکی زمرهٔ حمقایه منسوبدر .

پارسلی — قاچ مشیریکز وار ؟

استانبوللی — نظنکزده نه‌قدر اوله‌بیلور؟

پارسلی — نه بیله‌یم بن: درت میلیوندن زیاده عسکری اولان آلمانیانك بره نهایت ایکی مشیری اوله‌بیلور. همان اوقدر برقوۀ عسکریه‌یه مالك اولان فرانسه‌ده تك مشیر بیله یوقدر. ایمدی بو ایکی بیوك اردونك وسطیسنی آله‌رق بونی برازشرفلیلق ایله‌ضرب ایدرسه‌م ظنمجه، یدی مشیریکز اولدیغنی استنتاج ایدرم.

درسعادت روسیه سفیر سابق موسیو زینوویه‌ف

Ex-Ambassadeur de Russie à constantinople

استانبوللی — لطیفه‌می ایدیورسکز؟ یدی مشیر ایله حالمز نه اولور اللهم؟! محقق اجلقدن اولورز! بو بزم ایچون اولومدر!

پارسلی — فی‌الحقیقه شوزمانده یدی‌مشیر بر بارعظیمدر، عادتا لزومندن‌التی دفعه‌فضله‌در. باقیکز نیچون: بو کون حقایق مسلمه‌دندر که جنراللر، یاشلری اولدقجه ایلریله‌دیکدن‌صکره ارتق قوماندانلغه صالح دکلدرلر. ایمدی، بو اعتباره کوره، مشیرلریکز نه قدر چوق ایسه باش قوماندانلق مقامی او نسبتده اعلته مصادف اولمامق تهلکه‌سنه معروض اولور.

— شو تنزه اثناسنده بوکا دائرسزه اوزون بر نظریه سرد ایده‌جك دکلم؛ لکن شاید بو مسئله مراقکزی داعی ایسه یارین اوتله کلیکز؛ هم برابر یمك یرز، همده بو بابده ایضاحات ویررم. لکن مشیرلریکزك عددینی هنوز سویلمدیکز.

استانبوللی — آ! عزیز محبم، شو اوستمزدن کچن قره بلوطه باقیکز. بونلر، لذیذ اتلی، اعلا تویلی بر نوع یبانی اوردکدر. سزکه بنم کبی آو مراقلیسی‌سکز، بو قوشلری کورمکله آواچجون محقق برلرزۀ اشتیاق طویمش اولملیسکز.

پارسلی — لکن عزیزم، بن سزه مشیرلرك عددینی صوردم. یوقسه مشیرلریکزی یبانی اوردکلرك قره بلوطلرینه می تشبیه ایتمك ایستدیکز.

استانبوللی — آ! اوت، صحیح بویله بر شی صوردیکز؛ بقالم... لکن... ها، صولده اوچنجی قنابه‌یه کلوب اوطورمش شو ایکی قادینه باقیکز. اسمرینه ابی دقت ایدیکز، نه‌اندام، نه سیما! ازمیرلی اولمالی، هله کوزلر، حیرت..

پارسلی — حقیقةً دلبر... لکن بنم سزه صوردیغم بو دکلدر!

استانبوللی — اوت، طوغری... مشیرلری

صوردیکز . . . اینان اولسون بن ده مقدار حقیقیلرینی بیلمیورم . بسبللی‌که وار برمقدار؛ زیرا بز هر شیئه بام باشقه بر نظرله باقیورز. لکن چوقدنبرو سالنامه‌یه مراجعت ایتدیکم یوقده.

پارسلی — خدمت عسکریه سزده مجبوریمی؟

استانبوللی — اوت ، فقط یالکز ولایات اهالیسی ایچون.

پارسلی — نصل یالکز ولایات اهالیسی ایچون ! یااستانبول ؟

استانبوللی — استانبول مستثنا؛ لکن شمدی قانون اساسی ایله ، آرتق استثنالر ، امتیازلره الوداع . فیمابعد هر کس عسکر ؛ حتی اویله ظن ایدیورمکه قرعه و بدل شخصی بیله لغو اولنه‌جق. بو صورتله بر ملت مسلحه اوله‌جغز .

پارسلی — انسانك اینانمیه‌جغی کلیور ! نصل ! سز ، استانبوللیلر ، خدمت عسکریه‌دن معاف ایدیکز ها ! مدافعهٔ وطن ایچون یالکز طشره‌لی ، چوجغنی ویریوردی ها ! اوه یالکز او ! هیچ بو اولور شیمی ! . . .

سز بکلر ، سز پاشالر ، سز مخربلر ، سز میقروبلر بوراده راحت لقوملر ایله تلذذ دماغ ، بوزلو لیموناطه‌لرله تسکین عطش ایدرکن او زواللی طشره‌لی طاقتسوز ، ناموسکارانه برسعی ایله تکمیل قزاندیغنی اوطه‌لقلریکزه ، سفاهتلریکزه صرف اولنمق اوزره ویردکدن ماعدا چوجقلرینی ده حدود بوینه کوندریوردی ! باری بو قهرمانلرك ، ماشاتی پدرلرینك أکوب بیچمکله قزانوب کوندردیکی پاره‌لر ایله منتظماً تسویه اولنه‌یدی ! نه کزر ، اونلری چیپلاق آیاق کزدیردکلرینی بیلیورم . طول قالان ناموسلی زوجه‌لری بعضاً بر لقمه اتمك ایچون فحشه قاتلانیرلر!

استانبوللی — پك آجی شیلر سویلدیکز! لکن هیهات پك طوغری ، فقط یکی ترکیانك

فرانسه سفیر سابق موسیو قونستان

Ex-Ambassadeur de France à constantinople

سوچی یوق .

پارسلی — اویله حقائق سویلدمکه عن قریب کوبلیلریکزك معلومی اوله‌جق .

بوصرمده بیوکدره‌یه واصل اولمشلر ایدی یولجیلر چیقدقدنصکره واپور صاری‌یار ، مساربورنی ، ایله قواغه طوغری یولنه دوام ایتمش ایدی . اورادن اناطولی ساحلنه کچه‌رك شورایه بورایه اوغرایوب کوپری‌یه اینه‌جکدی . براز صکره واپور ایکی قواقلر آره‌سنده بولنیوردی .

Photo: Apollon

اورتەدەكى ذات شاعر ئالاكبر توفيق فكرت بك افنديدر

مكتب سلطانى فودبول قلوبى رئيس واعضالرى

President et membres de " Foot-Ball Club " au lycee impérial Ottoman de Galata Séraï

چیقماز سوقاق

ـــمابعدـــ

ایکنجی پرده

نسیب پاشانك دائره‌سنده بر دیوانخانه .. صحنه‌نك عمقنده بر قاپو ... مردیونه ایصال ایدیور .. بوقاپو آچیلدقجه آشاغی یه طوغرو کیدن مردیونك منحنی پارمقلقلری کورلدیکی کبی یوقاری یه چیقان مردیونك برقاچ باسامغی و پارماقلقلری کوریلیر .. صولده بر قاپو ، بوقاپو برنجی پرده‌ده‌کی صالونه مخرجدر ... صاغده ایکی قاپو .. صحنه‌نك عمقنده بولنانی یاتاق اوطه‌سنكدر .. اوته‌کی رفیقه خانمك توالت ، قرائت ، استراحت اوطه‌سنه عائددر . دیوانخانه‌ده موبله‌لر شرقه مخصوص اولان رخاوت ، کسلان موبله‌لریدر .. الکتریق چینغیراقلری و تلفون برقاچ دانه ، همان همان هر کوشه‌منددرینك هرقانابه‌نك یاننده ، اوستنده بردانه ...

برنجی مجلس

« نسیب پاشا ، شکیب بك »

« نسیب پاشا کیجه‌لك آنتاریسیله ، کوزل برخرقه‌یه بورونمش صباح قهوه‌سنی ایچیور . شکیب مهمل بر طرزده بر پانطالون ، بر کوملك ، برده روب دوشامبری اکسا ایتمش ، نسیب پاشانك قارشوسنده و اوایلجه اوزاق بر قولتوقده ... »

نسیب — دیمك مقبله ، بو اقشام هیچ اویومادی ؟..

شکیب — اویومق ، شویله طورسون آغلادی . متمادیاً آغلادی . بکا حس ایتدیرمه‌مك ، طویورمامق ایچین یاصدیغنك ایچنه باشنی کومدی . صاقلادی ، آغلادی . هیچقیریقلرینی مندیلیله ، یاصدیغیله بوغیور ، اولدیرییوردی ...

نسیب — سن نیچین آغلادیغنی و نه‌سی اولدیغنی صورمادکمی ؟..

شکیب — صوردم : خانم نه‌اولیورسین ، دیدم . تحف ، غریب بر نظرله بنی سوزدی .. برقاچ ثانیه متردد طوردی .. صوکره کوکسمه باشنی طایادی .. درین درین ، حزین ، حزین ، هیچقره ، هیچقره یارم ساعت قدر کوزیاشی دوکدی .. بن اونی تسلی ایتمك ایچون نه‌یاپه‌جغمی بیله‌مه‌یوردم .. الّرمله صاچلرینی اوقشایوردم ... مندیلمله کوزیاشنی سیلیوردم .. دوداقلرمله بعضاً ...

نسیب — اوت ، صوکرا ...

شکیب — صوکرا برآز سکون بولدی ... آیاغه قالقدی ، آیینه‌یه قدر کیتدی ، برمدت کندینه باقدی .. ینه یاتاغه کلدی ..

نسیب — حالا برشی سویله‌مه‌دیمی ؟

شکیب — هیچ برشی سویله‌مه‌دی .

نسیب — سن صورمغلیدك اصرار ایتملیدك ...

شکیب — برقاچ دفعه دها صوردم .. کوزیاشلرندن باشقه جواب آلامه‌دم ونهایتنده عصبی ، کریان برتهدید و آزار ...

نسیب — مادامکه بویله‌در ، مادامکه سکا برشی سویله‌مك ایسته‌مه‌یور ، بوتون بونلك ، بودون کیجه‌کی وقعه‌نك اسبابنی ، مسببلرینی بز بوله‌لم ، ودوشونه‌لم ...

شکیب — بنده‌سزی بوصباح اونك ایچین اویاندیردم .. برادر ، بیلیرسك ، بوقادین بنم ضعفم ، بنم حیاتمدر .. او بنم بیاض ، صولك بهارلق باشمك اوزرنده ایلك بهاره عائد قیرمزی برکل ، برچیچکدر . مقبله بنم یالکز قاریم دکل ، چوجغم ، قیزمدرده ...

نسیب — اوت ، برادر بو ایکی قادین ، مقبله ایله رفیقه ، یریوزنده سعادت ایچین ، خصوصیله بزم سعادتمز ایچین یاشایور .. اونلرده برملکاك ، بررقت ، بر شفقت ، برتوکل ، برناموس وارکه .. بوتون بوسزیات قارشوسنده انسان لال وابکم ، اونلری سوییور . بلاتردد سوییور ، بوتون روحیله ، بوتون موجودیتیله سوییور ، صانکه حیاتی اونلره موقوف ایمش کبی سوییور .

شکیب — ایشته ، برادر ، بن بونلر ایچین اونك قارشیسنده تیتره‌یوردم . بن اونی سودیکم ایچین اضطراب چکیوردم . اونك سعادتنه انکل اولان هر

شیئه دشمن اولیورم .. اکر بن‌ده ... بن‌ده اونك ایچین مانع سعادت ایسه‌م ... بوکون اتحاره ... اوله‌یه، یوق اوله‌یه، بیلیرمی‌یم، دمانه‌یه، راضی‌یم.. اوکا نه‌یاپدیلر ، نه‌یاپدیلر بر آکلاسه‌م ...

نسیب — رفیقه‌ایله اره‌لرنده‌برشی، برشیلر کچدی دیسه‌م ... قابل دکل .. بیلیرسك ، که رفیقه اوك همشیره‌سی، اولادلنی، بیامه‌م ناصل سویله‌یه‌یم، چوجنی کبی سوه‌ر . .

شکیب — رفیقه خانم حقنده هیچ برسوء ظنده بولنه‌مام چونکه بکا بوسعادتی ، مقبله‌یی انتخاب ایدن اودر . . چونکه او، زوجه‌کز بنم سعادتمی، مقبله‌یی دورت بش سنه‌دنبری نوازشلر ایچنده طوتیور ، التفاتلریله ، اهتماملریله دائما تازه ، دائماشن یاشاتیور. بندن صیقلدی ، بکاقیزییور ، بن‌قیزدیردم دیسه‌م .. اوله‌ماز . بوتون بو احتماللر چوروکدر . چونکه‌مقبله‌یی سوه‌ر، چونکه بن مقبله‌یی قیزدیرمام ،صیقمام..

نسیب — زمین برشی یاپماسین ؟

شکیب — ظن ایتمم .. بکا قالیرسه .. بوتون اضطرابلرك سببی ، مسببی یکنم جاویددر.

نسیب — احتمال .. اوچاپقین‌در . دوشونیکز ، افندم .. رفیقه‌نك یاپدیغی فداکارلقلره قارشو ناصل مقابله ایدییور ؟. نانکور ، چاپقین.. اوغلمدردیمه‌یه اوتانیورم. اوغلم دکل، استراحتمه، سعادتمه‌دشمن... فرض ایده‌لم ، که خانم اوکی والده‌سیدر ، سومه‌یور ، قیصقانیور.. یاشوکتمآب حقنده‌کی فکرلری.. برطاقم اراذلك، خونه‌نك، اسافلك، خذله کروهنك فکرلرندن دها برباد ، دها خائنانه ..

شکیب — اوت ، اویله ..

نسیب — بنم‌بونلری بیلدیکمی تخمین‌ایده‌مه‌یور. هبسنی بیلیورم ؟. « قیزه‌رق، مستهزی» سلطان حمید بویله ایمش .. یوق اویله‌دکلمش ، سلطان حمید ملتی دوشونه‌زمش .. آ! کوپك ! سن کیم اولویورسین ! شوکتمآب نره‌ده، سن نره‌ده ! شوکتمآب افندمزامر بیوردیلر ، یوزباشی اولدی ، دها نه‌ایستر ! بویله عمیم‌الاحسان پادشاه کلدیمی ؟

شکیب — امان برادر، شوکتمآبکی وارمی؟..

نسیب — اوچاپقیندر ، او . . . ش وکتمآبی سومز ، باباسنی سومز ، اوکی والده‌سنی سومز ، کیمی سوه‌ر ؟..

ایکنجی مجلس

اولکیلر ، زمین ، صوکره رعنا

زمین — « صولده‌کی قاپودن کیرر ، نسیب پاشایه » بنکه‌م برآز جاویدخانه‌یه کیتدی.. بوصباح چایرلرده ، قیرلرده کزه‌جکلرمش ...

نسیب — پك اعلی ایمش !

زمین — اکر برشیئه احتیاجکز وارسه... بکا سویله‌ییکز ..

نسیب — تشکر ایدرم ، قیزم ، باقکز ساعت قاچ ؟ . .

زمین — ایکی ، ایکی‌بچق اوللی ..

شکیب — اوقدر اولدی ، ظن ایدرم سزده کچ قالدیکز ..

نسیب — اوت برآزکچیکدم.. « الی دیوارده‌کی برزیلك دوکه‌سنه کوتورر، چالار» بن‌آرتق کیتملی‌یم. باقکز سز برآز تدقیق و تحقیق ایدیکز. اکراو چاپقین بر مناسبتسزلك ایتدیرسه . . . بن حدینی بیلدیریرم ..

شکیب — بن‌اوندن‌امینم ... چونکه دون‌کیجه صباحه قدر جاوید هیچ اویومادی .. اوطه‌سنده متمادیاً کزیندی .. بر قاچ دفعه‌لر پنجره‌یی آچدی، قاپادی .. بن‌بونلری بوتون اودامدن‌ایشیتدم.

زمین — جاوید بوکیجه هیچ اویومادیمی، عموجه ؟

نسیب — سن اویله هرشیئه قاریشماسه‌که . . . « شکیبه » بوده اونك حقنده بردلیل .. مع‌مافیه مسئله‌نك وضوح پیدا ایتمسی ایچین برآز تدقیق ایتمك لازمدر .

«صحنه‌نك عمقنده‌کی قاپو آچیلیر.. رعنا کورینیر»

زمین — عموجه ، رعنا کلدی ..

نسیب — قیز ! کل بنی کیتدیر . .

« آیاغه‌قالقار، هیچ برشی سویلمکسزین‌یاتاق‌اوداسنه کیرر . . »

اوچنجی مجلس

زمین ، شکیب

زمین — عموجه ، جاوید هیچ اویومادیمی؟

شکیب — اوت ! سکانه‌اولیور ؟

زمین — هیچ ! یالکز صوردم .

شکیب — زمین « برآز طوردقدن صوکره » بن‌سکا بعض شیلر صوره‌جغم. اونلره طوغریجه‌جواب ویره‌جکمیسك ؟

زمین — اوت .. طبیعی طوغری جواب ویره‌جکم .. عموجه‌جغم ، یالان سویله‌یه بیلیرمی‌یم ؟

شکیب — هیچ جاویدك .. بو کونلرده . . . احوالنده ، خصوصیاتنده .. یعنی‌احوال حیاتیه‌سنده خصوصیات حیاتیه‌سنده بر شیلر کوریبورمیسك ؟ زمین ..

زمین — سویله‌دیککز سوزلردن هیچ برشی آکلایه‌مه‌دم .. افندم .

شکیب — اوت ، برآز مبهم اولدی . . ایضاح ایده‌یم. فرضاجاوید بعض‌مناسبتسزلکلرده بولنیورمی؟

زمین — « شبهه‌لنه‌رك »کیمه قارشو؟عموجه . .

شکیب — مقبله‌یه قارشو ..

زمین — « دها زیاده شبهه‌لنه‌رك » مقبله خانمه برشیمی یاپمش ؟.

شکیب — بیلمم !

زمین — او حالده نیچین صوریبورسکز ؟

شکیب — دون آقشامدنبری مقبله.

زمین — « استعجال ایله » دون آقشامدنبری مقبله ؟.. صوکرا..

شکیب — آغلایورده ..

زمین — « قورقاق » یکی بوندن‌جاوید بك نه؟.

شکیب — خانمی‌صیقه‌جق‌مناسزلقلرده،مناسبتسزلکلرده بولنمسی احتمالی واردە..

زمین — بن دون اونلری پك ایی کوریشیرلکن کوردم ..

شکیب — دیمك ، جاوید ، ینکه‌سنه قارشو .. پك ایی بولنیبوردی..

زمین — شبهه‌می ایدیبورسکز؟ شیمدی‌یه قدر نه یاپدی . که ..

شکیب — بیلمم ، حلی غیر قابل بر مسئله . . خانم صیقیلیور ، آغلایور . آکلایه‌مه‌دم .. « عزت نفسنك تأثیرنده برآزقرارسز » سن .. زمین.. بر شیلر .. «بردن‌بره قرار ویره‌رك» آکلایه‌بیلیرمیسك؟

زمین — هر حالده دقت ایدرم .. فقط تأمین ایدرم ، که .. جاوید ینکه‌می صیقه‌جق هیچ برشیده بولنمامشدر ..

شکیب — سن نه ایسه ... برآز ...

دردنجی مجلس

اولکیلر ، مقبله

مقبله — بك سزی صباحدنبری بکله‌یورم . . . نره‌ده ایدیکز ؟..

شکیب — نه‌او برشیمی وار ؟..

مقبله — خایر، هیچ برشی یوق، یالکز بوکون بوراده‌میسکز ؟. اونی آکلامق ایسته‌ردم ..

شکیب — اکر بکااحتیاجك وارسه...قالیرم ..

مقبله — خایر ، هیچ بر احتیاجم یوق .. کیده‌بیلیرسکز ..

شکیب - قالسه‌م‌ده اولوریا !.. فقط، بیلمم،که

مقبله — رجا ایدرم ، بنی صیقمایکز .

شکیب — صیقه‌جق بر حالده بولندمی،زمین ؟.

زمین — « ایکیسنك آره‌سنده‌ازیله‌رك » یوق.. فقط بو کون کیتسه‌کز دها ایی یاپارسکز .. چونکه ینکم ، برآز عصبی ..

شکیب — صیقیلمه، کوزم ، ایشته‌کیدییورم.. « کیدر کبی یاپار ، طورور »

زمین — ینکه نه‌وار ؟. سزی مکدر مأیوس کوریبورم ..

مقبله — هیچ !..

شکیب — مقبله بر امرك،بر احتیاجك واری؟..

مقبله — رجا ایدرم،کیدیکز،رجا ایدرم،کیدیکز! بنی صیقییورسکز ، صیقییورسکز..

شکیب — سن‌سویله زمین، صیقه‌جق‌قیزدیره‌جق بر شیده بولندمی ؟.

زمین — عموجه‌جغم، سزقادینلری‌بیلمه‌یورسکز.. اونلر صیقیلدقلری زمان .. ارککلرك نوازشلرینه ، التفاتلرینه تحمل ایده‌مزلر ...

شکیب — کیدییورم.. جانم .. نم برشی دیدیکم یوق .. « چیقار »

بشنجی مجلس

زمین ، مقبله صوکره بشیر

زمین — نه اولدیکز؛ ینکه؟ آکلایمه‌یورم‌که...

مقبله — رجا ایدرم،زمین . . بکا « نه اولدك » دیه صورمه !. هیچ صورمه !.. یاخود صور !.. فقط آکلامه ، آکلامق ایسته‌مه ! آکلامق ایستر.سه‌ك ... سویله‌یه‌م‌که...

زمین — یالکز کوچك بر سؤاله مساعده ایدرمیسکز ؟..

مقبله — ایدرم ، زمین !.

زمین — جاویدمی ؟ سزه برشی یاپدی ؟.

مقبله — اوندن شبهه‌له‌نیورلر دکلمی ؟ خایر ، زمین ،اوهیچ برشی یاپمادی ویاپماز .. بنی بد بخت ایدن ، بنی آغلاتان بر چوق سببلر وار.. بونلردن بعضیلرینی سویله‌یه‌بیلیرم .. مثلا قوجه‌م ..

زمین — فقط او سزی او قدر سویپور،که ..

مقبله — اوح ! سن سودایی ، قانون سودایی بیلمه‌یورسك، زمین .. بنی سوه‌رلر ، فقط بو کفایت ایتمز، مطلوب اولان، بنده سوملی‌یم، هیچ اولمازسه سوه‌ن خوشمه کیتملی ..

زمین — برینی‌می سویپورسکز ؟..

مقبله — اوت ، برینی سوییوردم .. سوییوردم ، کیمی ؟.. کیمی ؟. اونی سویله‌یه‌م .. او او قدر نحف ، او قدر عربیدر ، که .. « غصبی بر کونشله کولر » اونی ، او اسمی سکاسویله‌سه‌م .. بکا بردن بره ایناعمازسك ، صوکره متردد یالان دیر ، کولرسك .. « ینه کولر » .

زمین — « متلاشی » جاویدمی ؟..

مقبله — خایر ، خایر نشه بری .. تصورایده‌مه‌یه‌سك ، دوشونه‌مه‌یه‌سك .. فقط او بو کون بکا حیات ایدییور ..

زمین — « کندی کندینه » جوید .. محقق..

مقبله — « صیبقلار کی » اوت ! قیصقانیورم، وبو قیصقانجاق بنده‌ن چوق قوتلی .. بکا تحکم ایدییور .. اوت ، انتقام آله‌جغم . انتقام آله‌جغم .. انتقام، آرزوی انتقام ، زمین،نه قدر طاتلی، نه‌قدر متحکم وقوتلی بیاسه‌ك ..

زمین — ینکه !..

مقبله — اوت ، آله‌جغم .. وواسطه‌م‌ده‌حاضر..

« بشیر صحنه‌نك عمقنده‌کی قاپودن کیرر »

بشیر — کوچك خانم افندی ..

زمین — نه وار ؟..

بشیر — ینکه‌کز امر ایتدیلر .. جاویده خانم افندی اوکله یمکنده بوراده‌بولنه‌جقلرمش ... سزك ایچین سفره‌یه باقسین دیدیلر .

مقبله — جاوید .. جاوید .. ، جاویده‌خانم‌افندی نه وقت بوراده بولنه‌جقلر ؟..

بشیر — برساعت صوکره بوراده‌بولنورلرافندم.

زمین « کندی کندینه » محقق جاویدله آره‌لرنده برشی وار .. « بشیره » ینکه‌م باشقه برشی سویله‌دیمی ؟!.

بشیر — اوت، پاشا راحتسزلق حس ایدییورسه مابینه کیتمه‌سین ، سلاملقده اوطورسین ، دیدیلر.

« بتاق اوطه‌سنك قاپوسی آچیلیر ، پاشا فریق اونیفورمه‌سیله کورینیر، رعناده پاشایی تعقیب ایدر »

آلتنجی مجلس

اولکیلر، پاشا ،رعنا.

نسیب — مقبله خانم ، شیمدی کولیوردیکز ، ایشتدم ، ممنون اولدم .. دون کیجه‌صیقیله‌شسکز، صیقیله‌حق نه وار !.. الحمدلله ، سایهٔ شاهانه‌ده آچ دکلز ، آچیق دکلز .. برشی سویله‌مه‌یورسکز..

مقبله — تشکر ایدرم،افندم .. سایهٔ عالیکزده هیچ بر شیئم یوق !.

نسیب — سایهٔ شاهانه‌ده ..

زمین — پاشا ، ینکه‌م نه دیه خبر کوندرمش، بیلیورمیسکز ؟.

نسیب — یوق .

زمین — راحتسزسه‌لر .. کیتمه‌سینلر دیمش..

نسیب — برآز راحتسزم . فقط اهمیتسز...

زمین — اوله ایسه .. کیتمییکز .. پاشا..

نسیب — ناصل اولور ، قیزم؟.. دون بنی یاور بکلر آیاقده کوردیلر .. ودها صوکره راحتسز راحتسز کیدوب عرض صداقت ایتمك کتاب عمود یتك آیریجه بربابیدر .

« صحنه‌نك عمقنده‌كی قاپویه طوغری ایلرولر . . نرمین رعنا تعقیب ایدرلر »
نسیب — « نرمینه‌یوروركن » سن نره‌یه ؟
نرمین — بعض ایشلرم وارده . . پاشا .
نسیب — « مستهزی ومغرور » یا !
مقبله — « خفیفجه » بشیر ! . .
بشیر — افندم .
مقبله — سن قال !

یدنجی مجلس

استدا مقبله ایله بشیر ، صوكره بر آز مقبله یالكز ، دها صوكره جاوید . .

بشیر — نه ایسته‌یورسكز افندم ؟ .
مقبله — جاوید بك اوطه‌سنده‌می ؟ .
بشیر — ظن ایدرم افندم .
مقبله — بشیر ، بكا جاوید بكی چاغیرسه‌كه . .
بشیر — امر ایدرسكز افندم .
« بشیر چیقمایه حاضرلانیر »
مقبله — بوراده بكله‌یورم . ممكن اولدیغی قدر چابوق ، كلسین ! . .
بشیر — سویلرم . افندم . .
« صولده‌كی قاپودن چیقار »
« مقبله صحنه‌ده بر آز طولاشیر . . رفیقه‌نك استراحت اوداسنك قاپوسنی آچار ، حدتلی برحزنله درین درین باقار ، « شیمدی كوریرسكز» دیر . . صوكره چكیلیر . صولده‌كی قاپویی آچار ، جاویده انتظار ایدر . بر آز صوكره چكیلیر ، قاپاپه‌لردن برینه اوطورور « شیمدی بر آز متانت ، بر آز حیله » دیر . جاوید كورینیر . . »
جاوید — ینكه ! بنی ایسته‌یورمشسكز !
مقبله — اوت . . .
جاوید — نه وار ؟ . .
مقبله — « قورناز » دون‌شدتله الیمی سیقدك ، « اونلر اوراده نه یاپیورلردی» دیدك . . كیمعیلر ونه یاپیورلردی ، آكلامق ایسترم . .
جاوید — ینكه ! استرحام ایدرم . . بنی اوزمه یكز . . بیلیورمیسكز ؟ دون كیجه بن هیچ

اویومه‌دم ؟ . نه‌لر دوشوندم ؛ نه‌لر ؟ . . . . سزی بیله اتهام ایتدم . .
مقبله — « تلاشله» جاوید . نه دییورسك ؟ . . بن اونلرك جنایتیله محكوم اوله‌مم . .
جاوید — دیمك بر شی بیلیورسكز ؟
مقبله — اوت ، بیلیورم . . سكا تامل بر تصادف‌اوكره‌ندیسه . . بكاده‌اویله برتصادف‌اوكره‌تدی .
جاوید — نه زماندنبری بیلیورسكز ؟
مقبله — اوچ آیدنبری . . . .
جاوید — مادامكه بوقدرزماندنبری بیلیورسكز ، شبهه‌سز ، بندن دها زیاده بیلیرسكز . .
مقبله — هیچ دكل ، چونكه بر ایكی تصادفك مساعده ایتدیكی قدر . .
جاوید — نه‌اولورسه‌اولسون ، نه بیلیورسه‌كز . . سویله‌یكز . .
مقبله — بیله‌كلریمی سویلرسه‌م . . نه‌یاپه‌جقسكز ؟
جاوید — نه‌یاپه‌جغمی تعیین ایده‌مم . . هرحالده مدهش بر شی یاپه‌جغم . .
مقبله — مثلا اونلری اولدیره‌جكسكز . .
جاوید — احتمال . . .
مقبله — آلدانمشم ، بویله بر شی یاپمازسكز ظننده بولنیوردم . .
جاوید — یاپماممی ؛ ظن ایدییورسكز ؟ . بیلمزسكز بن اونلردن نه قدر نفرت ایدرم : بابامدن ، اوندن . . « بن بابامه ایشته پرستش ایتدیكك حسن نه یاپمش ، كوریبورمیسك» دیمك ایچین اونی . . . او قادینی . . . اولدیریورم . . بن رفیقه‌یی « اویالانجی ، ریاكار ظاهرپاتیله كورنلره ، بابامه ، عموجه‌مه بوتون اوده‌كیلره « باقیكز ! . . باقیكز ! . . . بو قادین ، بو جاموز ، بو وجود سزك بیلدیككزكبی‌دكلمش » دیمك ایچین كبرتیرم . .
مقبله — بونلر سویله‌نیر . فقط یاپیلماز . .
جاوید — ینكه ! سز بنی اوكرنمامشسكز ! بن حیاتدن بیقمشم . . حیات بنی چوق ازدی . . بن اولدیرمه‌یی و صوكره انتحار ایته‌یی بیلیرم . اونلرك آره‌سنده‌نه‌وار ؟ بكا سویله‌یكز . بن حقیقتی بیله‌یم . . . او زمان كوریرسكز . . . بو كون اونلرك هر حالته تمامیله واقف اوله‌یه اوقدر صوصادم . كه . . .

مقبله — جاوید، بن سکا هیچ بر شی سویله‌یه‌مم .. چونکه بو مدهش فکرلریکه اشتراك ایتمش اولورم.. نه قدر فنا !

جاوید — بنکه چوجقجه دوشونیورسکز .. بر مدتدنبری سویله‌نیله‌ن ، تعاطی ایدیله‌ن سوزلر اونلرك مجرمیتی، محکومیتی سویله‌دیلر، اعتراف ایتدیلر.. آرتق اونلر نجه محکومدرلر .. و قورشونم «جیبندن بر رووُلور چیقارر » بونك بو مدهش بالقامی اونلره انتظار ایدییور .

مقبله — «ندهشله » رجا ایدرم ، اونکله اویناما‌ییکز . قورقارم .

جاوید — « رووُلوری جیبنه قور » شیمدی آرتق سویله‌یه‌جکمیسکز ؟

مقبله — اوقدر قورقیورم ، که ... جاوید .. نه سویله‌یه‌جکمی بیله‌میورم ..

جاوید — بن سزه صورایم.. سز جواب ویریکز.

مقبله -- خایر ، خایر ، اوله‌ماز .. رجا ایدرم،

جاوید ، بنی بو فنا فکرلریکه اشتراك ایتدیرمه ، بن جانی قاتل اوله‌مم .. سویله‌یه‌مم . جاوید هیچ بر شی سویله‌یه‌مم ..

جاوید — مادامکه سویله‌مك ایسته‌میورسکز ، جبر ایده‌جکم ، اللریکزی قیره‌جغم ، باغیره‌جغم ، چاغیره‌جغم ، سویله‌ته‌جکم .. تماميله بیلمه‌یه ، آکلامه‌یه احتیاجم وار ... آکلایورمیسکز ؟ تماميله بیلمه‌یه ، آکلامه‌یه..

مقبله — وحشی ! ..

جاوید — اکر بوتون بو عذاب ، بو اشکنجه آلتنده سویله‌مزسه‌کز .. « رووُلوری چیقارتیر » بو سویله‌تیر

مقبله — رجا ایدرم ، اونی جیبیکزه قویکز !

جاوید — مادامکه بونی ایسته‌یورسکز ، سویله‌ییکز !.

مقبله — « تهدیدی بکلر کبی » اولدیرسه‌کز سویله‌مم ...

جاوید — بر دفعه دها سویله‌یورم . سویله‌یه‌جکمیسکز؟ یوقسه ...

مقبله — سویله‌مه‌یه‌جکم ، سویله‌مه‌یه‌جکم ایشته بو قدر ..

جاوید — بو صوکدر.

مقبله — خایر ... نه اولورسه اولسین ، سویله‌مه‌یه‌جکم ..

« جاوید رووُلوری جیبنه قور ، مقبله‌نك اللرندن طوتار ، صیقار ، شدتله صیقار »

مقبله — نه یاپیورسك ، جاوید ، نه یاپیورسك ؟.

جاوید — سویله‌یه‌جکمیسك ؟

مقبله — ای براق بنی ... آجیتیورسك ..

جاوید — « دها شدتله صیقارق » سویله !

مقبله — اوف ! اوف ! .. نه ایسته‌یورسك ، نه ایسته‌یورسك ؟

جاوید « بر آز خفیفلشدیره‌رك » اونلر بربرلرینی سوییورلرمی ؟ ..

مقبله — بیلمم !

جاوید — « شدتله صیقه‌رق » اکر اضطراب چکمك ایسته‌مزسه‌ك ... سویلرسك ..

مقبله — امان ، امان ، رجا ایدرم ، امان !.. اوت ..

جلوید — اکثریا هانکی اوداده بولنیورلر ..

مقبله — اوقدر بیلمم . « جاوید صیقار صیقماز » قارشوده‌کنده ..

جاوید — یتاق اوداسنده‌می ؟ ..

مقبله — خایر اوته‌کنده .. آرتق یتر ، جاوید ، آرتق یتر ..

جاوید — «مقبله‌نك اللرینی براقیر ، بر آز چکیلیر» بو قدر کافیدر . « غائبه خطاب ایدر کبی » شیمدی کورسینلر !

مقبله — « اوستنی باشنی دوزلته‌رك » برباد ایتدك ، جاوید ، بوتون اوستمی باشمی برباد ایتدك .. هله صاچلرم ..

جاوید — «طویغامش کبی » شیمدی اولدیره‌بیلیرم ..

مقبله — نه یاپه‌جقسکز ؟ .

جاوید — اولدیره‌جکم ..

« صحنه‌نك عمقنده‌کی قاپو آچیلیر ، نرمین کورینیر ، و بو صوك سوزی ایشیتیر »

سکزنجی مجلس

اولکیلر ، نرمین

نرمین — « معنیدار » او ، بنکه ! سزی پك طاغنیق کوریورم ..

مقبله — « سوز بولەمەیەرق » صباحدنبری ذاتاً بویله‌یم ..

زمین — احتمال ... فقط هر حالده بویله‌بولنه‌مزسکز ! چونکه شیمدی کله‌جکلر ؟

مقبله — « جاویدك نظر دقتنی جلب ایده‌جك برصورتده» رفیقه ایله جاویده خانم افندی‌یی ؟.

زمین — بیلمیورمیدیکز ؟.

جاوید — نه‌وقت کله‌جکلر ؟

زمین — یکرمی دقیقه‌یه قدر ...

جاوید — تمام ..

زمین — سز ینکه، بویله‌می چیقه‌جقسکز ؟ ،

مقبله — هیچ چیقمایه‌جغم ظن ایدرم ..

زمین — عیبدر ینکه ..

مقبله — کیفمك کیاسی یوقیا !

زمین — اویله ایسه بوراده طورمایکز ایلکه بورایه کلیرلر ..

مقبله — ذاتاً کیده‌جکم ، چونکه برآز استراحته محتاجم « کیتمه‌یه حاضرلانیر » وسز جاویدبك، اوفنا کابوسلری آتیکزده ... اوصلو اولیکز !

جاوید — آرتق بنی دوشونمه‌یکز !

مقبله — یوق ، اکر بر فلاکت وارسه .. بورادن بر آدیم آتام ..

زمین — نه اولیور ، بر شیمی وار ؟

جاوید — رجاایدرم، ینکه ، صوصیکز وکیدیکز! « زمینه » هیچ بر شی یوق !

مقبله — « کیدرکن» اوصلو، اوصلو اوله‌جقسکز، دکلی ؟ ..

جاوید — « حدتله وجبرنفس‌ایله » اوت ، اوت..

« مقبله‌انتقامندن‌امین چیقار »

طقوزنجی مجلس

زمین ، جاوید، صوکره جاویده ، رفیقه

زمین — جاوید ، کیمی اوله‌یریورسکز ؟

جاوید — « مستهزی و قیزغین » کندیمی !

زمین — جاوید ، استهزایی براق ! سویله نه‌وار ، نه‌اولیور، بن‌ده آکلایه‌یم .. صباحدن‌بری سردن سره ، مبهمیتدن مبهمیته دوشوبوردم .

جاوید — بنم فکرلرمدن ، بنم قرارلرمدن ، بنم حیاتمدن ، وعاقبتمدن سزه‌نه ؟ مادامکه بن سزجه بر هیچم ..

زمین — هیچ‌ده اویله دکلسك !.

جاوید — بنی سورمیسك ؟

زمین — شبهه‌سز ..

جاوید — بر قرده‌ش کبی دکلی ؟

زمین — اوت .. احتمال .. باشقه درلو ..

جاوید — قادینلر .. هپکز برقاشدن، برچاموردن یاپلمشسکز . حیله ، ریا ، یالان سزك حیاتکز .. کوچك بر آرزوکز ، کوچك بر هوسکز ایچین هر شیئکز ، قلبکز ، دوداقلریکز ، کوزلریکز ، چهره‌کز ، وجودیکز یالان سویلر .. جلوه ، او بویوك یالان ، او بویوك ریا ، سزك هرشیئکز: قالقانکز، قیلیجکز ، اوقکز . خلاصه سزك آلت مدافعه‌کز، آلت موفقیتکز ..

زمین — یالانمی‌سویله‌یورم دیمك‌ایسته‌یورسك، جاوید ؟

جاوید — اوت ، یالان سویله‌یورسك ، بوتون قادینلره بکزه‌یورسك اونلر کبی سویله‌یورسك ..

زمین — امین اول ! یالان سویله‌مه‌یورم، دون اقشامدنبری دوشوندم .. سکا عائد اولان بوتون حسلریمی تحلیل ایتدم ..

جاوید — «مستهزی» خطیب اوله‌یه استعدادیکز وار ..

زمین — استهزا ایتمه‌یکز دیکله‌یکز! .. اوت ، اونلره‌سزه عائداولان‌اوحسلره صوردم: اونی ناصل سوه‌رسکز، بر قرده‌ش کبی‌می ؟. نه‌جواب ویردیلر بیلیورمیسکز ؟.

جاوید — « ینه مستهزی » نه دیدیلر ؟.

زمین — «آلدرمیه‌رق»خایر دیدیلر، اوسنك‌سو..

جاوید — «کوله‌رك» دیمك‌در. بکاباقسه‌کا، زمین سن چوجقمی آلدانیورسك .. بندن سوز قاچیق ایچین دها بویوك بر یالان سویله‌مکده تردد ایتمه‌یه‌جکسك ، مثلا اولمه‌دن اول‌سویوردم حالا سویورم دیه‌جکسك ..

زمین — اوح ! اوکلر .. سزی ایناندیرمق، سزی قانع ایتمك ایچین نه‌سویله‌ملی، نه‌یاپملی بیلمیم، که آتعاری ایدملم ، اولملی ، نه یاپملی ؟ ..

جاوید ــ ثرمین! بیهوده یورولە! شیمدی بندن برشی آکلایه‌مزسك ، فقط یارم ساعت صوکره هر شیئی آکلارسك .. وبلکه اوزمان بن‌ده اولورم.
ثرمین ــ خایر ، جاوید ، سن اوله‌یه‌جکسك . بنم ایچین یاشایه‌جقسك ، وبن سنی قورتاره‌جغم..
جاوید ــ شیمدی انکل اولمقمی ؟..
« صحنه‌نك عمقنده‌کی قاپو آچیلیر جاوید‌ه ایله رفیقه کورینیر » جاوید‌ه « جاوید بك » دیو چکیلیر .
رفیقه ــ جاوید‌ه ، سن بورادن چکیله‌که..
« جاوید هیچ جواب ویرمز ، صولده‌کی قاپویه کیرر ، ثرمین‌ده اونی تعقیب ایدر » .

اونجی مجلس

رفیقه ، جاوید‌ه

جاوید‌ه ــ دوندیری او قدر قورقویورم ، که
رفیقه ــ امین اول ! جاوید‌ه هیچ برشی آکلامامشدر ، آکلاماز ... او ذاتاً برآز بدلادر...
جاوید‌ه ــ فقط رجا ایدرم، برده‌ا احتیاطله حرکت ایده‌لم ..
رفیقه ــ بوندن صوکره دائما بنم اوده‌مده ... بوراسی بنم دائره‌مدر ، کیمسه کلمز ، کلمز ... « بر آز صوکره، تووالت واستراحت اوطه‌سنی کوستره‌رك » کیده‌لم‌می ؟.
جاوید‌ه ــ کیده‌لم .
.« ایکی قادین صحنه‌دن چیقارلر ، اودایه کیررلر . برایکی دقیقه صحنه بوش قالیر »

اون برنجی مجلس

« ثرمین ، جاوید ... »

« صولده‌کی قاپونك آرقه‌سندن «رجا ایده‌رم، جاوید، سویله نه یاپه‌جقسك ؟ » « چکیل اوکمدن » سوزلری ایشیدیلیر..صوکره قاپو آچیلیر، ثرمین اوکده، آرقه‌سی صحنه‌یه دونوك جاویدك چیقماسنه مانع اولمق ایسته‌یور، جاوید ثرمینی ایتیور.»
ثرمین ــ جاوید ، سویله ، سویله ! نه یاپه‌جقسك ؟
جاوید ــ باغیرمه!. . . دییورم سکا !. اونلری کبره‌جکم..
ثرمین ــ ممکن دکل..
جاوید ــ باغیرمه ! صوص !
« جاویدك النده رووولور...برآز صحنه‌یه طوغری ایلرلر »
ثرمین ــ باباکی سومه‌رسه‌ك ... جاوید ... مرحمت ایت !
جاوید ــ هیچ کیمسه کوزمده یوق ، چکیل ، دفع اول !..
ثرمین ــ اولمش آنانك ایچین.. آنانك ایچین ؟
جاوید ــ « شدتله ثرمینی ایته‌رك » بو فحش یوواسنده اونك اسمنی آکمه !. و یاواش یاواش سویله !
ثرمین ــ « قیصیق و عجله بر سسله جاویدك قوللرندن چکه‌رك » جاوید ، سنی سوییورم ، بنی سنسز یاشامام ، یاشایه‌مم.. بنی سومه‌رسه‌ك، بکا مرحمت ایت ! « دیز آیاقلرینه قاپانیر » ایشته باق آیاقلریکه قاپانیورم ، ایشته باق، سنی سوییورم ..
جاوید ــ«برآز یموشایه‌رق»ثرمین، رجا ایدرم ، بکا مانع اولمه .. و امین اول،که بن بو سوزلره اینانمام..
ثرمین ــ فقط ، اثبات ایدرم ..
جاوید ــ اثبات ؟. یالان .
ثرمین ــ «آیاغه قالقه‌رق و قولاغنه » بو کیجه بمله برابرسك، جاوید!
جاوید ــ یالان! «تووالت اوداسنه طوغری یورومك ایستر »
ثرمین ــ «دها زیاده یقین، اویه‌جکمش کبی» کل! شیمدی ، شیمدی ایسترسه‌ك ...
«جاوید ــ آرتق بسبتون ملایم و مجالسز تووالت اوداسنه طوغری یورومك ایستر ، ثرمین قوللرندن چکه‌رك » شیمدی بمله برابر... دوشون! جاوید.. دیو
جاوید ــ «کوزلری تووالت اوداسنه مرکوز ثرمینك ضعیف قوللرینه تابع سورو کلنه‌رك» براق بنی! ثرمین! براق بنی ! ثرمین ! براق بنی !..

پرده

شهاب‌الدین سلیمان

یغمالر ، هیجانلر ، صکره سکونت !
Pilages , Émotions et puis... le calme!

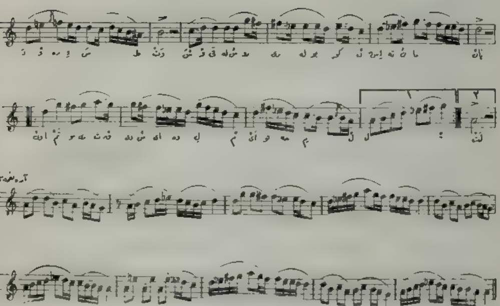

۱۰ تموزی تقدیس ایدهلم ! [۱]

حریت ، عدالت ومساوات واخوت ،
بز ایشته بو درت جنق بر آنده قزاندق ،
بر آنده فجاعتلی ومستقبلی نکبت
بر قورقولی رؤیای مدهشدن اویاندق .

حریت أوت اوخشکا أی صبح هدایت
وجدانلی وطنداشلرمز شوق ایله مالی
آغوش صداقت آچییورلر ، سنی عالی
بر حمله تلقی ایدییورلر نه سعادت

أی سن‌که حیتلی ووجدانلی ، چالشقان
ناصیه‌لره تاج سعادت قویاجقسین ؛
أی سن‌که بو ملته تعالی بوله‌جقسین ...

قردهشلرم آرتق یکی بر دورهٔ سطوت
شوقیله ، سروریله بو کون ایشته نمایان
اون تموزی تقدیس ایدهلم أی قوجه ملت .

تحسین ناهید

[۱]نوطه‌نك كنته‌سیدر

اون تموزی تقدیس ایده‌لم!

بسته‌سی : رؤف یکتا بک　　　　　گفته‌سی : تحسین ناهید بک

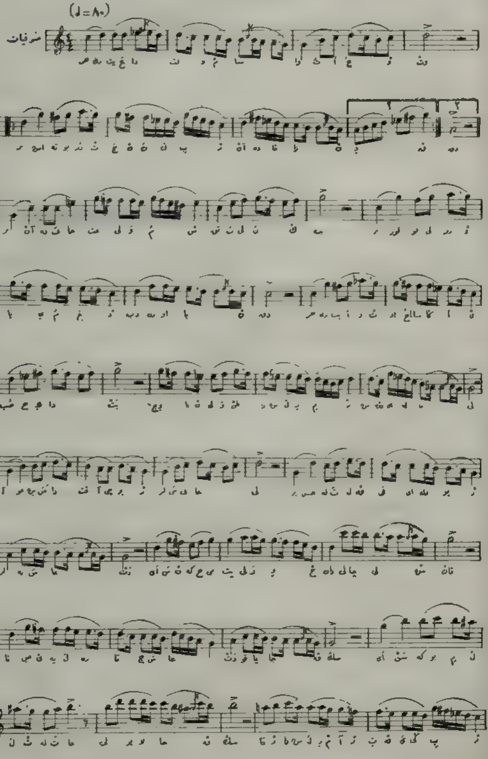

يلدیز بوجکاری

— مابعد —

نونهال ایله صدیقه خانم اوطهسندن چیقینجه ، بر بحران عصبی ایچنده لرزهناك تهور اولان پاکیزه کندی‌یی یاتاغنك اوزرینه آتهرق حنچقره، حنچقره آغلادی . بو کوز یاشلرنده نفرت وعصبیتله ممتزج بر تأثر قلبی وار ایدی . پاکیزه « بنی هیچ سومیورلرمش ، بنی باشلرندن آتمق ایچون بر جانی‌یه برخفیه پارچهسنه تسلیم ایتمک دوشونیورلرمش » دیه ایکله‌دی و بر حیات نازنین شفقتك صفحات دلپذیری بو بهتانه قارشی حافظهٔ رقتنده عصیان ایتدیکی حالده پاکیزه کندیسنی مغدوره ، متروکه ، بی‌وایه کورمکده اصرار ایدییور ، بو بحران آنی ایچنده مصطفی فاضلك خیالی بر پری تسلیتکار نوازش ورقتیله حریم قلبنی اوقشایور تترهتیور ، بر آن ایچنده نفرت ایتدیکی کائنات و مخلوقاتدن آنی ایچون بر امید فلاح شکلنده تجلی ایدییور ایدی . واوزمانه قدر تفرعاتیله ملاحظه ایده‌مدیکی ، محاکمه و امالهٔ فکر ایتمدیکی بر شیئ ، درین معمارك مراق و اندیشهسیله تجسس و امعانی جلب ایتدی . اساساً فکر ازدواج ذهنی اشغال اتمامش اولدیغی جهتله بتون حیاتنی برلکده امرار ایدهجکی ، بتون حسیاتنی ، سرائر قلبنی ، احتیاجات شعر وسوداسنی تقدیر ایدهجکی ، فجرلره ، غروبلره ، مهتابلره قارشی برلکده خیال ورؤیالر دطالهجغی رفیق حیاتی حقنده مادی برصورتده دوشونهمامش ایدی . وبو وقعهنك ذهن و قلبنده اویاندیردیغی حسلرله متهیج اولدیغی حالده محرمیت وخصوصیتنده بر وجدت پاشانك لوث موجودیتنی تصور ایدرك تترهدی ... صوکره بو کابوس آلیم یواش یواش طاغیلهرق مصطفی فاضلك خیالی ، مصطفی فاضلك معنویت رقیقهسی آنك یرینه قائم اولدی .. و بر دقیقه کندیسنی آنك رفیقهٔ معززهسی آنك حریم جانی ، انیسهٔ روحی تصور ایتدی ...

وبو تصور ، خیال و فکرینی او درجه تارومار و پریشان ایتدی که بتون وجودینك تترهدیکنی ، قلبنك شدتله چارپدیغنی حس ایتدی و لرزان و پریشان ، متأثر و پر هیجان ، دوشوندی و او دقیقهیه قدر طویمدیغی بر حرارت و لذتله تکرار حنچقره حنچقره اغلادی ، آغلادی ، اغلادی ..

یوبکای مدید نهایت بولنجه ، پاکیزه بیوك قورطنهلردن ، اوزون یاغمورلردن صوکره مظلم سحابپارهلردن قورتیلهرق مائی افقلرده تبسم ریز نشاط اولان شمس تابان سعادت وامید

كبي افق شباب سوداسنده مصطفى فاضلك خيال
تسليتكاريسنى فرق ايتدى وتكرار آغلامق فقط
بودفعه رقيق، حزين، مرارت قلبنى سيلوب كوتورن
حياتى اوكونكى فجيعه نك لوثيات واحتمالاتندن
تبرئه و خلاص ايدن كوزياشـلريله آغلامق
آرزوسنى ، لزومنى طويدى ... و آغلادى؛
بختيارانه ، مسـعودانه ، آغلادى ، چونكه
بيلميه رك، حس ايتميه رك ، آكلاميه رق زواللى
تازه ، معصوم قلبنك بتون احتياج سوداسيله
سويوردى ...!

سويوردى فقط معصوم و بيچاره تازه
بوحسى تماميله آكلايه مديغى جهتله كندى كنديته
بيله اعترافدن عاجز بولنيوردى بو بحرانى بر
سـائر فى المنام وقوفسزلغيله كچيريور طبيعتك
مقاومتسوز برقوتى كبى اوحس مجهول، تحليل
و محاكمه يه وقت براقيه رق پاكيزه يى تحت نفوذ
و تأثيرينه آليور آيلرجه تمادى ايدن بو تأثير
معنوينك ايسته ميه رك، بيلميه رك درجه وماهيتنى
تقدير ايده ميه رك زبون و مسخورى اوليور
ايدى . وبالكز پاكيزه حياتنده بريكيلك، برتجدد
و سعادت ، بر بشقه لق اولديغنى طويبور، قلبى
اميد و انتظارله چارپيور ايدى .

اويله براميد وانتظار كه بتون مجهول، بتون
غير معين ، حتى غير مخيل بر استقبال و آنى يه
معطوف اولمقله برابر قلبنى لبريز سعادت ايليور،
والحاصـل پاكيزه يى ايلك دفعه اوله رق بتون
معناسيله بختيار ايديورايدى .

سوكيلى كريمه سـنك حياتنده شو تحول
مسعود و مهم حاصل اولديغنك اقشاميسى نفعى
افندى، خانه سـنه عودتده جريان حاله واقف
اولنجه ايلك دفعه اوله رق حليم و ملايم اولان
طبع كبارانه سندن منتظر اولميان برشدت وحدت
اظهار ايلدى ؛ آزقالدى كه سـنه لردنبرى رفيق
و محبتله توقير و حرمت ايله معامله ايتديكى
حرمنى الى الابد رنجيده خاطر ايده جـك
صورتده تكدير ايده جك ايدى دنياده هيچ
بر تهلكه بويله بر فلاكتك تهديد وقوعى قدر
ناموس و حيثيتى رخنه دار ايده مزدى چونكه
نفعى افندى احمد خلوصى و شركاسنك بوملت
ايچون نه مرتبه بادئ فلاكت بر آفت اولدقلرينى،
واون طقوز ياشنده لوا اولان وجدتك، پدرينه
رحمت اوقوته جق ملاعين صداقتقرين سرفر-
ازاندن اولديغنى بيلير عادتا بو اسملرى تلفظ
ايديليركن وجودى اورپه ريردى؛ چونكه هربار
متزايد و مترقى بر استبداد قهارك محنة نجابيى
اولان صوك برقاچ سنه ظرفنده وجدت مست
لايعقل تقسيمدن شيشـلى يه قدر اوكنه كلنى
قتل ايتمك صورتيله اورته لغه خشيت بخش استبداد
و ظلم اولديغى بركيجه دن باشلايه رق عبدالحميدك
نظر دقت و تقديرينى جلبه ، وپدرينك نفوذى
سايه سنده مظهر عفو اولمغه موفق اولديغندن
برى ملك الموت كبى هرنره يه اوغرادیسه برلكده
فلاكت واضمحلال كتيرمش اسمنه نامهلا كوخانى
عنوان ايتمش ايدى .

بناءً علیه بردانه‌جك قیزینی پاك وصاف
و پاکیزه سنی اویله بر دنیئك شکار هوساتی
تصور ایتمك، نفی افندی کی ناموس وحیثیتك
تمثال مجسمی اولان برذاته وسیلهٔ تحقیر قدر
جانگداز وطاقتفرسا کلیوردی.

وبوندن کتنك حیاتنده یکانه برعشق صمیمی،
برسودای مشروع وحقیقی ایله سودیکی قادینندن،
تشویق آمیز حرکتده بولندقلری حالده بالآخره
عدم موافقت، حتی عدم تنزلی ایما ایدرجه‌سنه
وقوعبولان ردومخالفتك حاصل ایده‌جکی سوء
تأثیری، خصومتی، بلکه فلاکتی کوزینك
اوکنه کتیردی وبوندن صیرلمق، بوتهلکه‌دن
خلاص اولمق ایچون برچاره آرادی بیلیردی‌که

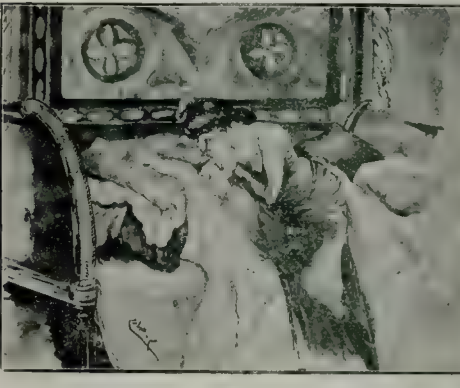

کندینی بتعك اوروبه آنه‌رق حنجره، حنجره آعلادی. — صحیفه: نومرو: ۱۰۵۸

پاکیزه‌نك والده‌سندن، دنیاده اك زیاده حرمت
ایتدیکی اك زیاده اعتماد ایتدیکی اك بیوك برامنیت
ایله تسلیم نفس ایتدیکی حرمندن کلیشی بی چاره
آدمی تعریف و تصویرك فوقنده قهر و زبون
ایلدی.

شمدی شومناسبتك وشو تکلیفك بادی
اوله‌جغی تهلکه‌لری دوشونه‌رك اول امرده
ایرکیج وجدت پاشانك کین وانتقامی عائله‌سنی
تارومار ایده‌جك هیچ انتظار ایتمدیکی برزمانده
توقی واحتناب ایدلمسی قابل اوله‌مان برسیله
بریه دنائت متهورومنتقم بقه‌سنه صاریله‌جقدی.

فقط «نه اولورسه اولسون!» دییورایدی،
«قهر اولمق محو اولمق، سورولمك سوروتمك
بووطن خائنلری، بوملت جانیلریله پیدای

صهریت ایتمکدن اولادر . و بو آره‌لق حرمی ، ـ وجدت پاشانك ماهیت حقیقیه‌سندن بتون عنعنه‌سیله خبردار اولمیان وجداً کریمه‌سی ایچون شایان غبطه بر ازدواج احضاری فکرنده بولنان ـ حرمی ، حالا احمد خلوصینك سرایده‌کی اهمیت ونفوذندن ثروت وسامانندن ، بویله بر ازدواجك تأمین ایده‌جکی سعادتدن بحث ایدرکن بی چاره نفعی افندی اول امرده بیك بر کیجه حکایه‌لری دیکلیانلرك دماغنده حاصل اولان حیرت وعدم اعتماد ایله بر مدت سرسم سرسم دیکلدکدن صوکره ینه بردنبره غلیانه کلمش ایدی . آنك ده طبق پاکیزه کبی حریم قلبنده صیزلایان بر یاره‌سی تکرار آچیلمش ، حسب حال ایتمکدن ، ایکلیوب صیزلامقدن قورقدیغی بر درد مزمنی کیزلی بر سودای قدیمی تکرار آیاقلاتمش ایدی ، وبو وسیله ایله قلبنی کیزلی کیزلی قاناتان ، کیمسه‌یه تودیع اسرار ایتمکه جرأت ایده‌لمیان بر محبت ، وطن محبتی ، فجایع وسفالتیله ، اوغراتلدیغی مظالم وتعذیبلرله ، حال احتضارده بالین موتده بر متورمه حزن واداسیله نفعی افندینك پیش چشم خیالنده تجسم ایتدی وبونلرك بویله ناموسلی عائله‌لره مسلط اولیشلرینی ، اك پاك و محترم ، هر درلو لوث ودنائتدن منزه و بری ناموسکار انسانلر ایچنه تخم ملعنت سرپمکله چیالدقلرینی کورمکدن متحصل بر یأس ونومیدی ایله یورکی صیزلادی . هله بتون او محیط دنائت و شناعتك اوزاغنده بکرمکده اولدیغی حیات سعی و تجارت سایه‌سنده الی الابد بو لوثلردن ، بو دنیلردن فرجیاب خلاص وتماس اولدم فکریله افتخار ایدوب طوریرکن بونلرك اك مقدس اك معزز دنیاده اك قیمتدار بر خزینه‌سنه پنجهٔ احتراصات و هوساتی اوزاتمش اولدیغنی کورمك و بو حالی حرمنك عادتا تشویق وترغیب ایتمکده اولدیغنی مشاهده ایتمك نفعی افندینك تحملی فوقنده بر اضطراب تشکیل ایتمش ، بی چاره آدم نه یاپه‌جغنی حدتنی نصل تسکین ایده‌جکنی بیله‌میه‌رك حدت وشد ـ تنه تبدیل مجرا ایتدیرمك لزومنی حس ایتدیکندن اوملی تکمیل انفعالنی نونهال دادی‌یه توجیه ایتمش ایدی .

پاکیزه‌یی النده بیوتن و سنه‌لردن بری آزاد ایدلدیکی . اوفق بر خانه مکمل بر جهاز ایله تلطیف اولندیغی حالده بر درلو افندیلرندن آیرلمق ایستمیه‌رك حالا بر اسیر کبی چالیشمقده اولان فداکار دادی قلفه‌یی صدیقه خانملره حسن قبول کوستردیکندن طولانی همان اودن چیقارمق درجه‌لرینه واردی . او آقشام ، او منحوس دقیقه‌یه قدر بر دار السرور کبی حادثه‌سز ، انفعالسز ، فورطنه‌سز بر حیاته ملجأ اولان ساحلخانه‌ده وقت معیننده طعام ایدلدی . خانم افندی بر طبیبك مداواتنه عرض احتیاج ایده‌جك مرتبه‌ده سیکیرلنمش نفعی افندی فوق العاده اوله‌رق بر قدح راقی ایستمش بی چاره نونهال دادی ایسه بر چوق آغلادقدن

... درین بر وجد و سعرق جهده مصطفوی دوشیور ایدی .. صحیفه نومرو: ۱۰۶۳

۲۸ حزیرانده حیدر پاشا اوکلرنده دونمای عثمانی طرفندن اجرا ایدیلان بحری رسم کچید مناظرندن
(ذات حضرت پادشاهی مسعودیه زرهلیسنده بولنورکن)
La revue navale … S. M. I. … cuirassé Messoudie

حیدر پاشا اوکرنده دونتمای عثمانینك وضعیت عمومیه‌سی
La Revue navale : La flotte devant Haïdar Pacha

ذات حضرت پادشاهی‌یی حاملاً حیدر پاشا اوکرنده ارطغرل یاطینك منظره‌سی
La revue navale : La flotte devant Haïdar Pacha

حیدر پاشا اوکلرنده دونغای عثمانینك وضعیت عمومیه‌ی
La Revue navale . Le Yacht imperial Ertogroul

ذات حضرت پادشاهینك رسم کچیدده بولندق اوزره ارطغرل یاطیله‌لیماندن مفارقتلری
La revue navale . S. M. I. quittant le port

ذات حضرت پادشاهی‌یی تعظیماً دونمادن طوپلر آتیلیر ایکن

La revue navale : la flotte salue S. M. I.

ذات حضرت پادشاهی‌یی حامل ارطغرل یاطنك مرورنده تعظیماً مسعودیه زرهلیسندن طوپلر آتیلیر ایكن

La revue navale : Messoudieh salue l'Ertogroul

ایکله‌دکدن ، بوغچه‌لرینی صندقلرینی باغلامقده تصدی ایلدکدن صوکره باشنی چاتوب بودروم قاتنده‌کی صندیق اوطه‌سنه قپانمش ایدی ...

پاکیزه‌یه کلنجه حیات و استقبالی الکه مدهش بر فلاکتك نجهٔ تهدیدندن شفقتلی ، دوربین ، مدبرو و طنپرور بر پدرك عزم حمیتمندانه‌سیله خلاص ایلدیکی بر صره‌ده یشاق اوطه‌سنك پنجره‌سنه قوللرینی و قوللرینك اوزرینه کوزل باشنی طیامش ، ماوی حاره کبی خفیف خفیف ظالغه‌لنان ، طوروب طوروب آه تحسرله ایچنی چکن اسرار انکیز دکزك ، پارلاق بر مهتابك محترس سوداکار نظرلری آلتنده اورپروب تتره‌مسنی صاراروب صولمسنی تماشا ایدییور . حزین بر وجدو استغراق ایچنده مصطفی فاضلی دوشونیور ایدی .

∴

— مابعدی وار —

صفوتی ضیا

تصحیح

۹ نومرولی نسخه‌مزده مندرج یلدیز بوجکلری رومانده‌ تمام تحسین ایده‌جکمیسك لطیفه‌سیله کاغده صاریلی نوطه کبی بر شیئی وردی – پاکیزه بر ایکی کٓ ن » جمله‌سی ۹۶۰ نومرولی صحیفه‌نك باش سطرلری اوله‌جق ایکن سهواً ۹۵۹ نجی صحیفه‌نك باش طرفنه قونلمش اولدیغندن معالاعتذار تصحیح اولنور .

سفالت

مجموعه‌مزی آثار قلمیه‌لریله تزیین ایدن ادیبهٔ محترمه امینه‌سمیه‌خانم افندی حضرتلرینك بو عنوانله یکی بر اثرلرینك انتشار ایتدیکنی محترم قاره و قارئلرمزه تبشیر ایتمش ایدك . فنی و قیمتدار اثر ادبی جداً لایق اولدیغی رغبت و توجهه فوق العاده بر قسمی پك آز بر زمان ظرفنده صرف اولنمش نسخ موجوده‌سی بیتمك اوزره بولنمشدر . بو قیمتدار کتابدن بر دانه ایدینملرینی جداً ستون قاره و قارئلرمزه خالصانه توصیه ایدرز فیأتی درسعادت ایچون ۱۰ طشره ایچون ۱۳ غروشدر .

بیلمجه حلی

۹ نومرولی نسخه‌مزده‌کی بیلمجه‌نڭ حلی بروجه آتیدر .

— بال ، بالون ، لون — در

طوغری جواب ویرنلر نامنه چکیلن قرعه‌ده برنجیلکی بشکطاشده توفیق بك زاده محمود نژاد ، ایکنجیلکی حجاز تیمور یولی نظارتنده رضا افندیلرله اوچنجیلکی اسکدارده میرالای عارف بك کریمه‌سی سعادت خانم قزانمش اولوب یکرمنجی‌یه قدر اوچر عدد اعلا غلاسه قارت پوستال قزانانلر بروجه آتیدر .

کوملجنه دیون عمومیه باش کاتبی جودت ، بشکطاشده قلنج علی محله‌سنده خلوق ، فاتح جوارنده چهارشنبه‌ده علی ، مناستر حربیه‌سی صنف مخصوص قسمندن کسریه‌لی انور ، مکتب سلطانیدن ۱۲۰۳ احمد فاضل ، ۷۲۷ لطفی ، ۱۰۲ خالد فخری ، روبرت قولژ مداوملرندن حسین شفیق ، طبیهٔ ملکیه‌دن احمد مفید ، آناطولی حصارنده کوپریلی زاده آ . سعدی ، زراعت بانقه‌سی محاسبه قلمنده نصرت ، حجاز تیمور یولی محاسبه قلمنده نوری کمال بکلر ایله آیدین ولایتی ویرکو مدیری فتحی بکك کریمه‌سی مدیحه ، فنار بغچه‌ده چفته حوضلرده یگانه ، اسکدارده سا کنه فریحه کنعان ، دفترداره حکمت جاذبه ، قاکلیجه‌لی معلمه ا . ناجیه خانملردر .

برر عدد غلاسه قارت پوستال قزانانلر : وفا اعدادیسندن ٦٣١ مصطفی منیر ، مکتب سلطانیدن ۲۰۹ رفیق ، ۳۱۳۰ سداد ۱۲۲۷ محمد عاکف ، میرکونده نور مکتبی طلبه‌سندن حسین مجدالدین ، دارالشفقه‌دن مرسکلی اسعد ، مکتب حقوقدن محی الدین بهجت ، دارالشفقه‌دن ۲۸ نومرولی ادیب ، حلقه‌لی زراعت مکتبی طلبه‌سندن ٤٤٤ نوری ، حدیقهٔ مشورتدن ۱۵٦ سعدی ، مرجان اعدادیسنك ۱۱٦ احمد محسن ، دوقتور آصف بکزاده م . زهدی ، دده آغاج آلای ۱۳ طابور ۱ بلوك ۲ یوزباشی محمد

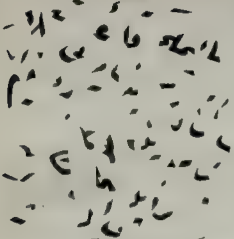

شو کسیك حروفات بر آرایه کتیریله‌رك بر جملهٔ تبریکیه حصوله کتیریله‌جکدر.

طوغری جواب ویرنلر نامنه چکیله‌جك قرعه‌ده برنجی‌یه ظریف بر سیغاره طبقه‌سی ایکنجی‌یه بر قوطو غایت ظریف مکتوبلق کاغد وظرف اوچنجی‌یه غایت ظریف بر دیکیش قوطوسی دردنجیدن یکرمنجی‌یه قدر اولانلره غایت نفیس غلافه رنکلی فوطوغرافی اوچر عدد قارت پوستال و یکرمی برنجیدن اللنجی‌یه قدر اولانلره عین قارت پوستاللردن برر عدد ویریله‌جکندن حل ورقه‌لری. نهایت یکرمی کون ظرفنده درسعادتده رسملی کتاب اداره خانه‌سنده بیلمجه مسابقه مأمورلغنه کوندرملیدر حل ورقه‌سنك قرعه‌یه داخل اوله‌بیلمسی ایچون مربوط قوپونك دخی کوندرلمسی لازمدر.

توفیق آقحصار طوربیدو سنده چرخجی ملازمی علی رضا، اسکیشهر تحریرات قلمی ملازملرندن محمد سعید، م. جنانی، قواله‌ده عبدالاحد زاده‌لردن عزیز، وچتربنده ملازم م. نجاتی، پرشتنه اخوت قرائتخانه‌سی مستأجری صالح، سیروز عسکری قلوبنده ردیف ملازم اولی حسن فهمی، سیروز محکمهٔ حقوق باش کاتبی یوسف ضیا، پرسیجانلی متوفی حاجی محمد بکزاده عمر لطفی، نظامیه دردنجی آلایك ایکنجی طابوری ملازملرندن طلعت افندیلرله قاضی کوینده جوزلکده فخامت، کوزتپه‌ده مفخرت، مقری کوینده فریده، قاضی کوینده سانحه، آیاصوفیه‌ده صبیحه، اورته کویده ۱۰۲ نو. مرولی خانه‌ده عائشه پیرایه، وزنه‌جیلرده نبیله، اسکدارده سلطان تپه‌سنده امینه عصمت خانملر قزانمش اولوب لطفاً مذکور مکافاتلری اداره خانه‌مزدن آلملری رجا اولنور.

طشره قارئلرمزدن مکافات قازانانلرك بش پاره‌لق پوسته پولی کوندرملری اقتضا ایدر.

مکافاتلر قوپونك ابرازنده ویریلیر.

م. توفیق

رسملی کتاب نومرو : ۱۰

بیلمجه قوپونی

بیلمجه حلی :

آدرس و امضا

بورادن کسیله‌جکدر.

رسملی کتاب نومرو ۱۰

مکافات اخذنده ابراز ایدیله جك قوپون

آدرس و امضا

محاسن
خانملره مخصوص

خانملره مخصوص مصور

محاسن

تموزك برنجی كونی سكزنجی نسخه‌سی نشر اولنمش اولان خانملره مخصوص مصور محاسن غزته‌سی رسملرینك حسن انتخابی، ترتیب وطبعنك نفاستی ومندرجاتنك امثالسزلكی ایله یكانه بر مجموعهٔ شهریه‌در. الك مشهور محررلرمزك مقاله وشعرلرندن باشقه انكشاف حریت اوزرینه مقالات كزیده‌لریله كسب اشتهار ایتمش اولان بتون محرره‌لرمزك اثرلرینی نشر ایدر.

دیه‌بیلرزكه هر خانم ایچون بو غزته‌یی اوقومق بر وظیفه‌در؛ كندی تكمللری وتمیهٔ عرفان وذكالری ایچون نشر ایدیلان بویله نفیس ومستثنا بر مجموعه‌یه لاقید قالمق كندی ترقی وتكمللرینه لاقید قالمق دیمك اولدیغنی اونوتماملیدر.

فیئاتی : ٥ غروشدر .

محل توزیعی : هلال كتبخانه‌سیدر.

رسملی كتابه مخصوص علاوه‌در .

درسعادت ــ [هلال] مطبعه‌سی

وسملی کتابك ابونه شرائطی

استانبول ایچون	ولایات ایچون	ممالك اجنبیه و ایالات ممتازه ایچون
سنه‌لکی : ٦۰ غروش	سنه‌لکی ۸۰ غروش	سنه‌لکی ۱۸ فرانق
آلتی آیلغی: ۳۰ «	آلتی آیلغی ٤٥ «	آلتی آیلغی ۹ بچق فرانق

ابونه بدلات بروجه پشین اخذ اولنور

وسملی کتابك اعلان شرائطی

صحیفه مقداری	۱ دفعه	۳ دفعه	٦ دفعه	۱۲ دفعه
تام صحیفه عثمانلی لیراسی	۲	٥ ۱/۲	۱۰ ۱/۲	۱۸
یارم « « «	۱ ۱/۲	۳ ۱/۲	٦ ۱/۲	۱۱ ۱/۲
دردده بر صحیفه غروش	۸۱	۲۱۰	٤۰۰	۷۰۰
سکزده بر « «	٤۰	۱۱۲	۲۰۰	۳٥۰

تجارته تعلق ایتمیان اعلاناتك بهر سطرندن ۲ غروش آلنور .

آپوللون فوطوغرافخانه‌سی

مکملیت ـ نفاست ـ اهونیت

PHOTAGRAPHIE APOLLON

کوزل رسم چکدیرمك مراقنده ایسه‌کز بك‌اوغلی جادهٔ کبیرنده پاز ار آلمان قارشوسنده [آپوللون] فوطوغرافخانه‌سنه مراجعت ایدیکز .

هايدن

۵۲ نجى سنه‌لك انكليز مغازه‌سى

هر موسم ايچون صوڭ
مودا قازميرلر
البسه‌لك خرقالق
يوكلولر
فانيله‌لر صوڭ موده
چيچكلى
انكليز قاديفه‌لرى
پاتيسقه و چارشافلق
بزلر
دانته‌لا و قورده‌لا
وسائره

انكليز مغازه‌سى

يول چانطه‌لرى
ال چانطه‌لرى
يقالق وكوملك
قرواتلر
فانيله چوراب
منديللر
صوفره اورتولرى
حاولولر
يوڭ و قوش تويى
يورغانلر
ير موشامبه‌لرى
حصيرلر
و سائره

بك اوغلى درت يول اغزى روس قونسولاتوى قارشيسنده نومرو ۴۷۹ شعبه‌سى

غلطه‌ده اسكى ويووده اتصالنده نومرو ۷۷

سلانيك مطبعه‌سى